

УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ЕКОНОМІСТІВ-МІЖНАРОДНИКІВ
АКАДЕМІЯ ПОЛІТИКО-ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ СВІТОВОЇ
ЕКОНОМІКИ, МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА
СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ В СВІТІ»**

17 листопада 2023 року

Ужгород

2023

УДК 339(063) + 339.9(100)

A43

За загальною редакцією:

Пузяк Л.М. студентка III курсу факультету міжнародних економічних відносин УжНУ, голова Наукового Товариства ФМЕВ.

Васько Д.С. студент III курсу факультету міжнародних економічних відносин УжНУ, заступник голови Наукового Товариства ФМЕВ.

Рецензенти:

Палінчак М.М. доктор політичних наук, професор, декан факультету міжнародних економічних відносин УжНУ.

Король М.М. доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин УжНУ, заступник декана з наукової роботи.

Актуальні питання сучасної світової економіки, міжнародних відносин та соціально-культурного розвитку в світі: матеріали доповідей Студентської науково-практичної конференції (м. Ужгород, 17 листопада 2023 року) За заг. ред.: Л.М. Пузяк, Д.С. Васько, – Ужгород, 2023. – 128 с.

У збірнику викладено матеріали доповідей учасників Студентської науково-практичної конференції «Актуальні питання сучасної світової економіки, міжнародних відносин та соціально-культурного розвитку в світі» (17 листопада 2023 року, м. Ужгород), у яких розглядається економічний та соціально-культурний розвиток у світі, а також актуальні проблеми, що супроводжують його, світове господарство і міжнародні економічні відносини, проблеми перекладу та інші питання.

УДК 339(063) + 339.9(100)

A43

ЗМІСТ

ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ ...	5
<i>Біровчак І.</i> РОЛЬ ПРИРОДНО-СИРОВИННИХ РЕСУРСІВ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ	5
<i>Гойс І.</i> МІСЦЕ ЄС У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ	10
<i>Костюк Ю.</i> ПОТЕНЦІЙНІ ПЕРЕВАГИ ДЛЯ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНОМУ ІННОВАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ.....	13
<i>Левицький Є.</i> ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ	17
<i>Лукачко Д.</i> ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ВИХОДУ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ З ЄС	21
<i>Лендъел А.</i> МІЖНАРОДНА КОНКУРЕНЦІЯ ЗА ЛЮДСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ: МІГРАЦІЙНИЙ АСПЕКТ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19	25
<i>Матяш А.</i> СУЧАСНА СТРУКТУРА Й ОСНОВНІ РИСИ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	30
<i>Приймачук К.</i> ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ПОЛЬЩІ ПІСЛЯ ВСТУПУ В ЄС.....	35
<i>Сенгетовський К.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УГОРЩИНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	40
<i>Сухина О.</i> НАСЛІДКИ ВРЕХІТ ДЛЯ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ	43
<i>Томенюк В.</i> ФОРМУВАННЯ СВІТОВОГО РИНКУ, ЙОГО СТРУКТУРА ТА ЧИННИКИ РОЗВИТКУ.....	47
<i>Федьо В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КИТАЮ ТА ЙОГО РОЛЬ В СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	51
<i>Фрінцко Р.</i> ГЛОБАЛІЗАЦІЯ, ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА	56
<i>Цан В.</i> РОЛЬ ТА МІСЦЕ ІНВЕСТИЦІЙ У ФУНКЦІОНУВАННІ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	60
<i>Череміська Д.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ НІМЕЧЧИНИ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ У СВІТОГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСАХ	64
<i>Шуба А.</i> СУЧАСНИЙ СТАН ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КАНАДИ.....	71

ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА	75
<i>Берегі П.</i> ІСТОРІЯ ТА ДИНАМІКА КОНФЛІКТУ ІЗРАЇЛЬ – ПАЛЕСТИНА ...	75
<i>Маркович О.</i> ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА МІЖНАРОДНІ КОНФЛІКТИ: МОЖЛИВОСТІ ТА ЗАГРОЗИ ДЛЯ СВІТОВОГО СПІВТОВАРИСТВА	81
<i>Монуш Д.</i> ТРАНСПОРТНА СИСТЕМА НІМЕЧЧИНИ.....	85
<i>Нестерова К.</i> АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	89
<i>Поп В.</i> G20* ПРОТИ G7*: ПОРІВНЯННЯ ПОТЕНЦІАЛІВ (РЕСУРСИ, ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА, ГЕОПОЛІТИКА).....	93
<i>Свирида А.</i> ВПЛИВ COVID-19 НА ЕКОНОМІКУ ТА СОЦІАЛЬНУ СФЕРУ (НА ПРИКЛАДІ 2-3 КРАЇН).....	96
<i>Таран М.</i> ТРАНСПОРТНА СИСТЕМА ФРАНЦІЇ.....	101
<i>Федьо В.</i> ОСНОВНІ ЕТАПИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КИТАЮ	105
<i>Цап В.</i> ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	109
<i>Шимоняк В.</i> ДЕМОГРАФІЧНИЙ ДИСБАЛАНС У СВІТОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	113
<i>Шипляк К.</i> УКРАЇНСЬКО-ІЗРАЇЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ	117
ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА	121
<i>Ільків А.</i> «СЛОВО РОКУ 2022» ЯК ЛІНГВІСТИЧНИЙ МАРКЕР СУСПІЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ У НІМЕЧЧИНІ.....	121
<i>Кучерява С.</i> DIFFICULTIES IN TRANSLATING ENGLISH PROVERBS AND SAYINGS INTO UKRAINIAN.....	125

РОЗДІЛ 1.

ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

РОЛЬ ПРИРОДНО-СИРОВИННИХ РЕСУРСІВ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Біровчак Іван

*студент 2-го курсу факультету міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Король Марина Михайлівна

*доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних
економічних відносин, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Постановка проблеми. Сучасна світова економіка базується на використанні природно-сировинних ресурсів як матеріальної бази для виробництва та енергетики. Нерівномірний географічний розподіл та обмеженість природно-сировинних ресурсів обумовлює сучасний баланс світової економіки. По-перше, в умовах зростаючої кількості населення Землі і послідовного збільшення попиту на ресурси постає питання раціоналізації та ефективного використання природно-сировинних ресурсів. По-друге, нерівномірний розподіл природно-сировинних ресурсів між державами спричиняє соціально-економічні нерівності та конфлікти.

Мета дослідження. Дослідити та проаналізувати роль природно-сировинних ресурсів у світовій економіці.

Виклад основного матеріалу: В умовах глобалізації економічних процесів, прагнення до ефективного використання природно-сировинних ресурсів має велике значення для забезпечення сталого економічного розвитку та геополітичної стабільності. Обмеженість ресурсів спонукає держави до обміну результатами діяльності на світовому ринку, підвищення рівня міжнародної

спеціалізації виробництва та міжнародної кооперації виробництва, збільшуються обсяги експорту й імпорту. “Кожна країна в кінцевому підсумку споживає більше, ніж вона могла б виробити сама” — зазначав американський економіст Пол Семюельсон.

Так, у період з 1970 по 2019 рік світовий видобуток біотичних та абіотичних матеріалів збільшився більш ніж на 210 %, досягнувши у 2019 році 96 мільярдів тон[2]. В той самий період, за даними світового банку, світовий ВВП зріс більш ніж в 29 разів, від 3 трильйонів до 87,7 трильйонів доларів США, а частка світового ВВП, що припадає на експорт зросла від 12.8% до 30.6% [1].

Розглянемо як окремий приклад роль нафти у системі глобальної економіки.

Нафта грає ключову роль у світовій економіці, важливі аспекти її включають:

1. Роль у промисловості та виробництві: Нафта використовується для виробництва великої кількості товарів, зокрема добрив та синтетичних матеріалів.

2. Вплив на геополітику: логічним є припущення, що країни з великими запасами нафти мають значний вплив на міжнародні справи та геополітичні процеси.

3. Економічний розвиток: Видобуток та обробка нафти створюють значні доходи для держав, забезпечує робочі місця, а економіки, що розраховані на нафтовий сектор, часто відзначаються інтенсивним розвитком інфраструктури.

Враховуючи обсяги достовірних запасів нафти і можливість їх реалізації, держави створюють власну економічну політику, яка максимально відповідає їхнім інтересам.

Візьмемо для порівняння дві держави: США та Україна.

1. США, як один з найбільших виробників сирової нафти веде економіч політику за якої держава водночас імпортує і експортує нафту.

П'ятірка найбільших нафтовидобувних штатів та їхні відсоткові частки від загального видобутку нафти в США у 2022 році виглядали наступним чином [4]

- Техас - 42,5%
- Нью-Мексико - 13,3%
- Північна Дакота - 8,9%
- Колорадо - 3,7%
- Аляска - 3,7%.

У 2022 році США імпортували приблизно 8,33 млн барелів нафти на добу з 80 країн світу. Цей обсяг включає сиру нафту, вуглеводневі газові рідини, нафтопродукти, такі як бензин і дизельне паливо, а також біопаливо. Імпорт сирової нафти в обсязі близько 6,28 млн барелів на добу становить близько 75% від загального валового імпорту нафти в США. [3]

У 2022 році США експортували близько 9,52 млн б/д нафти до 180 країн та 4 американських територій. Експорт сирової нафти в обсязі близько 3,60 млн б/д становив 38% від загального валового експорту нафти США. В результаті загальний чистий імпорт нафти (імпорт мінус експорт) становив близько -1,19 млн б/д, що означає, що США були чистим експортером нафти в обсязі 1,19 млн б/д у 2022 році. [3]

П'ятьма найбільшими країнами-джерелами валового імпорту нафти в США у 2022 році були Канада, Мексика, Саудівська Аравія, Ірак і Колумбія. [3]

2. На території України знаходяться три нафтогазоносних регіони: Східний, Західний та Південний. Станом на 2020 рік в нашій державі нараховується 216 нафтових родовищ, переважна більшість із них класифіковані як дрібні та дуже дрібні родовища. Єдиним родовищем, що відносять до середніх є Глинсько-Розбишівське у Полтавській області. Така ресурсна база зафіксувала роль України переважно як імпортера нафти на світовому ринку

У 2021 році Україна імпортувала сирової нафти на 547 мільйонів доларів, ставши 57-м найбільшим імпортером сирової нафти у світі. Того ж року сира нафта посіла 17-те місце за обсягами імпорту в Україні. Україна імпортує сиру нафту переважно з Азербайджану (\$378 млн), Лівії (\$76,1 млн), Великої Британії (\$42 млн), Алжиру (\$33,6 млн) та США (\$16,3 млн). [5]

Найбільш швидкозростаючими ринками імпорту сирової нафти для України у 2020-2021 роках були Азербайджан (\$83,9 млн), Велика Британія (\$42 млн) та Лівія (\$38,6 млн). [5]

Імпорт сирової нафти в грудні 2022 року склав 16 250 барелів на добу. Це зниження з попереднього показника у 31 500 барелів на добу за грудень 2021 року [5]

Висновок: Досліджено роль природно-сировинних ресурсів, зокрема, нафти у світовій економіці, в контексті промисловості, енергетики, геополітики та економічного розвитку. Вказано, що нафта є ключовим сировинним ресурсом, який впливає на глобальний ринок та має значущий економічний та політичний вплив.

Проаналізовано сучасні тенденції у світовому видобутку та обігу нафти, зокрема в США та Україні. Показано, що США, як один з провідних виробників та споживачів нафти, веде активну зовнішню торгівлю цим ресурсом, маючи значний вплив на глобальні ринки. З іншого боку, Україна, яка обмежена власними природними ресурсами, імпортує нафту, що робить її залежною від зовнішніх постачань. Питання раціонального використання та обмеженості природно-сировинних ресурсів є критичними для забезпечення сталого економічного розвитку та геополітичної стабільності. Постає необхідність розробки стратегій ефективного використання цих ресурсів та зменшення соціально-економічних нерівностей між державами.

Список використаних джерел

1. GDP (current US\$) – World. 2023.
URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD>
2. Global trends of material use. 2023.
URL: <https://www.materialflows.net/global-trends-of-material-use/>
3. U.S. Energy Information Administration. 2023.
URL: <https://www.eia.gov/tools/faqs/faq.php?id=727&t=6>
4. Crude oil production in the United States in 2022, by state
<https://www.statista.com/statistics/714376/crude-oil-production-by-us-state/>
5. Crude Petroleum in Ukraine <https://oec.world/en/profile/bilateral-product/crude-petroleum/reporter/ukr>

МІСЦЕ ЄС У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ

Гойс Іванна

студентка 2-го курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Ярема Томаш Васильович

д-р. філ., викладач кафедри міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Постановка проблеми. Аналізуючи роль Європейського Союзу в світовій економічній системі, виникає ряд актуальних проблем, серед яких знаходяться питання ефективності ЄС у протистоянні глобальним викликам, взаємодії з іншими економічними блоками, а також спроможності адаптуватися до швидких змін у світовій економіці.

Метою даного дослідження є глибокий аналіз та об'єктивна оцінка місця Європейського Союзу у світовій економічній системі з метою визначення факторів, які впливають на його економічну позицію, роль у глобальних торговельних відносинах та відмінностей у стратегіях взаємодії з іншими економічними суб'єктами.

Виклад основного матеріалу. Місце Європейського Союзу в світовій економічній системі є визначальним, оскільки він є одним з найбільших економічних блоків у світі. ЄС відіграє ключову роль у глобальних торговельних відносинах, виробництві та інноваціях. Його економіка заснована на великому внутрішньому ринку, а спільна валюта євро робить ЄС важливим учасником міжнародних фінансових відносин. Геополітично, Європейський Союз є ключовим гравцем у формуванні глобальних економічних стандартів та розв'язанні міжнародних економічних викликів.

Дослідження також розглядає стратегії ЄС у контексті швидко змінюючоїся глобальної економіки та визначає ключові фактори, що впливають

на його конкурентоспроможність та стійкість у світовому економічному ландшафті.

Кілька ключових факторів визначають конкурентоспроможність Європейського Союзу та його стійкість у світовому економічному ландшафті:

1. Внутрішній ринок та інтеграція: Формування великого внутрішнього ринку забезпечує ефективні торговельні відносини між країнами ЄС, що сприяє зростанню та конкурентоспроможності.

2. Інновації та дослідження: ЄС активно інвестує в науку, технології та інновації, що робить його важливим учасником у світовому інноваційному ландшафті.

3. Сприяння підприємництву: Підтримка малих і середніх підприємств, а також створення сприятливого бізнес-середовища, сприяє зростанню економіки та збільшує конкурентоспроможність.

4. Торгові відносини: Заключення торгових угод та участь у міжнародних економічних відносинах допомагає забезпечити доступ до нових ринків та ресурсів.

5. Спроможність адаптації: Гнучкість у реагуванні на зміни в глобальному економічному середовищі та готовність адаптуватися до нових викликів.

6. Фінансова стабільність: Ефективна фінансова система та контроль над бюджетом сприяють економічній стійкості.

7. Енергетична ефективність: Забезпечення стабільного та ефективного енергозабезпечення для підтримки виробництва та інфраструктури.

Ці фактори взаємодіють, створюючи умови для успішної конкурентоспроможності та стійкості ЄС у глобальному економічному вимірі.

Висновки. Дослідження ролі Європейського Союзу в світовій економічній системі підкреслюють його важливість як ключового учасника глобальних економічних процесів. Взаємодія ЄС з іншими економічними блоками та його активна участь у формуванні міжнародних стандартів вказують на геополітичну вагу цього союзу.

Однак виникає ряд викликів, таких як потреба у більш ефективних стратегіях протистояння глобальним викликам та адаптації до стрімких змін у світовій економіці. Ключові фактори конкурентоспроможності, такі як внутрішній ринок, інновації та гнучкість, визначають успіх ЄС у цьому контексті.

Загально висновок вказує на те, що ефективні стратегії та управління, спрямовані на розвиток конкурентоспроможності та адаптації до змін, будуть ключовими для збереження та зміцнення позицій Європейського Союзу в світовій економічній системі.

Список використаних джерел

1. Smith, J. (2022). "Europe's Economic Power: A Historical Perspective." *European Economic Review*, 45(2), 123-145.
2. Johnson, M. (2021). "The Euro: Catalyst for Economic Integration." *Journal of International Finance*, 28(4), 367-382.
3. Global Trade and Investment Report 2022. World Trade Organization.
European Innovation Index 2022. European Commission.
4. Future Trends in Global Economics. (2023). Economic Forecasting Institute.

ПОТЕНЦІЙНІ ПЕРЕВАГИ ДЛЯ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНОМУ ІННОВАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

Костюк Юлія

*студентка 2-го курсу факультету міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Сідак Святослав Васильович

*старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Україна має значний потенціал для успіху в міжнародному інноваційному просторі. Цей потенціал обумовлений наступними факторами:

Сильний науково-технічний потенціал. Україна має потужну наукову базу, яка включає в себе понад 200 наукових установ і дослідницьких центрів, де працюють понад 100 тисяч науковців. Ці установи мають значний досвід у розробці інноваційних технологій у таких галузях, як авіація, космос, ядерна енергетика, нові матеріали та інші.

Кваліфікована робоча сила. Україна має висококваліфіковану робочу силу, яка може успішно впроваджувати інноваційні технології. За даними Всесвітнього економічного форуму, Україна займає 36-е місце у світі за рівнем освіти населення.

Географічний вигідне розташування. Україна розташована в центрі Європи, що забезпечує їй доступ до численних ринків. Це дає Україні можливість експортувати свої інноваційні продукти та послуги в інші країни.

Відкритість до співпраці з іноземними партнерами. Україна відкрита до співпраці з іноземними партнерами в галузі інновацій. Цей підхід дозволяє Україні отримувати доступ до нових технологій і ринків.

Ось кілька конкретних прикладів того, як Україна може використовувати свій потенціал для успіху в міжнародному інноваційному просторі:

Розвиток інноваційних галузей, таких як ІТ, енергетика та охорона здоров'я. Ці галузі мають великий потенціал для зростання та створення нових робочих місць. Україна може підтримувати розвиток цих галузей за допомогою державних програм, грантів і податкових пільг.

Залучення іноземних інвестицій в інноваційну сферу. Іноземні інвестиції можуть допомогти Україні розвивати свій науково-технічний потенціал і залучати висококваліфіковану робочу силу. Україна може запровадити спеціальні програми для залучення іноземних інвестицій в інноваційну сферу.

Співпраця з іншими країнами у галузі інновацій. Співпраця з іншими країнами може допомогти Україні отримати доступ до нових технологій і ринків. Україна може брати участь у міжнародних інноваційних проектах та програмах. Потенційні переваги України у міжнародному інноваційному просторі. Україна має значний потенціал для успіху в міжнародному інноваційному просторі. Цей потенціал обумовлений наступними факторами:

Сильний науково-технічний потенціал. Україна має потужну наукову базу, яка включає в себе понад 200 наукових установ і дослідницьких центрів, де працюють понад 100 тисяч науковців. Ці установи мають значний досвід у розробці інноваційних технологій у таких галузях, як авіація, космос, ядерна енергетика, нові матеріали та інші.

Кваліфікована робоча сила. Україна має висококваліфіковану робочу силу, яка може успішно впроваджувати інноваційні технології. За даними Всесвітнього економічного форуму, Україна займає 36-е місце у світі за рівнем освіти населення.

Географічний вигідне розташування. Україна розташована в центрі Європи, що забезпечує їй доступ до численних ринків. Це дає Україні можливість експортувати свої інноваційні продукти та послуги в інші країни.

Відкритість до співпраці з іноземними партнерами. Україна відкрита до співпраці з іноземними партнерами в галузі інновацій. Цей підхід дозволяє Україні отримувати доступ до нових технологій і ринків.

Ось кілька конкретних прикладів того, як Україна може використовувати свій потенціал для успіху в міжнародному інноваційному просторі:

Розвиток інноваційних галузей, таких як ІТ, енергетика та охорона здоров'я. Ці галузі мають великий потенціал для зростання та створення нових робочих місць. Україна може підтримувати розвиток цих галузей за допомогою державних програм, грантів і податкових пільг.

Залучення іноземних інвестицій в інноваційну сферу. Іноземні інвестиції можуть допомогти Україні розвивати свій науково-технічний потенціал і залучати висококваліфіковану робочу силу. Україна може запровадити спеціальні програми для залучення іноземних інвестицій в інноваційну сферу.

Співпраця з іншими країнами у галузі інновацій. Співпраця з іншими країнами може допомогти Україні отримати доступ до нових технологій і ринків. Україна може брати участь у міжнародних інноваційних проектах та програмах.

Для того, щоб Україна могла реалізувати свій потенціал у міжнародному інноваційному просторі, необхідно забезпечити належні умови для розвитку інновацій, такі як доступ до фінансування, освіти та ринків.

Крім перерахованих вище факторів, Україна має ще ряд переваг, які можуть сприяти її успіху в міжнародному інноваційному просторі. Серед них:

Молоде населення. Середній вік населення України становить 37,6 років, що є порівняно молодим віком для розвинених країн. Це означає, що Україна має значний потенціал для зростання та розвитку.

Сприятливий бізнес-клімат. Уряд України проводить реформи, спрямовані на створення сприятливого бізнес-клімату для розвитку інновацій. Зокрема, ухвалено закон про державну підтримку інноваційної діяльності, який передбачає надання субсидій, грантів та податкових пільг інноваційним підприємствам.

Гуманітарні цінності. Україна має багату історію та культуру, які формують гуманітарні цінності суспільства. Ці цінності можуть сприяти розвитку інновацій у соціальній сфері, таких як охорона здоров'я, освіта та соціальний захист.

Україна має всі можливості стати одним із лідерів у міжнародному інноваційному просторі. Для цього необхідно забезпечити належні умови для розвитку інновацій, а також використовувати свій потенціал у повному обсязі.

Список використаних джерел:

1. Міністерство освіти та науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/gromadske-obgovorennya-zakonproyekt-shodo-pidtrimki-ta-rozvitku-innovacijnoyi-diyalnosti>
2. ЕКОНОМІЧНИЙ НАУКОВИЙ ПОРТАЛ. URL: <https://economics.net.ua/oaz>
3. КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ ПІДПРИЄМСТВА. URL: <https://knote.edu.ua/blog/read/?pid=12493&uk>
4. Наукові проекти соціально-гуманітарного факультету ЗУНУ. URL: <http://nauksgf.wunu.edu.ua/index.php/npsgf/issue/view/3>
5. zbruc.eu. URL: <https://zbruc.eu/node/92703>
6. ГЛОБАЛЬНИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ІНДЕКС 2021. URL: <https://nrat.ukrintei.ua/globalnyj-innovacijnyj-indeks-2021-2/>
7. Міністерство цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/>
8. ПРОФСПІЛКА ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ. URL: <https://pon.org.ua/novyny/3224-reorganizovano-derzhavne-agentstvo-z-pitan-nauki.html>
9. Верховна Рада України. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/241366.html
10. Екологія Право Людина. URL: <http://epl.org.ua/eo-analytics/analiz-natsionalnoyi-ekonomichnoyi-strategiyi-ukrayiny-na-period-do-2030-roku-cherez-pryzmu-ohorony-dovkillya/>
11. <http://epl.org.ua/eo-analytics/analiz-natsionalnoyi-ekonomichnoyi-strategiyi-ukrayiny-na-period-do-2030-roku-cherez-pryzmu-ohorony-dovkillya/>

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Левицький Євген

студент 3-го курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Кушнір Наталія Олексіївна

кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародних економічних

відносин, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Україна є країною з великим потенціалом для інвестицій. Вона має значні природні ресурси, розвинену промисловість і сільське господарство, а також висококваліфіковану робочу силу. Однак, незважаючи на ці переваги, інвестиційна привабливість України залишається відносно низькою.

Однією з основних причин цього є геополітична ситуація в регіоні. Війна на Донбасі, а також окупація Криму створюють невизначеність і ризики для іноземних інвесторів. Крім того, в Україні існують певні законодавчі та регуляторні обмеження, які можуть ускладнювати ведення бізнесу.

Незважаючи на ці виклики, в останні роки Україна зробила певні кроки для підвищення інвестиційної привабливості. Зокрема, уряд впровадив ряд реформ, які спрямовані на покращення бізнес-клімату та захисту прав інвесторів. Крім того, Україна активно просуває свій інвестиційний потенціал на міжнародних ринках. Ось деякі конкретні кроки, які були зроблені урядом України для підвищення інвестиційної привабливості:

- Реформа податкової системи. У 2019 році Україна впровадила масштабну реформу податкової системи, яка знизила податкове навантаження на бізнес. Зокрема, були знижені ставки податку на прибуток підприємств, податку на додану вартість та податку на доходи фізичних осіб.

- Реформа дерегуляції. Уряд України також впровадив ряд реформ, спрямованих на дерегуляцію бізнесу. Зокрема, було зменшено кількість дозволів і ліцензій, необхідних для ведення бізнесу, а також спрощено процес отримання цих дозволів.
- Реформа судової системи. Уряд України також впровадив ряд реформ, спрямованих на підвищення ефективності судової системи. Зокрема, було введено інститут спеціалізованих судів, а також посилено відповідальність суддів за прийняття необґрунтованих рішень.
- Захист прав інвесторів. Уряд України також ухвалив ряд законів, які захищають права інвесторів. Зокрема, було введено інститут інвестиційних гарантій, який гарантує інвесторам відшкодування в разі втрати їхніх інвестицій внаслідок форс-мажорних обставин.

У умовах глобальної конкуренції Україні необхідно продовжувати працювати над підвищенням інвестиційної привабливості. Для цього необхідно, зокрема, забезпечити стабільність у політичній та економічній сферах, вдосконалити законодавство та регуляторне середовище, а також створити сприятливі умови для ведення бізнесу.

Ось деякі конкретні кроки, які Україна може вжити для підвищення інвестиційної привабливості:

- Забезпечити стабільність у політичній та економічній сферах. Це можна зробити шляхом зміцнення інституційної спроможності держави, а також шляхом налагодження ефективного діалогу між владою, бізнесом та суспільством.
- Вдосконалити законодавство та регуляторне середовище. Це можна зробити шляхом уніфікації законодавства, спрощення процедур реєстрації та ліцензування бізнесу, а також шляхом забезпечення прозорості та передбачуваності регуляторних процесів.

- Створити сприятливі умови для ведення бізнесу. Це можна зробити шляхом підвищення якості інфраструктури, забезпечення доступу до фінансування, а також шляхом створення сприятливого інвестиційного клімату.

Запровадження цих заходів допоможе Україні стати більш привабливим місцем для інвестицій та сприятиме економічному зростанню країни.

Ось деякі конкретні приклади того, як Україна може підвищити свою інвестиційну привабливість:

- Забезпечити стабільність у політичній та економічній сферах
- Уряд України може вжити таких заходів для забезпечення стабільності у політичній та економічній сферах:

- Провести реформи, спрямовані на зміцнення інституційної спроможності держави. Це включає в себе реформу судової системи, децентралізацію влади та підвищення ефективності державного управління.

- Налагодити ефективний діалог між владою, бізнесом та суспільством. Це можна зробити шляхом створення платформ для конструктивного діалогу між різними зацікавленими сторонами.

- Вдосконалити законодавство та регуляторне середовище

Уряд України може вжити таких заходів для вдосконалення законодавства та регуляторного середовища:

- Уніфікувати законодавство, щоб усунути правові колізії та забезпечити прозорість і передбачуваність регуляторних процесів.

- Спростити процедури реєстрації та ліцензування бізнесу, щоб зробити їх більш доступними та зрозумілими для підприємців.

- Забезпечити прозорість та відкритість регуляторних процесів, щоб інвестори могли легко зрозуміти вимоги законодавства і регуляторних органів.

- Створити сприятливі умови для ведення бізнесу

- Уряд України може вжити таких заходів для створення сприятливих умов для ведення бізнесу:
 - Підвищити якість інфраструктури, щоб зробити її більш доступною та якісною для бізнесу.
 - Забезпечити доступ до фінансування, щоб зробити його більш доступним і дешевим для підприємців.
 - Створити сприятливий інвестиційний клімат, щоб заохотити інвесторів вкладати свої кошти в економіку України.
 - Запровадження цих заходів допоможе Україні стати більш привабливим місцем для інвестицій та сприятиме економічному зростанню країни.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Інвестиційний портал України. URL: <https://investment.in.ua/>
3. Європейська бізнес асоціація. URL: <https://eba.com.ua/>
4. Світовий банк. URL: <https://mof.gov.ua/uk/svitovij-bank>
5. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mvf>

ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ВИХОДУ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ З ЄС

Лукачко Дмитро

студент 2-го курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Ярема Томаш Васильович

д-р. філ., викладач кафедри міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Постановка проблеми. Постановка проблеми полягає в тому, як забезпечити ефективний економічний перехід для Великобританії після виходу з ЄС, зберігаючи стабільність та забезпечуючи максимальну вигоду для економіки країни.

Мета дослідження. Мета дослідження полягає в аналізі та зрозумінні комплексного впливу виходу Великобританії з Європейського союзу на її економіку.

Виклад основного матеріалу. Вихід Великобританії з Європейського союзу має ряд економічних наслідків, які варто врахувати:

1. Торгівля:

- Митні бар'єри: Втрата безмитного доступу до внутрішнього ринку ЄС може призвести до збільшення митних обмежень для британських товарів і послуг.

- Зміна торговельних потоків: Можливі зміни у структурі та обсягах торгівлі через втрату економічного зв'язку з ЄС.

2. Фінансові ринки:

- Нестабільність курсу валют: Вихід може викликати коливання курсу британської валюти.

- Ризики для фінансових інститутів: Зміни в умовах доступу до фінансових ринків ЄС можуть стати викликом для британських банків та фінансових установ.

3. *Ринок праці:*

- Зміни в зайнятості: Можливі зрушення в ринковій динаміці та структурі зайнятості через перегляди торговельних угод та економічну нестабільність.

- Міграційні обмеження: Зміни в імміграційній політиці можуть впливати на доступ до робочої сили та талантів.

4. *Інвестиції та інновації:*

- Неінші витрати для бізнесу: Нові витрати та адміністративні обмеження можуть впливати на іноземні інвестиції та розвиток інноваційних секторів.

5. *Макроекономічна стабільність:*

- Зміни у ключових показниках: Можливі зміни у рівні ВВП, інфляції та бюджетного дефіциту.

- Потенційні витрати для бюджету: Витрати на впровадження нових торгових та митних відносин можуть впливати на фінансову стійкість країни.

Врахування всіх цих аспектів є важливим для розуміння загального впливу виходу Великобританії з ЄС на її економіку та розвиток.

Вибір Великобританії покинути Європейський союз має значний вплив на її економіку та відносини з іншими країнами. Зокрема, це викликає нестабільність на фінансових ринках, зміни в умовах торгівлі та інвестицій, а також можливий вплив на зайнятість та економічний зріст.

Ефективний економічний перехід для Великобританії після виходу з ЄС можна забезпечити шляхом ретельного планування та впровадження цілеспрямованих стратегій. Ось деякі ключові кроки, які можуть допомогти зберегти стабільність та максимізувати вигоди для економіки:

1. *Торгівля та торговельні угоди:*

- Укладення нових та розширення існуючих торговельних угод з іншими країнами для забезпечення нових ринків збуту.
 - Активна участь у міжнародних торгових організаціях для захисту та сприяння своїм інтересам.
2. Фінансова стабільність:
- Забезпечення прозорості та надійності фінансових ринків.
 - Впровадження стратегій для зменшення коливань валютного курсу та збереження довіри інвесторів.
3. Ринок праці:
- Розвиток та впровадження програм підвищення кваліфікації для адаптації до нових вимог економіки.
 - Активне сприяння робочому ринку, щоб сприяти збереженню та створенню нових робочих місць.
4. Інвестиції та інновації:
- Приваблення іноземних інвестицій шляхом поліпшення бізнес-клімату та надання фінансових стимулів.
 - Підтримка інновацій та досліджень для стимулювання розвитку нових технологій та галузей.
5. Макроекономічна політика:
- Ефективне управління грошовою політикою та фіскальними стимулами для збереження макроекономічної стабільності.
 - Здійснення необхідних реформ у сферах, які можуть зазнати впливу внаслідок виходу з ЄС.
6. Співпраця та діалог:
- Активне спілкування та співпраця з різними суб'єктами, включаючи бізнес, уряд та громадянське суспільство.
 - Підтримка консультативних механізмів для залучення різних зацікавлених сторін у прийнятті рішень.

Ці стратегії спрямовані на збереження економічної стабільності та максимізацію вигід для Великобританії після виходу з ЄС. Важливо, щоб такий перехід був цілеспрямованим, добре планованим та враховував інтереси всіх зацікавлених сторін.

Висновок. Наслідки виходу Великобританії з ЄС можуть бути різними. З одного боку, існує потенціал для втрат та викликів, таких як зміни в торговельних угодах, фінансова нестабільність та вплив на ринок праці. З іншого боку, відкриваються нові можливості для формування торговельних угод, стимулювання інновацій та приваблення нових інвестицій. Головне пам'ятати, що Економічний перехід є складним завданням, і його успішне вирішення вимагає обстеження всіх аспектів виходу та прийняття дієвих стратегій.

Список використаних джерел

1. "The Economic Consequences of Brexit" by Swati Dhingra, Hanwei Huang, Gianmarco Ottaviano, João Paulo Pessoa, Thomas Sampson. (Опубліковано в "The Centre for Economic Performance" Working Paper No. 222) - <http://cep.lse.ac.uk/>
2. "The Long and Short of the Canada-UK Trade Relationship: Brexit and Beyond" by Meredith A. Crowley. (Опубліковано в "The UK in a Changing Europe" Working Paper No. 71) - <https://ukandeu.ac.uk/>
3. "Brexit and the Macroeconomic Impact of Trade Policy Uncertainty" by Christoph Boehm, Aaron Flaaen, Nitya Pandalai-Nayar. (Опубліковано в "National Bureau of Economic Research" Working Paper No. 25943) - <https://www.nber.org/>
4. "Brexit and Beyond: Rethinking the Futures of Europe" by Benjamin Martill, Uta Staiger - <https://www.uclpress.co.uk/products/108355>

МІЖНАРОДНА КОНКУРЕНЦІЯ ЗА ЛЮДСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ: МІГРАЦІЙНИЙ АСПЕКТ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Лендьел Анастасія

студентка 4-го курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Дроздовський Ярослав Петрович

кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародних економічних

відносин, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

У 2020 році розпочалася пандемія COVID-19, яка стала великим випробуванням для всього світу. Ця криза відкрила багато проблем, пов'язаних з розвитком людського потенціалу, у тому числі і в підприємстві. Зменшення економічної активності, неконтрольоване скорочення населення, обмеження міжнародного руху, та інші наслідки цієї кризи поглибили існуючі проблеми економічної та соціальної нерівності і мають вплив на можливості реалізації людського потенціалу в сучасних умовах та перспективах. Міграційний аспект тільки поглибив і без того запеклу конкуренцію фірм за людський капітал. Перед підприємствами поставали 2 проблеми: збереження та дбання про добробут своїх працівників у період локдаунів, а також залучення нових кандидатів попри всі виклики.

За останні 20 років спостерігалось значне зростання імміграції до країн ОЕСР з інших країн, і ця тенденція не сповільнюється [6]. Незважаючи на те, що робити прогнози щодо майбутнього ризиковано, дуже ймовірно, що старіння населення регіону ОЕСР збільшить тиск для прийому більшої кількості іммігрантів, щоб допомогти подолати дефіцит робочої сили в регіоні в найближчі десятиліття та зменшити фінансовий тиск на його системи соціального захисту.

Якщо говорити про Європейський Союз, то він має розвинену політику щодо прибулих іноземців через величезні міграційні потоки, які відбуваються щороку. Після помітного зростання кількості заяв про надання біженців у 2022 році на 53% порівняно з попереднім роком ми можемо помітити більше заяв про надання притулку, які подаються в ЄС (див. рис. 1) [5]. Крім того, варто підкреслити зростання української міграції до Європи через російське вторгнення з 2022 року: станом на вересень 2023 року в Європі було близько шести мільйонів зареєстрованих українських біженців і 6,2 мільйона в усьому світі [8].

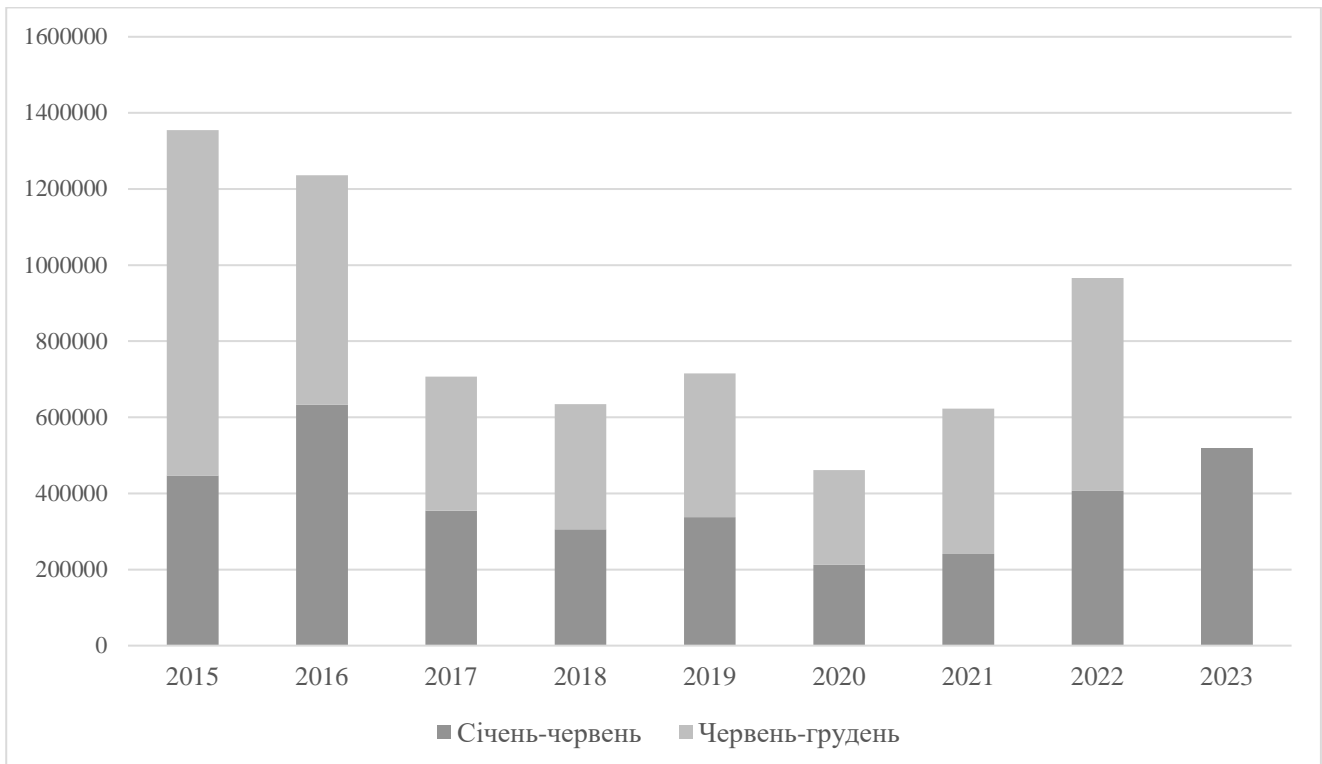

Рисунок 1. Заяви про надання притулку в ЄС, 2015-2023 р.

Джерело: [5]

У розумінні конкуренції за людський потенціал варто взяти до уваги, що більшість країн спостерігали підвищення освітнього рівня свого іммігрантського населення між 2010 і 2020 роками, причому Польща показала найбільший ефект (25%), а ЄС загалом – 7,5% (див. рис. 2) [6]. По-друге, результати на ринку праці, як правило, покращуються як для країн ОЕСР, так і для європейських країн, з приблизно 55% рівнем зайнятості мігрантів, які проживають у штатах до 5 років,

до приблизно 70% для тих, хто залишається більше 10 років [6]. Незважаючи на позитивні результати, умови, в яких працюють мігранти, все ще гірші, ніж для громадян приймаючої країни: у порівнянні з прибулими особами менша зайнятість, більша ймовірність виключення з бідності та нижчий рівень освіти. Однак мігранти, як правило, мають найнижчу частку довгострокового безробіття, що свідчить про вищий попит на роботу серед громадян, які не входять до ЄС [2; 4]. Існують деякі загальні занепокоєння щодо того, що приплив мігрантів спричинить конкуренцію на ринку праці для корінних жителів, але дослідження показують, що вплив дуже незначний або навіть нейтральний для населення приймаючої країни [9].

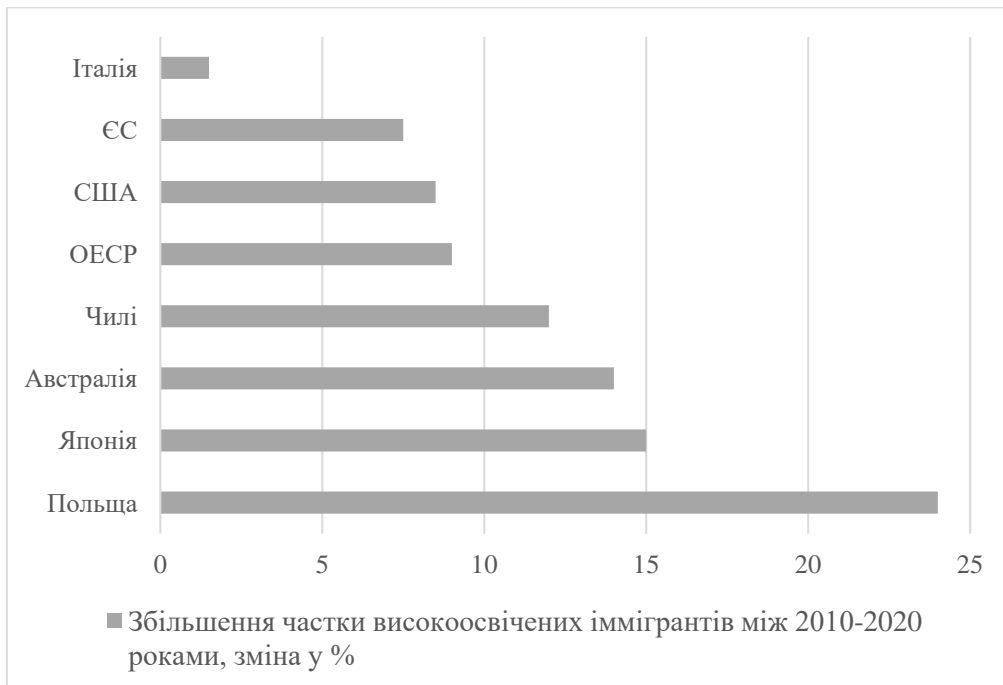

Рисунок 2. Збільшення рівня освіти у населення мігрантів по країнах
Джерело: [7]

Іншим питанням, окрім впливу на ринок праці, яке є важливим, є інтеграція мігрантів у суспільство ЄС. До кінця 2021 року багато європейців (69%) погодилися, що інвестиції в інтеграцію мігрантів є життєво важливими для їхньої нації [3]. Те, що зараз відчувається, зростає напруженість і менш прихильне ставлення до іноземців. Крім того, інтеграція та прийняття європейських цінностей, як правило, є проблематичним, і завдяки дослідженням було

виявлено, що мігранти в ЄС ставлять свої релігійні/культурні цінності вище, ніж принципи приймаючої країни [1].

Пандемія Covid-19 створила особливо складне середовище для управління людськими ресурсами (HRM), коли керівникам доводиться швидко вирушати в невідоме, намагаючись допомогти своїй робочій силі адаптуватися до радикальних змін, що відбуваються в робочому та соціальному середовищі, і впоратися з ними. Через замовлення на притулок і закриття неосновних підприємств, навіть ті, хто міг би добре пристосуватися до умов дистанційної роботи, тепер стикаються зі своїми унікальними проблемами через неможливість шукати альтернативні робочі місця поза домом. Ймовірно, це ще більше обмежило сегментацію між роботою та приватною сферою, що призвело до більших труднощів у відключенні від робочих вимог, і чим можна пояснити тенденції безробіття у 2020 році.

В економічній перспективі, для організацій вкрай важливо змінити свій погляд на працівників. Керівники повинні розглядати їх як цінний актив і інвестувати в їх розвиток і добробут. Не менш важливим є адаптація стратегій навчання. Це забезпечує відповідність останнім галузевим вимогам, одночасно враховуючи нюанси віддаленої роботи, запобігаючи вигорянню та незадоволенню серед працівників через застаріле або нерелевантне навчання. Регулярний перегляд і вдосконалення стандартних операційних процедур є надзвичайно важливими. Вони мають адаптуватися до поточного середовища віддаленої роботи, забезпечуючи чіткі вказівки та структури для ефективної роботи в цьому новому контексті. Впроваджуючи ці коригування, компанії можуть зміцнити свої стратегії розвитку людських ресурсів, щоб не тільки справлятися з викликами пандемії, але й стати більш конкурентоспроможними та адаптивними в бізнес-ландшафті, що постійно змінюється.

Отже, у довгостроковій перспективі компанії повинні підвищувати свою конкурентоспроможність за допомогою стратегічних коригувань управління людськими ресурсами та не боятися наймати зарубіжних працівників – при

створенні правильної культури аспект різноманітності тільки надасть компанії краще позиціонування на ринку та конкурентоспроможність.

Список використаних джерел

1. Cajvan, C. (2020). Lessons from migrant integration into European societies. *European View*. 2020. 19(1), 36–44. <https://doi.org/10.1177/1781685820913391>
2. European Commission. *Inclusion of non-EU migrants*. Employment, Social Affairs & Inclusion. <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1274&langId=en> (дата звернення: 09.11.2023).
3. European Commission. *Integration of Immigrants in the European Union* [Dataset; 2276 / SP519]. 2022. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2276> (дата звернення: 09.11.2023).
4. Eurostat. *Long-term unemployment (12 months or more) as a percentage of the total unemployment, by sex, age and citizenship (%)*. 2023. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsa_upgan/default/table?lang=en
5. European Union Agency for Asylum. *Latest Asylum Trends: January - June 2023 review*. 2023.
6. Martin, J. P. Migration and the global economy: some stylised facts. *OECD*. 2008. <https://apo.org.au/node/1964>
7. OECD & European Commission. *Indicators of Immigrant Integration 2023: Settling In*. 2023. <https://www.oecd.org/migration/indicators-of-immigrant-integration-67899674-en.htm> (дата звернення: 09.11.2023)
8. Statista. *Ukrainian refugees by country 2023*. 2023. <https://www.statista.com/statistics/1312584/ukrainian-refugees-by-country/> (дата звернення: 09.11.2023).
9. T. Vargas-Silva, C., & Sumption, M. *The Labour Market Effects of Immigration*. Migration Observatory. 2023. <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/briefings/the-labour-market-effects-of-immigration/>

СУЧАСНА СТРУКТУРА Й ОСНОВНІ РИСИ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Матяш Ангеліна

студентка 2-го курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Король Марина Михайлівна

доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Сучасний етап еволюції світового господарства визначається його переходом до глобального гео економічного простору, де міжнародний поділ праці та економічні відносини формують єдину систему. Головну роль у цьому відіграє процес глобалізації, що є ключовим фактором у консолідації елементів національних господарств. Та важливо зауважити, що рівень участі країн в глобалізації значно варіюється, що призводить до суттєвих розходжень у соціально-економічному розвитку національних економік. Ця різноманітність рівня участі країн в глобалізації сприяє формуванню важливих відмінностей у фінансових, політичних, соціокультурних, науково-технічних та екологічних аспектах їхнього розвитку. В такому контексті важливо розглядати глобалізацію як ключовий фактор, який визначає сучасні тенденції та виклики, з якими стикаються національні економіки у своєму пошуку сталого розвитку.[1]

Останні дослідження та наукові публікації розглядають проблеми, пов'язані із глобалізацією, які цікавлять як вітчизняних, так і закордонних вчених, серед яких варто відзначити імена таких дослідників, як Т. Левіт, А. Печчеї, Л. Браун, І. Уоллерстайн, Д. Лук'яненко, Ю. Макогон, К. Омає, О. Білорус, В. Кулішов, Л. Клайн та інші. Їхні висловлення спрямовані на розгляд суттєвих викликів та наслідків глобалізації для світової та національних економік, що вносять унікальний внесок у розуміння цього складного процесу.[2]

Незважаючи на це, постійний розвиток як процесів глобалізації, так і самостійних національних економік, породжує нові форми впливу глобалізації на світову та національні економіки. Більше того, сучасні вияви глобалізації можуть містити аналогічні риси з попередніми етапами, що дозволяє глибше розуміти природу та тенденції цього процесу. Таким чином, сам процес глобалізації та його вплив на світову та національні економіки вимагає постійного та докладного дослідження. Це дослідження є критично важливим у з'ясуванні ефектів, які сучасні та попередні форми глобалізації можуть мати на економічний ландшафт. Спостереження за еволюцією цих процесів дозволяє зрозуміти, як вони взаємодіють та впливають на стабільність і розвиток національних економік у сучасному глобальному середовищі[3]

Головна мета цього дослідження полягає в розгляді впливу глобалізації на сучасному етапі з точки зору світової та української економіки.

Розвиток процесів глобалізації визначається тривалою історією формування, але їх остаточна специфікація відбулася в середині минулого століття. Це не лише об'єктивний та необхідний явище, що супроводжує розвиток людства, а й суспільний процес, що виникає в діяльності та взаємодіях індивідів, різних соціальних груп, націй і цивілізацій. Цей процес непрямо пов'язаний з їхніми цілями та інтересами. Термін "глобалізація" був вперше введений Т. Левітом у 1983 році, коли він застосував його для опису явища об'єднання ринків продуктів, вироблених великими транснаціональними корпораціями.

Думки щодо процесів глобалізації можна розділити на два основних напрямки. Перший напрямок визначається прихильниками, які спробували розкрити сутність глобалізації через об'єктивний аналіз економічних процесів, що реально відбуваються у світі та впливають на повсякденне життя людей. Ці представники акцентують увагу на відповідях національних держав на виклики глобалізації. З іншого боку, прихильники другого напрямку спираються на суб'єктивне тлумачення глобалізації та намагаються формувати нові ідеології світового впливу, пропонуючи відповідні стратегії національним державам у контексті глобального розвитку.

Негативні впливи глобалізації найбільше відчують менш розвинені країни, які часто віднесені до "світової периферії". Багато з них, беручи участь у міжнародних відносинах як постачальники сировини та виробники працездатних товарів (деякі також постачальники деталей для сучасної техніки), опиняються у повній залежності від передових держав. Їхні доходи, з одного боку, є меншими, а з іншого боку, дуже нестабільними, оскільки вони залежать від кон'юнктури світових ринків. Для менш розвинених країн глобалізація призводить до ряду додаткових викликів, таких як збільшення технологічного відставання від розвинених країн, наростання соціально-економічного розшарування та маргіналізації. Це включає руйнування державного суспільства, що проявляється в розпаді соціальних груп, втраті традиційних зв'язків із збереженням почуття причетності до конкретної спільноти. Крім того, глобалізація сприяє зубожінню основної маси населення, зміцнює залежність менш розвинених країн від світової економічної системи, обмежує можливості держав у веденні національно орієнтованої економічної політики, і призводить до зростання зовнішнього боргу, перш за все перед міжнародними фінансовими організаціями, що ускладнює подальший прогрес. [4]

Україні, яка має відкриту економіку і зорієнтована на експорт, загрозливими є значні ризики внаслідок подовження та заглиблення світової рецесії. Знижена інвестиційна активність у світі та не дуже привабливий внутрішній інвестиційний клімат ще більше ускладнюють фінансову ситуацію в Україні, не дозволяючи розраховувати виключно на залучення іноземних інвестицій для подолання проблем. Крім того, з підвищенням рівня невизначеності у глобальній економічній системі можуть виникати труднощі в міжнародному співробітництві України, включаючи взаємодію з регіональними міждержавними утвореннями.

Для України важливо утримати позитивний розвиток співпраці не тільки з традиційними "глобальними гравцями", але й з країнами, які виступають новими світовими та регіональними лідерами на сучасній карті світу. Поточні

умови настоюють на необхідності для України розширювати та зміцнювати взаємодію з іноземними партнерами, зокрема у сфері економіки.

Отже, глобалізація становить невід'ємну частину функціонування кожної сучасної держави у глобальному співтоваристві. Вона буде продовжувати набирати оберти, тож для кожної країни важливо активно розвивати можливості, які вона пропонує, і ефективно вирішувати виникаючі виклики у зв'язку з глобалізацією світової економіки та соціального життя.

У якості сучасної держави, Україна знаходиться в сильній інтеграції з глобальною економікою, що робить її чутливою до позитивних і негативних впливів глобалізації на національну економіку. Це особливо очевидно в період криз і післякризового відновлення, які активно впливають на світову економіку. Велика залежність України від зовнішніх факторів, зокрема від експорту, робить її економіку особливо уразливою перед глобальними економічними трясавками, що стає невід'ємною частиною сучасної глобалізації. Ця вразливість України перед глобальними економічними змінами підкреслює необхідність прискореного розвитку внутрішніх резервів і стабілізації, щоб ефективно протистояти коливанням на світових ринках та забезпечити стійкий економічний розвиток.[5] Україні важливо знаходити нові шляхи для економічного зростання, як в межах країни, так і в глобальному економічному контексті.

Список використаних джерел

1. Соціально-економічні наслідки глобалізації для світової та української економіки. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/72006316.pdf>. (дата звернення 11.11.23)
2. Суржиков М.А. Методологические основы глобализации мировой экономики / М.А. Суржиков // Международная экономика и международные экономические отношения. – 2022. – № 2 (87). – С. 345 URL:https://ecsn.ru/wp-content/uploads/201202_343.pdf (дата звернення 11.11.23)
3. Вісник Хмельницького національного університету 2021, № 5, Том 2. URL:<http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2022/03/2021-en-52-25.pdf> (дата звернення 11.11.23)
4. Кулішов В.В. Сучасні проблеми глобальної економіки / В.В. Кулішов // Інноваційна економіка. – 3'2023. — N 41. – С. 8-9 URL:http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=inek_2013_3_3 (дата звернення 10.11.23)
5. Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2023 році: Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. - К. : НІСД, 2023. – 576с. URL:<https://www.president.gov.ua/news/vistup-prezidenta-zi-shorichnim-poslannyam-do-verhovnoyi-rad-80113> (дата звернення 10.11.23)

ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ПОЛЬЩІ ПІСЛЯ ВСТУПУ В ЄС

Приймачук Катерина

*студентка 2-го курсу факультету міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Король Марина Михайлівна

*доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних
економічних відносин, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Перед вступом до Європейського Союзу 1 травня 2004 року Польща пройшла національний референдум, на якому 74% поляків проголосували за це рішення, тоді як 22,5% були проти. Чотири роки після вступу до ЄС опитування, проведене TNS OBOP у лютому 2008 року [1], показало, що лише 5% поляків не схвалюють членство країни в Європейському Союзі. Крім того, понад 80% респондентів заявили про позитивні наслідки членства в ЄС. З урахуванням цієї інформації очевидно, що ситуація в Польщі перед вступом до ЄС була такою, коли більшість населення підтримувала рішення і вірила в позитивний вплив, який воно матиме на країну.

З 1990 року Польща реалізує політику економічної лібералізації, її економіка відзначилася стійкістю, уникнувши рецесії під час кризи 2008–2009 років. Навіть з членством в ЄС та доступом до його структурних фондів з 2004 року, ВВП на душу населення залишається значно нижчим за середній показник у ЄС. Наразі рівень безробіття менший, ніж у середньому по ЄС, але залишається високим, досягало рівня 12% у 2014 році. У довгостроковій перспективі важливі завдання Польщі включають диверсифікацію енергобалансу та джерел енергії, а також зупинення відтоку освіченої молоді за кордон, особливо до інших країн-членів Європейського Союзу.

За період від 2013 до 2018 року валовий внутрішній продукт (ВВП) Польщі показав зростання на 121,1%. Обсяг виробництва в обробній промисловості збільшився на 6,5%, інвестиції в основний капітал зросли на 2,9%, а рівень цін зазнав дефляції на 3,4%. Дефіцит консолідованого бюджету скоротився на 33%, державний борг знаходиться в межах встановлених Європейським Союзом вимог і не перевищує 6% від обсягу ВВП. Зауважимо, що експорт товарів зростає швидше, ніж імпорт, що призводить до позитивної різниці майже на 10% і формує стабільність національного валютного курсу. Протягом останніх 6 років середньорічний обмінний курс польського злотого до долара США залишався незмінним [2].

В порівнянні з більшістю інших країн-членів Європейського Союзу, Польща виділяється невеликою часткою сектору послуг і, відповідно, високою вагою реального сектору. У 2019 році порівняно з 2000 роком спостерігалось зниження частки сільського господарства на 1%, торгівлі на 0,6%, зростання промисловості на 1,4%, наукової діяльності на 0,7%, і послуг у сфері нерухомості на 0,7%. В наступний період провідні галузі економіки в Польщі включають машинобудування, чорну і кольорову металургію, хімічну та нафтохімічну промисловість, коксохімію, текстильну галузь, виробництво фарфору та фаянсу, виробництво спортивних товарів, а також харчову промисловість [1].

Як було зазначено раніше, Польща продемонструвала стійке зростання ВВП, що триває з моменту переходу до вільної економіки. Водночас, країні знадобиться значний час, щоб наздогнати аналогічні показники з найбільш розвиненими націями. За швидкою оцінкою Головного статистичного управління (GUS) Польщі, у 2022 році внутрішній валовий продукт (ВВП) зріс на 4,9%, в порівнянні з 6,8% у 2021 році [6].

Варто відзначити, що в контексті динаміки ВВП Польщі зовнішня торгівля відіграє менш суттєву роль, порівняно з іншими країнами ЄС. Польща відрізняється відносно низькою залежністю від світового ринку. Співвідношення між експортом товарів та ВВП, або експортна квота, в Польщі становить трохи більше 40%, що є одним з найнижчих показників в ЄС. Тим не менш, важливий

вплив на економічний розвиток Польщі спостерігається внаслідок кон'юнктури основних ринків ЄС, особливо ринку Німеччини. За обсягами експорту, у 2019 році Польща займала 27-е місце в світі, а за обсягами імпорту вона посідала 25-е місце серед найбільших ринків у світі [4].

Ще одним важливим показником, який варто розглядати при оцінці економічного розвитку, є темпи інфляції та рівень безробіття. Як і для всіх країн, що перебувають у процесі розвитку, інфляція виявлялася проблемою для Польщі протягом усього періоду трансформації (рис.1) [3].

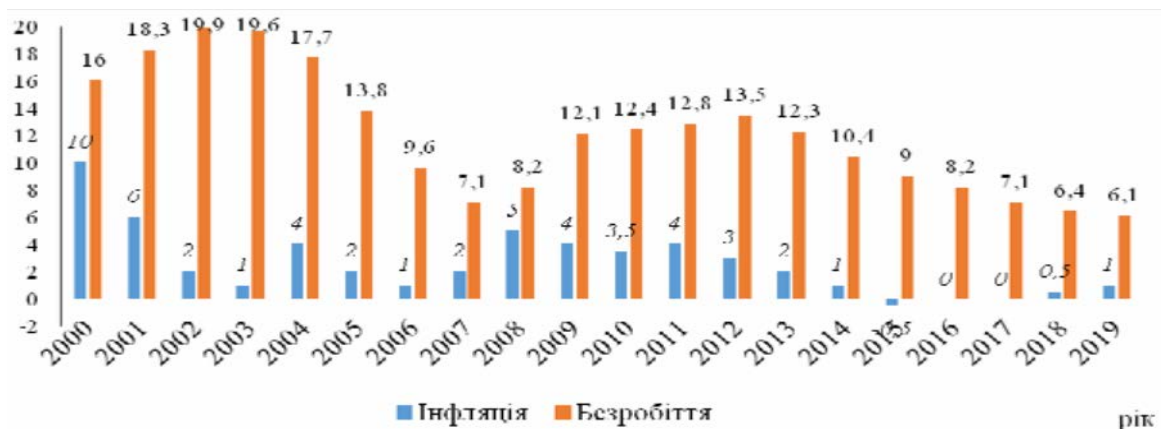

Рис.1. Динаміка індексів інфляції та безробіття в Польщі, у період 2000-2019 рр.

Джерело [3]

Аналізуючи дані на рисунку 1 стає очевидним, що Індекс споживчих цін послідовно знижувався в останні роки. Наприклад, протягом передкризових років 2010 і 2011 років, рівень інфляції становив відповідно 1,3% і 2,6%, що майже відповідало середньому значенню ЄС в 2,2% і 2,4%. Однак у 2012 році спостерігався значний скачок Індексу споживчих цін як у ЄС, так і в Польщі, досягаючи відповідно 3,7% і 4,2%. Хоча рівень інфляції в Польщі трохи знизився в наступні роки (2013-2016), середньорічний рівень інфляції в ЄС та Єврозоні склав 1% і 0,3% у 2013 році відповідно, перш ніж зазнати незначного зростання до 3,1% і 2,7% у 2015 році. У 2017 році як Польща, так і ЄС повернулися до нормального стану з рівнями інфляції відповідно 0,8% і 1,5%. Швидкість інфляції в Польщі була майже незначною протягом періоду 2016-2017 років. Незважаючи на поступові покращення на ринку праці після кризи, рівень безробіття, за

методологією Міжнародної організації праці (МОП), залишався відносно високим, коливаючись між 12-13%. [2, 3, 4, 5].

Невтішним є той факт, що з 2021-2022 роки, річний рівень інфляції в Польщі сягнув 5,4% у серпні 2021 року, що означає, що цей період відзначився найвищим підйомом споживчих цін з червня 2001 року [7]. За даними Головного управління статистики Польщі, у вересні 2022 року інфляція досягла 17,2%, а у жовтні ціни на споживчі товари в порівнянні з попереднім місяцем зросли на 1,8% [8].

Аналізуючи все викладене вище, можемо зробити висновок, що процес приєднання Польщі до Європейського Союзу виявився успішним через проявлення послідовних і наполегливих дій країни, незалежно від лідера уряду чи президента. Інтеграція в ЄС стала можливою завдяки прогресивним поглядам громадянського суспільства, церкви, профспілок і інших недержавних організацій на питання євроінтеграції. Важливою роллю стало підтримка провідних країн ЄС, особливо Німеччини і Франції.

Список використаних джерел

1. Poland - macroeconomic indicators. Statistics Poland. 2020. URL: <https://stat.gov.pl/en/polandmacroeconomic-indicators/>(дата звернення 10.11.2023)
2. Poland Economic Outlook. FocusEconomic. September 8, 2020. URL: <https://www.focuseconomics.com/countries/poland> (дата звернення 10.11.2023)
3. Description of economic indicators announced by the President of the Statistics Poland. Statistics Poland. 2020. URL: Statistics Poland / Metainformation / Description of economic indicators / Description of economic indicators announced by the President of the Statistics Poland / Gross Domestic Product (дата звернення 10.11.2023)
4. Poland - Economic Indicators. Trading economics. 2020. URL: <https://tradingeconomics.com/poland/indicators> (дата звернення 10.11.2023)
5. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). 2020. URL: <https://data.oecd.org/poland.htm> (дата звернення 10.11.2023)
6. ВВП Польщі за 2022 рік – свіжі дані GUS. URL: ВВП Польщі за 2022 рік – свіжі дані GUS | ЕКОНОМІЧНІ НОВИНИ ПОЛЬЩІ (aquila24.pl) (дата звернення 10.11.2023)
7. Європейська правда. URL: www.eurointegration.com.ua ; Польща зафіксувала найвищу інфляцію за останні 20 років (eurointegration.com.ua) (дата звернення 10.11.2023)
8. Ukrainian in Poland Новини Інфляція в Польщі: підсумки за лютий 2023 року URL: Інфляція в Польщі: річні підсумки та прогнози на майбутнє - Ukrainian in Poland (дата звернення 10.11.2023)

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УГОРЩИНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сенгетовський Крістіан

*студент 2-го курсу факультету міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Король Марина Михайлівна

*доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних
економічних відносин, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Постановка проблеми. Угорщина є однією з країн Центральної Європи, яка за останні роки демонструє досить динамічний економічний розвиток. У 2022 році ВВП Угорщини зріс на 7,6%, що стало одним з найвищих показників у Європі. Цьому сприяли низка факторів, зокрема, послаблення карантинних обмежень, відновлення світової економіки та сприятлива зовнішня кон'юнктура.

Однак, на розвиток економіки Угорщини також негативно впливають низка факторів, зокрема, зростання інфляції, енергетична криза та війна в Україні. У 2023 році прогнозується, що ВВП Угорщини зросте лише на 2,5%.

У зв'язку з цим виникає необхідність дослідження особливостей розвитку економіки Угорщини в сучасних умовах.

Мета дослідження. Метою дослідження є аналіз особливостей розвитку економіки Угорщини в сучасних умовах, а також оцінка перспектив її подальшого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Економіка Угорщини є переважно ринковою, із значним державним сектором. Основними галузями економіки є промисловість, сільське господарство та сфера послуг.

Промисловість Угорщини представлена широким спектром підприємств, що виробляють різноманітну продукцію, зокрема, автомобілі, електроніку, машинобудування, хімічну продукцію та харчові продукти.

Сільське господарство Угорщини є високорозвиненим. Основні сільськогосподарські культури, що вирощуються в Угорщині, - це пшениця, кукурудза, ячмінь, соняшник, виноград та овочі.

Сфера послуг є найбільшим сектором економіки Угорщини. Вона представлена такими галузями, як туризм, торгівля, транспорт та фінанси.

Угорщина є членом ЄС, тому її економіка тісно пов'язана з економіками інших країн-членів. Угорщина є одним з найбільших експортерів товарів та послуг у Центральній Європі.

У 2022 році основними торговельними партнерами Угорщини були Німеччина, Австрія, Італія та Словаччина.

У 2023 році основними проблемами економіки Угорщини є:

- Зростання інфляції, яка у червні 2023 року становила 10,7%.
- Енергетична криза, яка призвела до зростання цін на енергоносії.
- Війна в Україні, яка негативно впливає на економіку Угорщини через зростання цін на сировинні товари та порушення логістичних ланцюгів.

Уряд Угорщини вжив низку заходів для пом'якшення негативного впливу цих проблем на економіку країни. Зокрема, уряд запровадив антиінфляційні заходи, а також взяв на себе контроль над цінами на енергоносії.

Висновки. В цілому, економіка Угорщини демонструє стійкий розвиток. Однак, на її подальший розвиток негативно впливають низка факторів, зокрема, зростання інфляції, енергетична криза та війна в Україні.

Уряд Угорщини вжив низку заходів для пом'якшення негативного впливу цих проблем на економіку країни. Однак, для забезпечення стійкого розвитку економіки Угорщини необхідно вжити додаткових заходів, зокрема, диверсифікувати економіку, зменшити залежність від зовнішніх факторів та підвищити конкурентоспроможність угорських компаній.

Рік	ВВП, млрд дол. США	Темп зростання ВВП, %
2020	163,8	-4,1
2021	178,2	7,1
2022	193,3	8,2
2023	204,9	5,2

Статистика розвитку економіки Угорщини в сучасних умовах

Як видно з наведеної статистики, економіка Угорщини демонструє позитивні темпи зростання з 2020 року. Це зростання було зумовлене, зокрема, відновленням світової економіки після пандемії COVID-19, а також сприятливими умовами для ведення бізнесу в Угорщині.

Список використаних джерел

1. Eurostat.URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/>
2. Hungarian Central Statistical Office. URL: <https://www.ksh.hu/>
3. National Bank of Hungary. URL: <https://www.mnb.hu>

НАСЛІДКИ BREXIT ДЛЯ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Сухина Олександра

студентка 2-го курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Король Марина Михайлівна

доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Починаючи з 2017 року, розпочався процес Brexit, в результаті якого Великобританія формально припинить своє членство в Європейському Союзі, недивлячись на більше чим 40-річну історію тісної співпраці в політичній, економічній, правовій та безпековій сферах. Очевидно, це рішення викликало значний політичний резонанс та різноманітні оцінки причин такого виходу. Цей етап вже увійшов в історію європейської інтеграції як найсерйозніший виклик для єдності європейської спільноти. [1] У травні 2015 року уряд консерваторів вніс законопроект до британського парламенту, який передбачав проведення референдуму щодо виходу Великобританії з ЄС. Раніше, у 2011 році, питання про референдум було вже висунуто, але парламент відхилив цю ініціативу. В цей раз депутати підтримали пропозицію, і прем'єр-міністр Девід Кемерон оголосив про початок кампанії за зміну умов членства Британії в ЄС [2].

Результати референдуму щодо питання: "Чи Сполученому Королівству слід залишитися членом Європейського Союзу?"

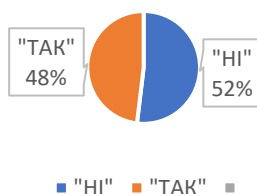

Рисунок 1. Результати референдуму щодо питання: "Чи Сполученому Королівству слід залишитися членом Європейського Союзу?"

Джерело:[3]

Референдум відбувся 23 червня 2016 року. На питання "Чи Сполученому Королівству слід залишитися членом Європейського Союзу?" 51,9% британців відповіли "ні", 48,1% - "так". Явка становила 72,1%. Наступного дня після референдуму Девід Кемерон оголосив про свою відставку. Він зазначив, що, закликаючи британців голосувати за залишання в ЄС, він враховував інше рішення, тому в країні потрібен новий лідер. Тереза Мей стала його наступницею (а Борис Джонсон очолив Міністерство закордонних справ). У листопаді 2016 року вже складний процес виходу Британії з ЄС отримав нові ускладнення від Високого суду, який вирішив, що уряд не може розпочати процедуру виходу з Євросоюзу без затвердження парламенту.

Тим не менше, у 2017 році обидві палати британського парламенту - Палата громад і Палата лордів - прийняли законопроект щодо виходу Великої Британії з ЄС. Цей законопроект отримав підпис королеви Єлизавети II, і прем'єр-міністр офіційно повідомив голову Ради ЄС про початок Brexit. Формальні переговори щодо умов і строків Brexit стартували 19 червня 2017 року, рік після референдуму [3]. Виходження Великобританії з Європейського Союзу призводить до ряду наслідків, які експерти та практики розглядають у своїх дослідженнях. Серйозне занепокоєння у світовій спільноті викликають фінансові наслідки Brexit. Лондон, що є найбільшим фінансовим центром Європи та одним з найбільших у світі, в цьому контексті відіграє ключову роль. Міністерство фінансів Великобританії вже попереджало, що в разі виходу з ЄС, країна може втратити від 3,4% до 9,5% ВВП протягом наступних 15 років. Це також вплине на бюджет, який може не отримати від 20 млрд до 45 млрд фунтів стерлінгів у вигляді податків. Референдум вже призвів до значних наслідків. Фунт стерлінгів стрімко впав до свого 30-річного мінімуму, зазнавши 10% втрати і встановивши рекорд щодо найбільшого щоденного падіння. Це може викликати суттєвий обвал на біржовому індексі країни (FTSE), а також спричинити зниження курсу фунта стерлінгів. Подібні рухи можуть вразити фінансові та інвестиційні компанії, а деякі банки навіть ризикують банкрутством. В результаті цього втратить свій статус головного фінансового центру Європи, і значна частина фінансових

операцій може бути переміщена в інші світові фінансові столиці з метою підвищення надійності.

Вихід з Євросоюзу призводить до втрати для Великобританії найбільшого ринку міжнародної торгівлі, що, в свою чергу, вимагатиме виплати мит на торговельні операції з країнами ЄС. Це створює додаткові фінансові труднощі для підприємців. Зміцнення ситуації можливе лише через укладення нового договору про вільну торгівлю, але цей процес займе час. Необхідно провести складні переговори для відновлення торговельних відносин не лише з країнами Євросоюзу, але й для установа вигодних умов з іншими країнами, наприклад, з Китаєм [4].

Членство у Євросоюзі надавало Британії та її громадянам право на вільне пересування, проживання та працевлаштування в сусідніх країнах. Однак після виходу з ЄС їм доведеться вибирати між поверненням на рідну землю для того, щоб бути ближче до родини та близьких, або змінювати всі документи згідно з новими вимогами. Вихід з ЄС також вплине на свободу пересування в Європі, оскільки прихильники від'єднання відстоюють повний контроль над усіма державними кордонами. Така ж ситуація чекає тих, хто приїхав працювати та проживати в Великобританії. Європейці, які бажають знайти роботу у Великобританії, будуть підпадати під ті ж самі правила, що і прихильники від'єднання від ЄС вимагають застосовувати до іммігрантів з інших країн. Деякі радикально налаштовані прихильники від'єднання загрожують виселенням всіх "понаїхавших" з Великої Британії. Однак, внаслідок дезінтеграції, вчені виділяють і позитивні аспекти, серед яких можна відзначити вільний вибір політики. У ряді випадків країни-члени ЄС можуть відступати від своїх національних інтересів. У свою чергу, Великобританія завжди підтримувала свою автономію у питаннях інтеграції, надаючи пріоритет власним національним інтересам. Країна відмовилась від участі в спільній європейській валюті, шенгенській зоні, а також від глибокої співпраці в галузі правосуддя та внутрішніх справ. Таким чином, процес виходу з Європейського Союзу для неї стає гарантом визволення від зобов'язань та можливістю відстоювати свої власні

інтереси. Також слід враховувати збереження традицій, оскільки Велика Британія відзначається тим, що пишається своїм історичним минулим. У зв'язку з інтеграційними процесами, що відбулися на території країни, сталося поширення іноземних культур, які мають свої унікальні традиції та віру. Однак деякі британці вважають, що це може впливати національну культуру, пригнічуючи її значення [5]. У підсумку можна відзначити, що процес Brexit виявився вкрай складним і багатогранним, і точно та однозначно оцінити його наслідки для Великобританії та широкої громадськості є неможливим. Однак залишається очевидним, що ці зміни супроводжуються економічними втратами.

Список використаних джерел

1. Britain after Brexit. URL: https://www.economist.com/leaders/2020/01/30/britain-afterbrexit?utm_medium=cpc.adword.pd&utm_source=google&ppccampaignID=18151738051&ppcadID=&utm_campaign=a.22brand_pmax&utm_content=conversion.directresponse.anonymous&gclid=Cj0KCQiAjMKqBhCgARIsAPDgWlxKxTbfthxGTpxZiRZfscD0pKQ5V_ut9tnMQI1FySD8_hYPMmIJbvoaAgLzEALw_wcB&gclsrc=aw.ds (дата звернення 10.11.23).
2. НАСЛІДКИ BREXIT ДЛЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/1324>. (дата звернення 10.11.23).
3. Британія виходить з ЄС: історія Brexit. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/01/31/infografika/polityka/brytaniya-vykhodyt-yes-istoriya-brexit> (дата звернення 10.11.23).
4. 7 НАСЛІДКІВ ВИХОДУ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ З ЄС. URL: <https://www.volynnews.com/news/policy/7-naslidkiv-vykhodu-velykobrytaniyi-z-yes/> (дата звернення 11.11.23).
5. Життя після Brexit. 10 знакових наслідків виходу Британії з ЄС для країни, Європи та всього світу. URL: <https://nv.ua/ukr/world/countries/vihid-britaniji-z-yes-yaki-naslidki-brekzita-dlya-vsogo-svitu-ostanni-novini-50066923.html> (дата звернення 11.11.23).

ФОРМУВАННЯ СВІТОВОГО РИНКУ, ЙОГО СТРУКТУРА ТА ЧИННИКИ РОЗВИТКУ

Томенюк Вікторія

*студентка 2-го курсу факультету міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Сідак Святослав Васильович

*старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Світовий ринок формувався протягом багатьох років та продовжує удосконалення механізму роботи й надалі. Міжнародна торгівля застала існування Стародавнього Китаю та Стародавньої Греції, щоправда відбувалася вона дещо інакше, в порівнянні з сучасним світом. Світовий ринок охоплював лише незначну частину промисловості та в більшості відбувався лише між декількома окремими містами-державами. Висвітлюють чотири важливі етапи видозмінення світового ринку:

Перший етап являє собою появу географічних відкриттів, які в свою чергу сприяли розширенню торгівельних зв'язків та надали шляхи сполучення з країнами Європи та іншими континентами;

Другий етап включає в себе економічну та промислову революції, внаслідок яких збільшився обсяг інвестицій та глобальної торгівлі;

Глобалізація стала третім етапом розвитку, що вплинув на розширення світового ринку. Вона призвела до подальшого поглиблення міжнародних економічних зв'язків. Надала можливість урізноманітнення та збільшення продукції на експортно-імпортній арені.

Четвертим етапом вважають появу та стрімкий розвиток інформаційних та цифрових технологій, за допомогою яких з'являються нові форми міжнародної торгівлі та збільшується інвестування.

Дослідимо механізм роботи світового ринку. Світовий ринок повністю залежить від попиту та пропозиції на вироблену продукцію, а також від системи ціноутворення на платформі глобальної торгівлі. Візьмемо для наглядного прикладу дві окремі країни А і Б, які не будучи залежними одна від одної, споживають та виробляють однакову продукцію. Розглянемо дану ситуацію детальніше на прикладі експорту та імпорту пшениці: припустимо, ціна на пшеницю в країні А становить 120 гривень на тонну продукту, в той час, як ціна в країні Б - 100 гривень за тонну. У такому випадку країна Б матиме фінансову вигоду, при експортуванні своєї продукції до країни А, тим самим допомігши їй заощадити кошти на виготовлення цього ж продукту, але за рахунок власних ресурсів. Експорт зерна в країну А дасть країні Б 20 гривень чистого прибутку за кожен тонну проданого товару. [1]

На вартість пшениці також впливатиме різниця в ціні на робочу силу в окремих країнах. Через дешеву робочу силу в країні Б виготовлятиметься більше продукції, ніж вона спроможна продати на внутрішніх ринках. В той час, як в країні А повна протилежність - попит на товар в рази вище, ніж виробники можуть надати споживачам.

Ознайомимось з вагомністю України на світовому ринку. Україна є важливим гравцем на арені зовнішньої торгівлі. Вона активно приймає участь у співпраці, експорті та імпорті з країнами СНД та країнами ЄС. У 2021 році експорт становить 68089,3 млн.дол. США (138,4% в порівнянні з 2020 роком. Показник переважання експорту над імпортом становить 0,94 (у 2020 році - 0,91). Україна проводила зовнішню торгівлю з партнерами 235 країн світу. [4].

Зовнішня торгівля України продуктами у 2023 році.

Експорт становить 19406,9 млн.дол. США (85,5% у порівнянні з першою половиною 2022 року). Імпорт - 30447,3 млн.дол. США (120,7% у порівнянні з першою половиною 2022 року) [5].

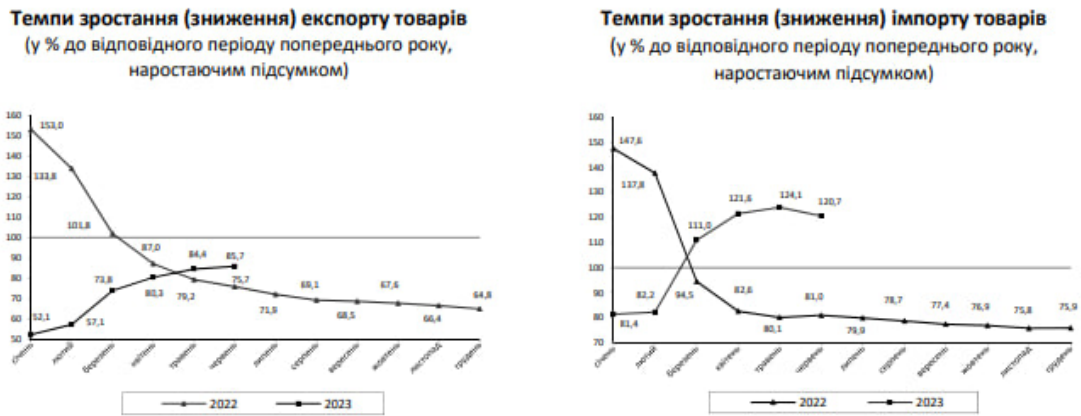

Рис.1. Зовнішня торгівля товарами в Україні у 2023 році. (дані наведено без урахування тимчасово окупованих територій) взято з джерела [5]

Особливості міжнародної торгівлі України. В останні роки Україна дещо змінила напрямок співпраці, шукаючи надійних партнерів у вигляді країн ЄС [6].

До початку повномасштабної війни Україна активно займалася експортом сировини, а також: кукурудзи, залізної руди, зернових культур, соняшникової олії та вугілля. Ще однією особливістю, яка підвищує значення України на платформі світової ринкової системи - є її географічні особливості. Її розташування на перехресті провідних торгівельних шляхів, дає можливість ефективного збуту сировини. Проте, це також має негативні риси: такі, як: надзвичайна чутливість до геополітичних конфліктів. Після повномасштабного вторгнення Росії на територію України зовнішня торгівля значно погіршилася. На це вплинуло багато факторів, одними з яких є: руйнування заводів та електростанцій. Через збільшення цін на електроенергію та іншу продукцію підвищується вартість імпорту. За рахунок скорочення експорту зернових культур та металопродукції рівень ВВП значно впав, що свою чергу відчутно погіршило економічне становище України.

Не дивлячись на важку ситуацію в країні, Україна активно налагоджує нові торгівельні шляхи для ефективної зовнішньої торгівлі, а також залучається підтримкою країн ЄС та багатьох інших країн світу. Однак, для того, щоб повністю відновити міжнародну торгівлю, Україні доведеться потратити багато часу та зусиль.

Висновок: Дослідження структури та механізму роботи світового ринку показало, що він відіграє значну роль у світовій економічній системі. Розглянувши певні експортні та імпорتنі аспекти зовнішньоторговельної системи України, можна підвести підсумок, що для покращення продажу товару за кордон, Україні слід підвищити на глобальних ринках свою конкурентоспроможність та забезпечити географічно-політичну стабільність в окремих регіонах. Ці фактори дають можливість значно поліпшити становище України на світовому ринку та збільшити ефективність його подальшого розвитку.

Список використаних джерел

1. Принцип роботи світового ринку URL:
https://pidru4niki.com/85204/ekonomika/sutnist_etapi_formuvannya_struktura_svivogo_rinku_tovariv_poslug
2. Суть світового ринку та його структура. URL:
<https://osvita.ua/vnz/reports/international-relations/19301/>
3. Україна, як учасник міжнародної торгівлі. Її роль на світовому ринку -
<https://osvita.ua/vnz/reports/international-relations/19035/>
4. Статистика зовнішньої торгівлі товарами в Україні, станом на 2021 рік.
- <https://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2022/02/14.pdf> - Державна служба статистики України.
5. Рис.1. - <https://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2023/08/16.pdf>
6. Співпраця України з країнами ЄС URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-3_0-pages-16_25.pdf
7. Зовнішня торгівля України. URL:
<https://osvita.ua/vnz/reports/international-relations/19035/>

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КИТАЮ ТА ЙОГО РОЛЬ В СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Федьо Вікторія

студентка 2-го курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Ярема Томаш Васильович

д-р. філ., викладач кафедри міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку світового господарства існує перерозподіл сфер впливу в глобальній економічній арені. Серед країн з потужним економічним потенціалом важливе місце займає Китай, посідаючи другу сходинку за розміром ВВП у світі після США.

Економічна діяльність Китайської Народної Республіки наростає важливістю як на регіональному, так і глобальному рівнях, особливо у світлі проблем у світовій економіці, загострення відносин з Сполученими Штатами Америки та обставин війни Росії проти України. У цьому контексті проаналізовано ключові макроекономічні показники Китаю на початку поточного року, проведено прогнози стосовно зростання китайської економіки та її місця у світовій економічній системі.

Мета дослідження. Дослідити роль Китайської Народної Республіки у світовій економіці та з'ясувати особливості розвитку її економіки.

Виклад основного матеріалу. Процес глобалізації у сучасному світі характеризується посиленням взаємодії та взаємозалежності держав світу. Усвідомлюючи це, Китайська Народна Республіка готова взяти на себе відповідальність, як одного з центрів глобалізації. Про це свідчить промова Голови КНР Сі Цзіньпіна на Всесвітньому економічному форумі в Давосі в січні 2017 р. де він заявив: «... ми повинні адаптуватися до економічної глобалізації, згладити негативний ефект від неї і принести її позитивний вплив на всі країни.

Подобається це вам чи ні, глобальна економіка – великий океан, від якого неможливо сховатися» [1].

Протягом останніх 40 років Китай провів серію ринкових реформ, які відкрили країну для торгівлі та іноземних інвестицій, витягнувши з бідності сотні мільйонів людей. З моменту відкриття для зовнішньої торгівлі та інвестицій і впровадження реформ вільного ринку в 1979 році Китай був однією з найбільш швидкозростаючих економік світу, з реальним щорічним зростанням ВВП у середньому на 9,5% до 2018 року, темпи, описані світовим банком як «найшвидше стійке розширення великої економіки в історії».

Завдяки грамотній політиці керівництва, Китай успішно використовує свої конкурентні переваги, такі як доступність робочої сили та великий внутрішній ринок, і займає позицію провідного виробника промислової продукції на світовому ринку. Країна стала справжньою "світовою фабрикою", виробляючи широкий спектр товарів — від одягу і взуття, сувенірів та іграшок до комп'ютерів, офісної техніки, телевізорів і фотоапаратів.

За останні кілька років зростання змінилося в умовах структурних обмежень, включаючи зниження зростання робочої сили, зменшення прибутковості інвестицій і уповільнення зростання продуктивності. Завдання полягає в тому, щоб знайти нові рушійні сили зростання, вирішуючи соціальні та екологічні спадки попереднього шляху розвитку Китаю.

Останнім часом визначні міжнародні рейтингові агентства та фінансові установи переглянули свої прогнози стосовно зростання ВВП Китаю у 2023 році. Можна припустити, що прискорення економічного розвитку китайської економіки обумовлене, серед іншого, ефектом низької бази минулого року, фактично представляючи собою "стрибок" після значних економічних втрат. Падіння обсягів зовнішньої торгівлі товарами Китаю в січні–квітні 2023 року визначалося повільним зростанням експорту та різким зниженням імпорту. Цей показник служить індикатором стану китайської економіки та може стати вагомим фактором, який, до певної міри, обмежує економічний розвиток. Збільшення обсягів експорту Китаю в березні цього року, за словами світових

аналітиків, відбувається за рахунок послаблення жорстких протипандемічних обмежень, введених китайським урядом, що дозволило постачальникам реалізувати невиконані минулорічні замовлення.

Економіка Китаю щільно взаємодіє зі світовою, орієнтуючись на відносини з західними країнами, особливо США та ЄС. Навіть при посиленні експортного контролю та обмеженнях у технологічному експорті, США та ЄС залишаються ключовими торговельними партнерами для Китаю. Тайвань, яка вносить свій внесок у розмірі 9,3% у загальний імпорт Китаю (2022), також важлива в цьому контексті. Іншими значущими торговельними партнерами є Південна Корея та Японія, які мають частки в імпорті на рівні 8% кожна (2022). Навіть при зменшенні взаємного товарообігу у січні-квітні 2023 року на 11,2% зі США та на 3,5% з ЄС, обсяг торгівлі залишається значним і становить 480,5 млрд доларів США (з країнами АСЕАН - 304,6 млрд доларів США).

Як було зазначено раніше, економіка КНР продемонструвала помітні та позитивні показники зростання у I кв. 2023 р. Зокрема, це підтверджують оцінки Національного бюро статистики Китаю. Насамперед це виявилось у збільшенні реального ВВП Китаю на 4,5 % порівняно з I кв. 2022 р. [2]

Найвищий темп зростання відзначається в готельному та ресторанному секторі (13,6%); діяльності з надання послуг із передачі інформації, програмного забезпечення та інформаційних технологій (11,2%); фінансовій сфері (6,9%); будівництві (6,7%); орендній та лізинговій діяльності, бізнеспослугах (6%); оптовій та роздрібній торгівлі (5,5%) і так далі. Цей успіх в основному визначається скасуванням обмежень, пов'язаних з COVID-19, та іншими заходами, спрямованими на стабільне відновлення виробництва, попиту і зайнятості. За даними Національного бюро статистики Китаю, у першому кварталі 2023 року середній рівень безробіття в містах зменшився до 5,5%, інфляція споживчих цін уповільнилася до 1,2%, а загальнонаціональний наявний дохід на душу населення зріс на 5,1% порівняно з аналогічним періодом минулого року, складаючи 10 870 юанів.

Уряд Китаю, крім того, визначає цільовий показник економічного розвитку на 2023 р. на орієнтовному рівні 5%. Такий показник встановлено не випадково. Річ у тім, що у 14-му п'ятирічному плані Китаю (2021-2025) уряд встановив, що до 2035 року мета полягає в досягненні рівня ВВП на душу населення, що характерний для країн із середнім рівнем економічного розвитку. Для реалізації цього завдання необхідно, щоб щорічне зростання ВВП складало близько 5%. Якщо цей план буде втілений, то Китай до 2035 року може стати найбільшою економікою світу, навіть при загальному тенденції скорочення населення. [3]

Якщо ж говорити про зовнішню торгівлю КНР, згідно з інформацією Генеральної адміністрації митниць Китаю, протягом перших чотирьох місяців 2023 року обсяги зовнішньої торгівлі товарами зменшились на 1,9% порівняно з відповідним періодом попереднього року і склали 1,94 трлн доларів США. Одночасно спостерігалось помірне зростання обсягів експорту на 2,5% - до 1,12 трлн доларів США, а обсяг імпорту різко зменшився на 7,3% - до 0,82 трлн доларів США. [4]

Серед товарів, що призвели до позитивної динаміки змін експорту країни можна виділити експорт транспортних засобів, нафтопродуктів, металопродукції, валіз, сумок та аналогічних виробів, суден, автомобільних компонентів та запчастин, добрив, керамічних виробів, сільськогосподарської продукції, одягу та взуття тощо.

Щодо майбутнього розвитку зовнішньої торгівлі, можна припустити, що Китай спрямує свої зусилля на ринки країн членів Асоціації держав Південно-Східної Азії, Центральної Азії та, загалом, країн, які взаємодіють в рамках ініціативи "Один пояс, один шлях". Це відбувається на тлі зменшення попиту з боку ЄС, США, Великої Британії, Канади, Нової Зеландії, Тайваню (Китаю) та Гонконгу (Китаю). Крім того, особлива увага приділяється режиму вільної торгівлі в рамках Регіонального всеохоплюючого економічного партнерства, який з 2 червня 2023 року розпочав свою діяльність для всіх 15 країн-членів. [5]

Висновки. Економіка Китаю так чи інакше постраждала від низки факторів, пов'язаних із обмеженнями під час пандемії, проблемами всередині

країни та напруженістю торгівлі зі США та іншими країнами. Проте, незважаючи на це, Китай залишається сильним гравцем у світовій економіці та незамінним ринком для тих, хто інвестує в закордонні компанії.

КНР залишається важливим партнером для низки країн, зокрема Тайвані, Південної Кореї, Японії, Австралії, Нової Зеландії, Філіпін, Бразилія, країни Африки тощо. Китай є одним з двигунів глобального процвітання, тому будь-яке уповільнення його розвитку відчувається і за його межами.

Відновлення економіки Китаю залишається нерівномірним, оскільки її розвиток, який раніше підтримувався зовнішніми інвестиціями, зараз переважно залежить від внутрішнього споживання та стикається з внутрішніми труднощами. Економіка Китаю є тісно інтегрованою зі світовою та залежить від відносин із західними країнами, зокрема США та ЄС. Навіть при зростаючому контролі над експортом та обмеженнях технологічного експорту ці країни залишаються одними з основних торгових партнерів Китаю. Існує ймовірність, що політика Китаю збільшиться у напрямку розширення залежності інших країн, зокрема, Глобального Півдня, від китайського експорту та інвестицій.

Список використаних джерел

1. Місце і роль Китаю на міжнародній арені в контексті глобалізації світогосподарських відносин // Причорноморські економічні студії – Випуск 17. 2017 – URL: http://bses.in.ua/journals/2017/17_2017/3.pdf
2. National Bureau of Statistics of China
http://www.stats.gov.cn/english/PressRelease/202304/t20230418_1938715.html
3. China has strong economic prospects despite losing rank of most populous nation: top demographer <https://www.globaltimes.cn/page/202304/1289573.shtml>
4. China's Total Export & Import Values by Country/Region, April 2023 (in USD)
<http://english.customs.gov.cn/Statics/1b5ff309-2afa-4462-8acf-52c0bb577657.html>
5. RCEP agreement in effect for all 15 members
https://english.www.gov.cn/news/202306/02/content_WS64798228c6d0868f4e8dc961.html

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ, ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Фрінцко Ростислав

студент 2-го курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Гетманенко Олексій Олександрович

доктор філософії, доцент кафедри міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Постановка проблеми. Проблема глобалізації та глобальних проблем світового господарства полягає в потребі розгляду та вирішенні різних аспектів, які пов'язані з глобальними економічними, соціокультурними екологічними, торгівельними, геополітичними та іншими чинниками, що виникають через зростання взаємозалежності країн і регіонів у світовому господарстві.

Виклад основного матеріалу. Напочатку третього тисячоліття людство перебуває на порозі нової історичної епохи, найважливішою ознакою якої є стрімке наростання процесів світової глобалізації. Взагалі термін глобалізація походить від французького та англійського слова «global», що в перекладі означає – загальний, всесвітній, та від латинського globus – куля. Це економічні, торгівельні, фінансові, технологічні, політичні, соціальні, трудові, інформаційні та інші процеси, що мають глобальний масштаб і планетарний характер [1].

Глобальні проблеми - це проблеми, які зачіпають інтереси (в тій чи іншій мірі) всіх країн і народів, і можуть бути вирішені тільки об'єднаними зусиллями всього світового співтовариства.

Термін «глобальні проблеми» з'явився у 60-х роках ХХ ст. Однак дотепер не існує єдиної, загальноприйнятої думки про природу і причини їх виникнення, оцінку та шляхи вирішення. Існують розбіжності щодо кількості глобальних проблем. Західні дослідники (зокрема, представники Римського клубу)

вважають, що перед сучасним людством стоїть близько сотні глобальних проблем. Вітчизняні дослідники нараховують близько трьох десятків. Набагато важливіше визначити пріоритетні з них, які потребують вирішення в першу чергу [2].

На думку науковців Чернеги О.Б., Опалька В.В., глобальні проблеми доцільно поділити на дві групи: 1) проблеми, пов'язані з протиріччями між суспільством і навколишнім середовищем (система "суспільство-природа"); 2) соціальні проблеми, пов'язані з протиріччями всередині суспільства (система "людина-суспільство"). Серед геополітичних проблем найважливішими є: загроза світової ядерної війни, міжнародний тероризм, територіальні претензії; серед природних - погіршення стану довкілля, нераціональне використання енергії та сировини, збільшення кількості стихійних лих; серед соціально-економічних - швидке зростання населення в країнах, що розвиваються, голод і бідність, низька якість медичного обслуговування тощо [3].

Запобігання світовій війні залишається найважливішим глобальним викликом, що стоїть перед людством. І для цього є всі підстави. Російські війська здійснюють безпрецедентні з часів Другої світової війни повітряні, ракетні та артилерійські атаки на територію України. Російські ракети та снаряди влучають у тисячі об'єктів цивільної інфраструктури: житлові будинки, лікарні, школи, дитячі садки, торговельні та розважальні центри. На окупованих територіях Росія вдається до практики геноциду та тероризму.

У ХХ ст. найпоширенішою причиною загострення глобальних проблем було інтенсивне зростання народонаселення планети. Вчені й аналітики роблять прогноз, що до 2025 року населення Землі перевищить 8 млрд людей. Однак за останні кілька років намітилася тенденція до зниження зростання чисельності людей. Цьому сприяє загальне погіршення економічних умов життя на планеті.

З бідністю тісно пов'язані і такі глобальні проблеми, як продовольча та проблема розвитку людського потенціалу. Продовольча проблема полягає в нездатності людства вирішити питання абсолютної нестачі продовольства, тобто

голоду, і неповноцінного харчування в низці регіонів світу. Голод відчуває близько 11% населення планети [4].

Найважливішою глобальною проблемою, яка впливає на сучасне суспільство, є стан навколишнього середовища. З середини ХХ століття забруднення атмосфери, річок і океанів, загибель багатьох видів тварин і рослин, цілих природних комплексів, шкідливе для здоров'я забруднення великих міст, шкідливі викиди багатьох виробництв, хімічне забруднення продуктів харчування тощо зробили подальше насильство над природою реальною загрозою для існування людства. Водночас стала очевидною обмеженість природних ресурсів, причому не тільки нафти, вугілля і металів, але й таких, здавалося б, невичерпних, як прісна вода і кисень.

Існують також глобальні паливно-енергетичні та сировинні проблеми. Використання палива, енергії та сировини зростає. Але вони є обмеженими. Основними шляхами вирішення паливно-енергетичної та сировинної проблем є зміна механізму ціноутворення на природні ресурси; об'єднання зусиль усіх країн для вирішення глобальних проблем; суттєве збільшення витрат на подолання екологічної кризи.

Висновки. Як бачимо, глобалізація, глобальні проблеми упродовж останніх десятиліть стали одними з найбільш актуальних питань світового господарства. Глобальні проблеми – це проблеми, що зачіпають інтереси всіх країн і народів, розв'язання яких можливе лише об'єднаними зусиллями всього світового суспільства. Такі проблеми доцільно поділити на дві групи: 1) пов'язані з протиріччям між суспільством і навколишнім середовищем; 2) соціальні проблеми, пов'язані з протиріччями всередині суспільства.

Вважаю, що необхідно консолідувати зусилля всіх країн світу в боротьбі з геноцидом, тероризмом і війнами. На жаль, людство ще не має єдиної програми вирішення екологічних проблем. Зусилля вчених і бізнесменів зосереджені на розробці та впровадженні нових технологій (перехід на ресурсозберігаючі та безвідходні технології); пошуку коштів для фінансування природоохоронних заходів; розробці національних програм раціонального природокористування. А

великі масштаби бідності, особливо в країнах, що розвиваються, становлять серйозну загрозу не тільки національному, а й глобальному сталому розвитку...

Однак успішне вирішення всіх глобальних питань людства в процесі глобалізації буде залежати від зусиль усіх жителів Землі, від культури, освіченості й відповідальності кожного з нас.

Список використаних джерел

1. Глобалізація. Енциклопедія Сучасної України. Редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. <https://esu.com.ua/article-30448>
2. Внучко С. М. Глобальні проблеми сучасності: причини виникнення та шляхи їх розв'язання. *Вісник СевНТУ. Сер. : Політологія*. 2013. Вип. 145. С. 95-99.
3. Чернега О.Б., Опалько В.В. Глобальні проблеми сучасності та їх вплив на розвиток світового господарства. *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Науковий журнал. Сер.: Економіка і менеджмент*. 2010. Вип. № 2 (8). С.31-46.
4. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (Food and Agriculture Organization, FAO) URL: <http://www.fao.org/home/en/>

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ІНВЕСТИЦІЙ У ФУНКЦІОНУВАННІ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Цап Василь

студент 2-го курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Ярема Томаш Васильович

д-р. філ., викладач кафедри міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Постановка проблеми. Бурхливість розвитку процесів глобалізації економік країн світу зумовлює потреби залучення прямих іноземних інвестицій, оскільки обмеженість ресурсів не дозволяє уникнути всіх проблем, тому іноземне капіталовкладення стає вагомим фактором формування зовнішньоекономічних відносин будь-яких країн.

Мета дослідження. Дослідити поняття інвестицій та їх роль і місце у світовій економіці.

Виклад основного матеріалу. Наукове трактування інвестицій являє собою капіталовкладення в сфері економіки як самої країни, так і за її кордонами. Людський фактор визначає інвестиції як те, що можна «відкласти на чорний день». Інвестування визначає загальні можливості економіки, зокрема її ВВП. За рахунок інвестицій економіка отримує національний прибуток, щорічний приріст якого, збільшує виробництво поточного року, і такий процес є безкінечним. Чим ефективнішими є капіталовкладення, тим більшим буде ріст НП, що буде повторно вкладатися у виробництво [1].

Закон України стосовно інвестиційної діяльності стверджує, що це всі різновиди майна та інтелектуальної власності, які при використанні підприємствами чи іншими об'єктами діяльності утворюють прибуток або викликають соціальний ефект [2]. До таких цінностей відносять: нерухомість,

права на користування обмеженими ресурсами (вода, земля), акції, облігації, майнові права, інтелектуальна власність тощо.

Також є деякі види та форми інвестицій, серед яких: валові та чисті, фінансові та реальні, і тепер досить популярні — інтелектуальні [3;4]. ВІ являють собою інвестиції за певний період, що спрямовані на будівництво та купівлю засобів праці. ЧІ — це нові інвестиції з відрахуванням амортизації за конкретний період. Фінансові — фонди цінних паперів, депозити, акції та облігації. До реальних інвестицій включають станки, верстати, будівлі, патенти, «ноу-хау» тощо. І наостанок інтелектуальні — по суті, вкладання коштів у інтелектуальну власність через наявність авторського, патентного, винахідницького прав тощо.

Варте уваги те, що прямі капіталовкладення пов'язані з функціонуванням реальної відсоткової ставки, демонструючи обернену залежність, тобто якщо відсоткова ставка зростає, то інвестиції зменшуються, бо витрати на одиницю капіталу збільшуватимуться, що зменшить прибутковність вкладеного. Формуючи шляхи передачі матеріальних та фінансових ресурсів, зовнішньоекономічне інвестування відіграє значну роль. У вузькому розумінні вони є довгостроковими вкладеннями за кордоном з метою отримання доходу, а у широкому — інвестиції, реалізація котрих передбачає взаємодію різних країн світу [5]. Інвестиції відіграють ключову роль в економічному процесі будь-якої країни, вони визначають загальний зріст економіки. Шляхом інвестування коштів в економіку, можна збільшити виробництво, зростає нац.дохід, розвиваються та виходять на передні ряди в економічній конкуренції галузі та підприємства, що найбільше задовольняють попит на конкретні товари та послуги.

Іноземний капітал у більшості випадків уможливорює розвиток національних продуктивних сил, тому за цих умов, зростає віддача інвестованих ресурсів, що є часто при зміні старого обладнання на нове, тим самим підвищуючи ефективність виробництва та організацію збуту продукції тощо. Стабільність та майбутній розвиток таких процесів сприятиме підвищенню попиту на кваліфіковану працю, підвищенню конкурентоспроможності галузей,

орієнтованих на експорт і вихід на світовий ринок, підвищенню рівня ВВП та зростання добробуту населення країни.

Ефективне залучення прямих іноземних інвестицій можливе лише за наявності скоординованої економічної політики та створення сприятливого інвестиційного середовища. Скоординована економічна політика може мати значний вплив на приплив міжнародних інвестицій в будь-яку країну. Цей фактор важливий, оскільки інвестори зазвичай шукають стабільність та вигідні умови для вкладення своїх коштів в іноземних ринках. Ось деякі ключові аспекти, які варто враховувати:

1. Політична та макроекономічна стабільність: Скоординована політика уряду і монетарної політики сприяє стабільності в країні. Інвестори віддають перевагу тим ринкам, де ризики політичних та економічних турбулентностей знижені.

2. Інвестиційна привабливість: Загальний клімат для інвестицій включає в себе такі фактори, як законодавча база, наявність інфраструктури, захист прав власності, податкова система і регуляторні вимоги. Скоординована політика може сприяти поліпшенню цих аспектів та зробити країну більш привабливою для інвесторів.

3. Торгівля та міжнародні відносини: Укладення та підтримка міжнародних торгових угод і зон вільної торгівлі можуть розширити можливості для інвестицій та створити сприятливі умови для розвитку підприємств.

4. Інфраструктура та людський капітал: Системи освіти, наукові дослідження та розвиток інфраструктури грають важливу роль у створенні сприятливих умов для інвестицій. Країни з високим рівнем розвитку інфраструктури та кваліфікованим персоналом можуть привертати більше інвестицій.

5. Співпраця з іншими країнами: Спільні ініціативи та угоди з іншими країнами можуть сприяти залученню іноземних інвестицій. Наприклад, регіональні або багатосторонні торгові угоди можуть забезпечити доступ до більшого ринку та зменшити торговельні бар'єри [6].

Залучення іноземних інвестицій може стати ключовим чинником у сприянні сталому економічному росту та досягненні економічних цілей. Важливо забезпечити стабільність і прозорість інвестиційного клімату, сприяти розвитку інфраструктури та підвищенню рівня освіти, щоб зробити країну більш привабливою для інвесторів. Крім того, важливо встановити партнерські відносини з іноземними інвесторами та враховувати їхні інтереси та потреби.

Висновки. У світовій економіці інвестиції виступають як механізм для обміну капіталу та технологіями між країнами, сприяючи їхньому взаємному розвитку. Вони допомагають створювати нові можливості, розвивати галузі та забезпечувати доступ до нових ринків. У цьому контексті важливо розглядати інвестиції як ключовий інструмент для досягнення економічної стійкості та підвищення рівня життя населення.

Список використаних джерел

1. Політична економія: [навч. посіб.] / Г. Г. Старостенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.– С. 249.
2. Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-ХІІ. "Про інвестиційну діяльність": [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada>
3. Регіональний розвиток України та прямі іноземні інвестиції / М. Беліма // Економіка. Фінанси. Право. – 2008. – № 12. – С. 29-32.
4. Гаврилюк О. Умови здійснення іноземного інвестування / О. Гаврилюк // Економіка України. – 1997. – №8. – С. 9-16.
5. Інвестиції, проблеми та перспективи / О. Грибков // Вісник податкової служби України. – 1999. – №12. – С.36-44.
6. Умови здійснення іноземного інвестування / О. Гаврилюк // Економіка України. – 1997. – №8. – С. 9-16.

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ НІМЕЧЧИНИ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ У СВІТОГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСАХ

Череміська Даніела

*студентка 2-го курсу факультету міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Король Марина Михайлівна

*доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних
економічних відносин, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Економіка ФРН залишається «локомотивом» розвитку Європейського Союзу. Частка європейського бюджету формується за рахунок доходів Німеччини. Світова фінансово-економічна криза, що розпочалася у 2018 році, вплинула на всі без винятку європейські економіки, але німецька економічна модель виявилася найбільш стійкою. Саме досвід макроекономічної політики Німеччини у 2018-2015 роках є цікавим для аналізу та корисним для застосування в інших країнах, які є великими експортерами. У цій ситуації платіжний баланс є найважливішим макроекономічним показником і науковою категорією, що дозволяє діагностувати відхилення в розвитку національної економіки.

Сьогодні платіжний баланс всебічно вивчається фахівцями в галузі міжнародних економічних відносин як джерело найважливішої інформації, що розкриває особливості участі країни в міжнародному обміні товарами, послугами та капіталом.

Актуальність дослідження німецької економіки пов'язана з євроінтеграційним курсом України, а також ключовою роллю Німеччини в структурі української зовнішньої торгівлі.

Німеччина є однією з найрозвиненіших країн світу. Вона має потужну промислову базу, розвинену економіку послуг, висококваліфіковану робочу силу та конкурентоспроможні підприємства.

Особливості економічного розвитку Німеччини:

Високий рівень інноваційності. Німеччина є одним із світових лідерів у сфері досліджень та розробок. Вона інвестує значні кошти у науку та технології, що сприяє розвитку інноваційних галузей економіки.

Пріоритетний розвиток високих технологій. Німеччина спеціалізується на виробництві високотехнологічної продукції, таких як автомобілі, електронна техніка, машинобудування, хімія та фармацевтика.

Значний вплив на світову економіку. Німеччина є другою за величиною економікою світу після США. Вона є одним із найбільших торгових партнерів багатьох країн, і її економічний стан має значний вплив на світову економіку.

Високий рівень економічного розвитку. Німеччина є однією з найрозвиненіших країн світу. За обсягом ВВП вона займає четверте місце у світі, а за рівнем ВВП на душу населення - сьоме.

Провідна роль у світовій торгівлі. Німеччина є одним із найбільших торговельних партнерів України. Її частка у світовій торгівлі становить близько 8%.

Глибока диверсифікація економіки. Німеччина має високорозвинений промисловий сектор, який включає машинобудування, хімічну промисловість, електроенергетику та інші галузі.

Міжнародні економічні відносини бурхливо розвиваються в першу чергу завдяки відповідній зовнішньоекономічній політиці держави, що є не тільки основним суб'єктом, а й базовим рівнем регулювання світових господарських зв'язків [1].

Хоча платіжний баланс за своєю природою не може бути постійно пасивним або активним, поляризація його стану збільшує волатильність валютних курсів, приплив капіталу, особливо "гарячих грошей", і негативно впливає на грошовий обіг і, як наслідок, на економіку. Водночас спонтанний

механізм вирівнювання платіжного балансу через автоматичний процес регулювання цін є вкрай слабким. Тому відновлення рівноваги міжнародного платіжного балансу потребує цілеспрямованих заходів з боку держави. Вирівнювання платіжного балансу є одним з основних завдань економічної політики держави, поряд із забезпеченням економічного зростання, боротьбою з інфляцією та безробіттям.

Існує різноманітний арсенал методів регулювання платіжного балансу, спрямованих на стимулювання або на обмеження зовнішньої торгівлі на основі грошово-кредитної та економічної ситуації в країні.

О.М. Колодізев [2] пов'язує регулювання платіжного балансу з механізмами валютного регулювання. Ця особливість полягає в тому, що саме через них реалізується внутрішній зв'язок стану валютного ринку країни зі станом її національної економіки та забезпечується суто економічне регулювання валютної сфери.

Насправді, в умовах дефіциту платіжного балансу вибір державного впливу та інструментів регулювання зводиться до двох варіантів: або так звана політика дефляції, тобто загальне скорочення попиту в країні, що сприяє підтримці або зниженню темпів економічного зростання, або спеціальні заходи з регулювання зовнішніх платежів, тобто пряме державне регулювання окремих статей платіжного балансу [3].

В. Шевчук стверджує, що важливість платіжного балансу як узагальнюючої аналітичної характеристики зовнішньої торгівлі та потоків капіталу, пояснюється, насамперед, можливістю стимулюючого або дестабілізуючого впливу на економічне зростання [4].

Починаючи з 2017 року сальдо рахунків платіжного балансу має наступну динаміку – іманентне позитивне сальдо рахунку поточних операцій і операцій за капіталом при одночасному від'ємному сальдо фінансового рахунку. Факторами, що впливають на поточний рахунок, є позитивне сальдо торговельного балансу, зростаючий попит на німецькі товари в ЄС та світі, інноваційні технології в промисловості тощо.

Німеччина є одним із найбільших інвесторів в економіку України. У 2022 році обсяг німецьких інвестицій в Україну склав близько 1,5 мільярда євро. Німецькі компанії є одними з найбільших роботодавців в Україні.

Німеччина є одним із основних партнерів України в рамках Європейського Союзу. Вона підтримує Україну у її прагненні до вступу до ЄС.

Війна в Україні негативно вплинула на економіку Німеччини. Вона призвела до зростання інфляції та зменшення економічного зростання. Однак Німеччина продовжує підтримувати Україну у її боротьбі за свободу та незалежність.

Німеччина є одним з найбільших експортерів у світі. Вона експортує продукцію машинобудівної промисловості, хімічної промисловості, автомобілебудування та металургії. Німецький експорт становить близько 40% ВВП країни.

Німеччина є одним з основних інвесторів у світі. Вона інвестує в економіки інших країн, в тому числі в країни Європи, Азії та Америки. Німецькі інвестиції сприяють розвитку світової економіки.

Від'ємне сальдо фінансового рахунку пояснюється значними фінансовими ресурсами, які Німеччина інвестує в загальноєвропейські фонди, інвестиціями німецьких ТНК у свої дочірні компанії тощо [12].

На думку В.С. Морозова, «соціально-ринкова економіка Німеччини відводить державі, головним чином, регулюючі функції в інтересах забезпечення: свободи конкуренції, стабільності цін, високої зайнятості, зовнішньоекономічної динаміки і збалансованості» [13].

На основі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки. Платіжний баланс відіграє важливу роль у сучасній економічній науці, оскільки він системно відображає стан зовнішньоекономічних зв'язків країни та дозволяє урядам застосовувати різні заходи державної економічної політики для збалансування платіжного балансу.

Німеччині вдалося побудувати сучасну систему розвитку економічної активності в різних ключових галузях. У країні створені всі умови для розвитку

малого та середнього бізнесу: тісні зв'язки між наукою та економікою, високий рівень освіти, добре розвинена інфраструктура. На федеральному рівні компанії постійно підтримуються в їх інноваційному розвитку, що, в свою чергу, стає основою для сталого економічного зростання. Уряд вживає заходів щодо скорочення бюрократії, зниження податкового навантаження на компанії, які інвестують в R&D та модернізацію бізнес-процесів, а також спрощення доступу до венчурного капіталу. Однак для подальшої підтримки експортної активності німецьких компаній набагато більше уваги доведеться приділяти розробці нових ефективних інструментів та механізмів сприяння зовнішньоекономічній діяльності. Це пов'язано з тим, що конкуренція на світовому ринку високих технологій посилюється між розвиненими західними країнами та низкою індустриальних країн Південно-Східної Азії, які успішно реалізували експортно-орієнтовану індустриалізацію. Зараз частка цих країн у світовому експорті наукомісткої продукції становить 15% (так, у Китаї обсяг продукції галузей новітніх технологій виріс за 10 років в 27 разів, а її частка у валовому промисловому продукті зросла до 35,4% [20]). Водночас фаворитами залишаються США та Японія, в яких зосереджена половина світового наукомісткого сектору. Німеччина - єдина країна ЄС, яка посідає третє місце на світовому ринку високих технологій. Цього успіху вдалося досягти завдяки грамотному поєднанню інноваційної та експортної політики.

Список використаних джерел

1. Агапова Т.А. Макроэкономика [Текст]: підручник / Т. А. Агапова, С. Ф. Серегина. – М.: Маркет ДС, 2019. – 448 с.
2. Колодізев О. М. Гроші та кредит [Текст]: навч. посіб. / О. М. Колодізев, О. Р. Яременко. Харківський держ. економічний ун-т. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2014. - 156 с.

3. Шевчук В. Макроекономічні ризики прискореної акумуляції зовнішнього боргу в економіці України [Текст] / В.О. Шевчук // Стратегічні пріоритети, 2019. - № 2 (11). - С. 159—166

4. Шевчук В.О. Взаємодія платіжного балансу і економічного зростання у країнах з транзитивною економікою [Текст]: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук: спец. 08.00.02 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» / Шевчук Віктор Олександрович; Київський нац. екон. Ун-т імені В. Гетьмана – Київ, 2014. – 34 с.

5. Eurostat. Database. [Electronic resource]. – Access mode – <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitModifiedQuery.do>

6. Самотуга В. Н., Стерин А. Н. Германия в посткризисный период: рецепты по оздоровлению современной немецкой экономики. Экономика и управление 2021. №7 (69). С. 39

7. Государственное урегулирование в условиях экономического кризиса: опыт Германии. [Электронный ресурс]. Режим доступа – <http://www.ibl.ru/konf/021210/7.html>

8. Баранова К., Фербер Г. Эффективность государственных мер по борьбе с последствиями финансового кризиса в Германии. Регион: экономика и социология, 2022. №2. С. 88-89

9. Павленко О. В. Социально-экономические последствия кризиса в Европе. Серия: Международный опыт парламентской деятельности. Актуальные темы. Аналитический вестник. №28 (471). С. 19

12. Игнатущенко Е. И. Инновационная Германия в экономике Европейского Союза в эпоху мирового экономического и финансового кризиса [Текст] / Е. И. Игнатущенко // Молодой ученый. — 2022. — №7. — С. 78-82.

13. Морозов В.С. Сучасна соціально-ринкова економіка ФРН // Інформаційно-аналітична довідка. – Торговельно-економічна місія у складі Посольства України у ФРН. – Берлін, 2016. – 15 с.

References.

1. Agapova, T.A. and Seregina, S.F. (2019), *Makroekonomika* [Macroeconomics], Market DS, Moscow, The Russian Federation.
2. Kolodizev, O.M. and Yaremenko, O.R. (2014), *Groshi ta credit* [Finances and Credit], PH "INZHEK", Kharkov, Ukraine.
3. Shevchuk, V.O. (2019), “Macroeconomics risks of rapid accumulation of foreign debt in the economy of Ukraine”, *Strategically Priorities*, vol. 2 (11), pp. 159–166.
4. Shevchuk, V.O. (2014), “The interaction of balance of payments and economic growth in countries with transitive economy” Degree of Doctor Thesis, World economy and international economic relationship, V. Getman Kyiv national economy university, Kyiv, Ukraine.
5. Eurostat (2015), available at: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitModifiedQuery.do> (Accessed 12, October, 2015).
6. Samotuga, V.N. Sterin, A.N. (2021), “Germany in the post-crisis period”, *Economy and management*, vol. №7 (69), p. 39.
7. The investment, business and the law (2010), “State regulation in the terms of the economic crisis: the German experience”, available at: <http://www.ibl.ru/konf/021210/7.html>, (Accessed 7, October, 2015).
8. Baranova, K.. Ferber, G. (2022), “The effectiveness of government measures to combat the effects of the financial crisis in Germany”, *Region: Economics and Sociology*, vol. №2, pp. 88-89.
9. Pavlenko, O.V. (2021), “The socio -economic consequences of the crisis in Europe”, *Actual themes. Analytical Bulletin*, vol. 28 (471), p. 19.
12. Ignatuschenko, E.I. (2022), “The innovative Germany in the economy of the EU in the period of economic and financial crisis”, *Young scientist*, vol. 7, pp. 78-82.

СУЧАСНИЙ СТАН ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КАНАДИ

Шуба Анастасія

студентка 2-го курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Король Ігорь Іванович

доктор фізико-математичних наук, професор кафедри міжнародних економічних відносин, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Канада є однією з високорозвинених країн, яка за своїм економічним потенціалом входить до «Великої сімки». Канада є другою за територією країною світу. Вона відрізняється від інших розвинених країн, за винятком Сполучених Штатів і Австралії, оскільки має значні природні ресурси, такі як корисні копалини та земельні багатства. Канада лідирує у світі за видобутком цинкової руди, азбесту та уранового концентрату, друге місце за видобутком нікелевої руди та калійної солі, третє за видобутком платини. Країна є одним із найбільших у світі виробників золота, срібла, міді, свинцю, молібдену та залізної руди. Крім того, Канада є великим експортером нафти, особливо природного газу.

Полегшений доступ до канадського ринку більшості українських товарів, беззаперечно, є позитивним кроком. Канада входить до "Великої сімки", зовнішньоторговельний оборот якої становить понад 1 трлн доларів США. За даними Державної служби статистики України, у 2022 році обсяг торгівлі товарами та послугами з Канадою скоротився на 34,9% до 367,2 млн доларів США. Експорт зменшився на 30,9% до 194,2 млн доларів США, а імпорт - на 38,8% до 172,9 млн доларів США [1].

Сектор послуг відіграє провідну роль, тоді як у промисловості переважає виробництво транспортного обладнання, хімікатів, деревини, паперу та харчових продуктів. Має потужну нафтову та газову промисловість. Зростання ВВП прогнозується на рівні 3,9% у 2022 році.

Основним торговельним партнером Канади є США, на які припадає близько 79% імпорту країни. На другому місці - Китай з часткою 4,7% імпорту. Частка України в імпорті Канади становить 0,04%. Товарообіг між Україною та Канадою у 2021 році склав 356 млн доларів США. Україна має позитивне торговельне сальдо з Канадою - обсяг експорту з Канади (\$176 млн) менший за обсяг імпорту з України (\$181 млн) [7].

Структура імпорту Канади зі світу є різноманітною та охоплює різні категорії товарів і послуг. Серед найбільш значущих груп товарів у структурі імпорту можна відмітити такі, як реактори ядерні, котли, машини, обладнання та їх компоненти, а також засоби наземного транспорту та відповідне обладнання, включаючи їх частини. Важливою складовою імпорту є електричні машини, телевізійна та аудіоапаратура, апаратура для запису та відтворення зображень і звуку, а також фармацевтичні засоби. Також значну частку у структурі імпорту складають палива мінеральні, пластмаси, полімерні матеріали, дорогоцінні камені, перли, прилади та апарати оптичні, медичні та вимірювальні пристрої. Окрім зазначених, імпорт Канади охоплює інші товари та послуги, які відіграють значну роль у її економіці.

Особливістю, яка відрізняє економіку Канади від інших розвинутих країн, є її сильна залежність від Сполучених Штатів. Три чверті канадського експорту та стільки ж імпорту припадає на ринок США. На Сполучені Штати припадає більше двох третин усіх іноземних інвестицій у Канаду. Загалом канадська економіка сильно залежить від іноземних інвестицій, що також є її специфікою.[5]

Також необхідно зазначити, що існує вірогідність, за якої українські підприємства підуть найлегшим шляхом співпраці з Канадою, і Угода CUFTA розвиватиме тільки сировинний складник українського експорту, навіть за рахунок товарів із високою доданою вартістю.[6]

Серед труднощів доступу до канадського ринку, які залишаються навіть після підписання CUFTA, є особливості канадської системи захисту інтелектуальної власності, яка відрізняється від загальної практики інших країн

за багатьма параметрами. (Наприклад, у канадських виробників можуть бути претензії до найдрібніших деталей товару й упаковки конкурентів.) Також потрібно відзначити значний термін (два-три роки) узгодження санітарних, фітосанітарних норм та стандартів між країнами.

Зауважимо, що після укладення Всеохоплюючої економічної та торговельної угоди (СЕТА) між Канадою та ЄС українські виробники майже не мають "часового лагу" для адаптації до канадського ринку, на якому в найближчому майбутньому спостерігатиметься значна конкуренція. Також існує ймовірність тиску з боку канадських виробників на український ринок.

Слід зазначити, що угоди CUFTA та СЕТА не мають прописаного механізму взаємодії. Наприклад, Угода про ЗВТ не передбачає тристоронньої кумуляції між ЄС, Канадою та Україною (хоча й передбачає можливість її встановлення з третьою стороною в майбутньому) [6].

Економічний розвиток Канади є свідченням вражаючого успіху країни на світовій арені. Канада є лідером у видобутку корисних копалин, енергетичних ресурсів та інших ключових галузях завдяки своїй високій стійкості, інноваційним підходам і багатим природним ресурсам.

Крім того, активна роль Канади у світовому експорті енергоресурсів, а також заходи щодо захисту природних заповідників і впровадження стійких практик демонструють її відповідальний підхід до управління навколишнім середовищем.

Усе це робить Канаду не лише впливовою економічною державою, а й зразком сучасної країни, яка вдало поєднує традиції та інновації, природні багатства та сталий розвиток. Високий рівень життя, стабільність і глибокий аналіз сучасних економічних тенденцій роблять Канаду справжнім національним лідером, здатним якісно адаптуватися до сучасних викликів і задавати стандарт глобального економічного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Канадою.
URL:<https://canada.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/94-torgovelyno-jekonomichne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-kanadoju#:~:text=За%20інформацією%20Державної%20служби%20статистики,172%2C9%20млн%20дол%20США.> (дата звернення 14.11.23)
2. Донченко К. Якою буде торгівля з Канадою або Канадський успіх України?URL:http://biz.censor.net.ua/columns/3022690/yakoju_bude_torgvlya_z_kanadoyu_abo_kanadskiyi_usph_ukrani. (дата звернення 11.11.23)
3. The Observatory of Economic Complexity.
URL:[http://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/can/.](http://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/can/)(дата звернення 10.11.23)
4. Зовнішньоекономічна діяльність. Державна служба статистики України.
URL:[http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ10_u.htm.](http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ10_u.htm) (дата звернення 12.11.23)
5. Економіка Канади Місце країни в світовій економіці.
URL:https://pidru4niki.com/1799071751238/ekonomika/ekonomika_kanadi
(дата звернення 14.11.23)
6. Сучасний стан та перспективи розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України та Канади https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/7.pdf (дата звернення 13.11.23)
7. Дія. URL:<https://export.gov.ua/country/90-kanada> (дата звернення 14.11.23)

РОЗДІЛ 2.

ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА

ІСТОРІЯ ТА ДИНАМІКА КОНФЛІКТУ ІЗРАЇЛЬ – ПАЛЕСТИНА

Берегі Петра

студентка 1-го курсу, факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Панов Ален Володимирович

*кандидат історичних наук, доктор філософії, завідувач кафедри
міжнародної політики, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Конфлікт між Ізраїлем і Палестиною можна поділити на 4 етапи:

1. Зародження арабського національного руху і сіонізму (сіоністські лідери й арабська інтелектуальна еліта засновують свої організації та оголошують свої вимоги щодо території Палестини, яка тоді перебувала під владою Османської імперії.) (1881– 1920)
2. Громадянська війна між єврейською та арабською громадами у Палестині, вже території під управлінням Великобританії. (1920 – 1948)
3. Серія воєн між Ізраїлем і арабськими державами в регіоні. (1948 – 1988)
4. Боротьба ОВП¹ за визволення Палестини (1988 – ?)

Перший етап (1881– 1920)

1. Початком ізраїльсько-палестинського конфлікту виправдано вважати масову міграцію євреїв до Палестини (Перша Алія). [6]

¹ Організація визволення Палестини

2. На цей період припадає розгортання арабського національного руху (рух за об'єднання народів і країн арабського світу). У 1913 р. в Парижі відбувся Перший арабський конгрес, на якому висловили думку, що в Палестині достатньо місця як для арабів, так і для євреїв. [7]

3. Англіїці під час Першої світової війни намагалися вступити в союз із усіма народами, хто готові були зіткнутися з турками, араби і євреї теж не були винятками. У листуванні між Хусейном, шарфом Мекки, та Генрі Макмагоном, королівським посланцем у Каїрі, британці запропонували підтримати арабську незалежність за заохочення арабського збройного повстання проти Османської імперії. В 1917 у формі Декларації Бальфура британський уряд схвалив створення національного осередку для єврейського народу в Палестині.

4. За ініціативою британського уряду в Парижі Фейсал I (король Хіджаза) зустрівся із Хаїмом Вейцманом (лідер Всесвітньої сіоністської організації), і 3 січня 1919 року підписали угоду, що передбачала підтримку створення єврейської держави в Палестині. [11]

5. На Версальській мирній конференції Фейсал I висунув претензії на утворення арабської держави на Близькому Сході без Палестини і підтримав вимоги сіоністів щодо утворення власної держави. Проте після Версальського договору Англія і Франція поділили між собою Близький Схід і угода Фейсала-Вейцмана втратила чинність. [8]

Другий етап (1920 – 1948)

1. Велика Британія на конференції у Сан-Ремо 26 квітня 1920 року отримала мандат на тимчасове управління територією Палестини.

2. У грудні 1920 року в м. Хайфі відбулася Третя Палестинська конференція, на якому був створений Арабський виконавчий комітет (Palestine Arab Executive), а лідером став Муса Казим аль-Хусейні. Вони боролися за припинення подальшої імміграції євреїв у Палестину та за її незалежність.

3. У 1918 європейські сіоністи утворили неформальну групу під назвою Сіоністська Комісія, яку до 1920 року визнав британський уряд. Їхньою метою

було зробити єврейське населення більшістю в країні і отримати контроль над Палестиною. Протягом 1920-1930-х років збільшувалася активність придбання євреями великих земельних ділянок від багатих арабських землевласників, що мешкали за межами Палестини. Це змусило тисячі арабських сімей покидати свої землі і переїхати на околиці міст. Розпочалися щоденні конфлікти між арабським і єврейським населенням Палестини. 22 липня 1946 єврейська терористична група здійснила вибух у готелі «Король Давид».

4. Організація Об'єднаних Націй розробила план розподілу Палестини, який був остаточно прийнятий державами-членами 29 листопада 1947 року у формі Резолюції №181. Резолюція закликала до створення двох суверенних держав: палестинської та єврейської.

5. Сіоністські сили Палестини проголосили незалежність і 14 травня 1948 народилася Держава Ізраїль. [2]

Третій етап (1948 – 1988)

1. Перша арабо-ізраїльська війна. Після оголошення незалежності навколишні арабські держави напали на Ізраїль. Ізраїль створив Армію оборони Ізраїлю (ЦАГАЛЬ), і після дев'яти місяців боїв єврейська держава вийшла переможцем з конфлікту. [4] Було становлено тимчасовий кордон між Ізраїлем та його сусідами (Зелена лінія). Передбачена резолюцією арабська держава не була створена; Західний берег річки Йордан була анексована Трансйорданією, а сектор Газа – Єгиптом. [5]

2. Друга арабо-ізраїльська війна. 26 липня 1956 року президент Єгипту Насер заявив про наміри націоналізувати компанію Суецького каналу², а 29 жовтня Ізраїль вторгся до Сектору Гази і єгипетського півострова Синаю. Суецька криза (Друга арабо-ізраїльська війна) призвела до короткочасної окупації Сектора Гази Ізраїлем і вигнання Всепалестинського уряду. У 1964 році Ясір Арафат заснував нову організацію – Організацію визволення Палестини

² Суецький канал – найкоротший водний шлях між Індійським океаном і акваторією Середземного моря

(ОВП) і продовжували боротьбу за незалежність арабської держави на території Палестини. [1]

3. Третя арабо-ізраїльська війна. У травні 1967 року радянська розвідка повідомила, що Ізраїль планує кампанію проти Сирії. 14 травня 1967 року Насер мобілізував єгипетські війська на Синайському півострові. Шестиденна війна (Третя арабо-ізраїльська війна) розпочалася 5 червня 1967 року і призвела до окупації Синайського півострова. Війна закінчилася перемогою Ізраїлю 10 червня. Держава захопила сектор Газа і Синайський півострів у Єгипту, Голанські висоти у Сирії та Західний берег річки Йордан і Східний Єрусалим. [12]

4. Четверта арабо-ізраїльська війна. У Війні Судного дня війська Єгипту та Сирії вторглися на територію Ізраїлю під час свята Йом-Кіпур. Бої тривали до укладення мирної угоди, відомої як Кемп-девідські угоди. Внаслідок цього Єгипет визнав право Ізраїлю на існування як незалежної держави, а Ізраїль повернув Єгипту весь Синайський півострів. [3]

5. П'ята арабо-ізраїльська війна. У 1982 році Ізраїль ввів свої війська до Лівану, яка перебувала у громадянській війні, щоб відсунути сили ОВП від кордону. У результаті ОВП була витіснена з Лівану, але продовжувала воювати з окупованих територій у формі інтифад. [14]

Четвертий етап (1988-?)

1. Перша інтифада (палестинське національне повстання) спалахнула в грудні 1987 року і тривала до 1993 року. Ізраїльські сили правопорядку використовували сльозогінний газ, водомети і бойові патрони проти палестинців. Офіційним завершенням п'ятирічної інтифади стала Угода в Осло 1993 року, внаслідок чого була створена Палестинська автономія. [10]

2. Друга інтифада (Інтифада Аль-Акси) почалася після провалення переговорів між прем'єр-міністром Ізраїлю Ехудом Бараком і головою ОВП Ясіром Арафатом. Під час боїв та сутичок другої інтифади було вбито 1450 палестинців і 525 ізраїльтян. [9]

3. У 2006 році ХАМАС взяв сектор Гази під повний контроль. [13] ХАМАС не погодився прийняти попередні ізраїльсько-палестинські угоди, тому в грудні 2008 року спалахнув військовий конфлікт між ними. Метою ізраїльтян було становлення контролю над територіями, звідки ХАМАС здійснювали свої атаки. Ця операція отримала назву "Операція Литий свинець".

4. В 2023 року між Ізраїлем та ХАМАС вибухнула війна, після того, як 7 жовтня палестинська група бойовиків здійснила несподівані транскордонні рейди з Гази, в результаті яких загинуло понад 1400 осіб. У відповідь Ізраїль бомбардував школи, житлові райони, кілька лікарень, а також перекрив водо-, електро- та паливопостачання в секторі Газа.

Список використаних джерел:

1. Diószegi István – Harsányi Iván – Németh István szerk. (1997): 20.századi egyetemes történet 1945–1995. Budapest, Korona Kiadó. 301–338.
2. Heller, Joseph (2006): Bernadotte's mission to Palestine (1948). Middle Eastern Studies, Vol. 20. No. 4. 224–232
3. Hogg, Ian V. (1999): Az izraeli hadigépezet. Kaposvár, Holló és Társa Kiadó.
4. Horváth J. Csaba: Az arab-izraeli háborúk tapasztalatai a haderőnemek és fegyvernemek alkalmazásának tükrében. Budapest, Nemzeti Közsolgálati Egyetem. Elektronikus jegyzet
5. Kimmerling, Baruch & Migdal, Joel S. [2003]: The Palestinian People – A History. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts és London, England
6. Kis-Benedek József (2005): A palesztin intifáda biztonságpolitikai és katonai összefüggései. Doktori értekezés. Budapest, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem.

7. Laqueur, Walter (2003): The History of Zionism. (Third edition, First edition published in 1972) Tauris Parke Paperbacks in association with The European Jewish Publication Society, London
8. Morris, Benny [2001]: Righteous Victims – A History of the Zionist-Arab Conflict, 1881-2001. Vintage Books, New York, USA
9. Nagy Levente Balázs (2002): A második intifáda kitörése és első másfél éve. Europeer – Nemzetközi Kapcsolatok.
www.europeer.hu/tanulmany/nagy_masodikintifada2002.pdf
10. Omer-Man, Michael (2011): The Accident That Sparked the Intifada. The Jerusalem Post www.jpost.com/Features/In-Thespotlight/The-accidentthat-sparked-an-Intifada
11. Wasserstein, Bernard [2002]: Divided Jerusalem – The Struggle for the Holy City. Yale Nota Bene, Yale University Press, New Haven
12. Електронний ресурс – Britannica: Arab-Israeli wars
<https://www.britannica.com/event/Arab-Israeli-wars>
13. Електронний ресурс – Council on Foreign Relations: What is Hamas?
<https://www.cfr.org/backgrounder/what-hamas>
14. Електронний ресурс - Negyven éve tört ki két Nobel-békedíjas politikus kegyetlen háborúja <https://novekedes.hu/elemzesek/negyven-eve-tort-ki-ket-nobel-bekedijas-politikus-kegyetlen-haboruja>

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА МІЖНАРОДНІ КОНФЛІКТИ: МОЖЛИВОСТІ ТА ЗАГРОЗИ ДЛЯ СВІТОВОГО СПІВТОВАРИСТВА

Маркович Олександр

студент 2-го курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Савка Віталій Янович

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Постановка проблеми. Глобалізація є одним з найважливіших, і не менш суперечливим процесом у сучасному світі, який здатен впливати на всі аспекти життя людства та розвиток країн. Вона має як позитивні, так і негативні наслідки для міжнародної безпеки, які необхідно досліджувати і оцінювати. Актуальним є питання про вплив глобалізації на міжнародні конфлікти, які є однією з основних загроз для світового співтовариства. Міжнародні конфлікти мають різні причини, форми, учасників, наслідки та шляхи їх вирішення, які залежать від рівня та характеру глобалізації. Тому важливо визначити, як саме глобалізація впливає на міжнародні конфлікти, які можливості та загрози вона створює для світового співтовариства, та які механізми і стратегії потрібно використовувати для розв'язування і запобігання міжнародних конфліктів в умовах глобалізації.

Мета дослідження. Дослідити вплив глобалізації на міжнародні конфлікти.

Виклад основного матеріалу: Глобалізація, як процес, що стає все більш впливовим у міжнародних відносинах, має можливість змінювати всі аспекти життя людства та розвиток країн, починаючи від економіки і політики, закінчуючи безпекою, культурою, освітою. Глобалізація є результатом

історичного розвитку людства, який прискорився в останні десятиліття завдяки міжнародним організаціям, регіональним інтеграційним об'єднанням, глобальним ринкам, науково-технічному прогресу, розвитку інтернету, мобільного зв'язку, тощо.

Сьогодні глобалізація є суттєвим чинником, який формує нові динаміки взаємовідносин між країнами. З однієї сторони, глобалізація сприяє розвитку міжнародній співпраці, інтеграції, зменшує ризик великих війн між державами, розповсюджує демократичні цінності, права людини, мирне врегулювання конфліктів, сприяє розвитку культурній толерантності. А з іншої сторони, в процесі глобалізації зароджуються нові загрози для безпеки у світі. Також посилюється соціальна нерівність, збільшується бідність, сприяє появі та поширенню нових форм насильства, таких як гібридна війна, кібератаки, інформаційні впливи, сепаратизм, релігійний фанатизм, тощо. Це все створює проблеми для суверенітету, територіальної цілісності, ідентичності країн та народів, культурної спадщини, також збільшує потенціал міжнародних конфліктів, які стають все більш складними, багатовимірними, непередбачуваними, та важкими для вирішення [1].

Однією з головних проблем є розуміння того, як саме глобалізація впливає на сучасні міжнародні конфлікти. Вони мають різні причини, форми, учасників та наслідки, які стають основною загрозою для світового співтовариства. Ці конфлікти досить часто є відображенням розходжень інтересів держав, економічних нерівностей та культурних протиріч. Наприклад, конфлікт у Сирії, який починався як внутрішній протест проти авторитарного режиму, врешті перетворився на регіональну, а згодом і глобальну війну, в якій було залучено багато держав, різних акторів міжнародних відносин, релігійних та етнічних груп, які переслідують свої мотиви та цілі [2]. Конфлікт в Україні, який почався як мирна революція проти корумпованої влади, перетворився спочатку на гібридну війну, яка включає анексію Криму Росією, сепаратизм на Донбасі, інформаційні впливи через медіа, кібератаки на енергосистему та банківську систему, врешті перетворився в повноцінну війну між Росією та Україною з

використанням новітніх технологій, запровадженням санкцій, що ставить під загрозу не лише європейський порядок та безпеку, а і стабільність у всьому світі [3]. Блокуючи українські порти, Росія створює умови за яких Україна не спроможна в повних обсягах експортувати зернові продукти, що також негативно впливає на країни Африки, які залежні від української продукції. Або варто розглянути ще конфлікт у Афганістані, який почався як відповідь на терористичний акт 11 вересня 2001 року, який перетворився на тривалу війну в історії США. Головними цілями якої були боротьба проти талібів, Аль-Каїди, Ісламської держави, наркоторгівлі, задля підтримки регіонального і глобального порядку, в результаті знешкодження терористичної загрози, яка є і результатом розвитку глобалізації [4].

Ще одним способом як глобалізація впливає на міжнародні конфлікти є те, що почали змінюватися причини та мотиви конфліктів. Раніше конфлікти могли бути зумовлені територіальними, релігійними, ідеологічними чи національними питаннями, то з розвитком глобалізації вони стають більш пов'язаними з економічними, культурними, соціальними та екологічними проблемами. Конфлікт між США та Китаєм, який зараз називають новою холодною війною, базується на економічному суперництві, розширенню своїх ринків, технологічній конкуренції, регіональному лідерстві та на розподілі сфер впливу у світі [5].

З розвитком світових технологій змінюються й форми, засоби, та методи ведення міжнародних конфліктів. Якщо раніше конфлікти були в основному військові, відкриті, державними, то зараз вони можуть приймати більш приховану форму, стають гібридними, недержавними. Конфлікти у кіберпросторі, які з часом стають лише актуальнішими у світі глобальних мереж, зв'язків та технологій. Сюди входять кібератаки на різні державні установи, енергетичні об'єкти, комерційні підприємства, кібершпиунства, кіберпропаганди, кіберзлочинності, до якої входить викрадення конфіденційної чи особистої інформації. Конфлікти у кіберпросторі можуть мати серйозні наслідки для національної, регіональної а також глобальної безпеки, економіки, демократії, прав людини, інформації, і т.п. До прикладу можна використати

кібератаку на систему охорони здоров'я Великої Британії у 2017 році. Вона була здійснена Північною Кореєю за допомогою шкідливого програмного забезпечення WannaCry, яке потрапляючи на комп'ютер, зашифровувало дані та вимагало викуп за їх розблокування, що в результаті призвело до порушення роботи у лікарнях, аптеках, та інших медичних закладів. Було скасовано приблизно 19 тисяч медичинських призначень та операцій [6].

Висновки. Глобалізація є досить складним і багатограним процесом для розуміння і вивчення, який включає в себе різноманітні аспекти, такі як економічний, культурний, політичний, тощо. Вона відкриває багато нових можливостей для розвитку суспільства, але водночас створює нові виклики на міжнародній арені. Вплив глобалізації на конфлікти змінює фактори цих конфліктів від традиційних територіальних ідеологічних, до більш складних: соціальних, економічних та культурних. Сучасні протистояння, такі як між США та Китаєм, демонструють нові виміри боротьби: технологічну конкуренцію, перевага в економічному розвитку, права людини, та вплив на глобальне суспільство. Отже, розуміння цього процесу є дуже важливим для вирішення конфліктів у світі, які постійно розвиваються через глобалізаційні процеси.

Список використаних джерел

1. International Security and Partnership Centre. <https://www.ispc.org.ua/archives/5503>.
2. BBC News Україна. <https://www.bbc.com/ukrainian/features-56392809/>.
3. Deutsche Welle. <https://www.dw.com/uk/rosiia-proty-ukrainy-yak-diishlo-do-velykoi-viiny/a-60242572>.
4. BBC News Україна. <https://www.bbc.com/ukrainian/features-58160369>.
5. The Economist. <http://surl.li/nomll>
6. National Audit Office. <https://www.nao.org.uk/reports/investigation-wannacry-cyber-attack-and-the-nhs/>.

ТРАНСПОРТНА СИСТЕМА НІМЕЧЧИНИ

Монуш Доріна Йосипівна

студентка 1-го курсу, факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Панов Ален Володимирович

кандидат історичних наук, доктор філософії, завідувач кафедри міжнародної політики, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Транспортна система Німеччини є розвиненою, щільною, всеосяжною та високомодернізованою. Вона забезпечує не лише внутрішні перевезення, а й транзитні, оскільки країна розташована в центрі Європи. Німеччина бере участь у створенні Європейської системи автомагістралей і транс'європейських високошвидкісних залізниць.

У Німеччині розвинені всі види транспорту, але автомобільний і залізничний транспорт відіграють провідну роль у перевезенні пасажирів і вантажів. Головні залізничні вузли країни - Гамбург, Кельн, Берлін, Франкфурт-на-Майні, Лейпциг і Мюнхен. Їх протяжність становить понад 44 тисячі кілометрів. Частина доріг пристосована для швидкісних поїздів Інтерсіті-Експрес. Завдяки своєму комфорту і хорошим технічним характеристикам ці експреси, які курсують без зупинок між центрами великих міст, складають серйозну конкуренцію повітряному транспорту на відстанях до 800 км. 16 000 км залізниць електрифіковано. На залізниці припадає переважна більшість міжміських та приміських поїздок громадським транспортом. Потяги курсують в усіх напрямках щогодини, а на багатьох лініях - кілька разів на годину.

На початок 2003 року у Німеччині було зареєстровано 53 млн автомобілів (у тому числі легкових 45 млн). Автодороги всіх класів складають понад 230 тис. км., Автобани - близько 12 тис. км. Німеччина має найбільшу мережу автомагістралей у світі. Вантажооборот автомобільного транспорту становить 313104 млн тонно-кілометрів. У країні зареєстровано 509 автомобілів на тисячу

жителів. Міжміські автобуси в Німеччині є допоміжним транспортом, оскільки сильно програють поїздам по швидкості, комфорту й частоті руху.

Транспорт у Німеччині ходить строго за розкладом. Вартість проїзду залежить від відстані. Якщо вам потрібно перетинати місто кілька разів, вигідніше купувати одно- або триденні квитки, а не разові. Ви можете заощадити ще більше грошей, якщо не будете їздити в громадському транспорті наодинці. Ви можете придбати всі види квитків у газетних кіосках, магазинах або автоматах. Перед поїздкою квитки потрібно компостувати. Компостери доступні на будь-якій автобусній зупинці або в самих транспортних засобах.

Вартість разової поїздки в берлінському транспорті 2 євро (на коротку відстань 1,2 євро), квиток на весь день коштує 5,6 євро (з околицями — 6 євро). Проїзний на тиждень коштує 24,3 євро (з околицями — 30 євро).

Повітряний транспорт відіграє більшу роль у зовнішніх комунікаціях, ніж у внутрішніх. Найбільшим аеропортом континентальної Європи та головним аеропортом Німеччини є Франкфурт-на-Майні. Після Франкфурта найбільшими аеропортами є аеропорти в Дюссельдорфі та Мюнхені. Провідною авіакомпанією Німеччини є Lufthansa. І Берлін, і Франкфурт є багатофункціональними містами з переважанням невиробничих функцій, і розвиток їхніх аеропортів пов'язаний насамперед зі зростанням "третинної сфери", підвищенням ролі в загальній ієрархії міст Німеччини та всієї Європи.

Німеччина має потужний морський флот, який обслуговує частину зовнішньої торгівлі і налічує понад 2 200 суден. На водний транспорт припадає 1/5 вантажних перевезень, що робить країну лідером у Європі в цій галузі. Загальна довжина водних шляхів Німеччини становить 7,4 тисячі кілометрів. Рейн є найважливішою міжнародною водною артерією, якою перевозиться близько двох третин річкових вантажів Німеччини, і на якій розташована низка великих портів, включаючи Дуйсбург, найбільший у світі річковий порт з вантажообігом до 55 мільйонів тонн на рік. Обсяг вантажів, що перевозяться морем, становить 275,95 млн тонн. Найбільші порти - Гамбург, Бремен, Росток,

Вісмар, Варна-Мюнде, Штральзунд і Засніц. Головний нафтовий порт - Вільгельмсхафен.

У Німеччині добре розвинена система громадського транспорту. У невеликих містах і селах зазвичай ходять автобуси, у великих містах крім автобусів є міські електрички S-Bahn, метро або підземні потяги U-Bahn, а також трамваї. U-Bahn – мережа, яка не перетинається з іншими видами транспорту і є тільки у: Берліні, Гамбурзі, Мюнхені, Нюрнберзі.

Для дітей, школярів, студентів, літніх людей та осіб, які отримують допомогу від служби соціального забезпечення (Sozialamt) або центру працевлаштування (Jobcenter), передбачено знижки на проїзд у громадському транспорті.

Квитки на потяг можна придбати як заздалегідь онлайн, так і безпосередньо на вокзалі. Там встановлено автомати продажу квитків, в яких можна ввести місце призначення і дізнатися вартість поїздки. Квиток на автобус, як правило, можна придбати безпосередньо у водія. Просто скажіть йому місце призначення і внесіть названу ним суму.

Висновок. Транспортна система Німеччини є розвинутою, сучасною, всеосяжною та щільною. Вона виконує не лише внутрішні функції, але й забезпечує міжнародний транзит людей і товарів. Це пов'язано з центральним положенням країни в Європі. Транспортна інфраструктура продовжує вдосконалюватися. До Другої світової війни Берлін був найважливішим транспортним вузлом, але за роки існування двох розділених Німеччин він втратив свою роль. Головний транспортний коридор пролягає вздовж осі Рейну. Існують локальні транспортні вузли. Найбільші з них - Гамбург, Лейпциг, Мюнхен, Госток та інші. Найбільший повітряний вузол - Франкфурт-на-Майні. Країна вкрита густою мережею швидкісних автобанів. Розклад німецького громадського транспорту дуже зручний, тому ви можете пересуватися країною без автомобіля.

Список використаних джерел

1. Безуглий В.В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн : Навчальний посібник. — К. : ВЦ «Академія» 2007. — 704 с. .
2. Дахно І. І. Економічна географія зарубіжних країн : навчальний посібник. — К. : Центр учбової літератури 2014. — 319 с
3. Дорошенко В. І. Географія транспорту : Навчальний посібник / В. І. Дорошенко, К. Д. Діденко. — К. : Київський нац. Ун-т ім. Т. Шевченка, 2 010. — 183 с.
4. Зарубіжна транспортна географія : навчальний посібник / уклад. : Петрашевський О. Л. и др. — К. : Національний транспортний університет, 2015. — 95 с.
5. Правове регулювання сфери транспорту в Європейському Союзі та в Україні: У 2-х т./ Ред. В. Г, Дідик; М-во юстиції України, Державний департамент з питань адаптації законодавства. — К.: Ніка-Прінт. – 2006. — Т. 2: Збірник актів *asocius communautaire* у сфері транспорту (станом на 30 листо-пада 2005 року)/ Упор. Н. Я. Морозова, Редкол.: В. М. Мароха, Є. В. Вовк та ін.. — 2006. — 951 с.
6. Рибчук А. В. Транспортні системи світу — важливий елемент глобальної виробничої інфраструктури // Актуальні проблеми економіки. — 2004. — № 7. — С. 99 — 105
7. Транспортна система Німеччини. Geograf: Географічна характеристика Німеччини// ст. 56-59
8. Чим пересуватися в Німеччині. Громадський транспорт, потяги, власне авто. Інна Кубай

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Нестерова Катерина

*студентка 2-го курсу факультету міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Савка Віталій Янович

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Постановка проблеми. Глобальна світова економіка на даний час перебуває під тиском багатьох складних і взаємопов'язаних криз. Ці виклики, такі як інфляція, зміна клімату, пандемія COVID-19, нерівномірний розвиток країн, глобалізація та не мало важливо, є війна між РФ та Україною, це все об'єднується та експерти називають це «полікризою».

Мета дослідження. Аналіз актуальних проблем світової економіки та розробка шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу: Після пандемії COVID-19 у 2020 році світ відзначив серйозні перешкоди у виробництві та споживанні енергії, що серйозно вплинуло на критично важливий перехід до нульових викидів вуглецю. Слабкі показники економічного зростання ускладнюють виконання національних і міжнародних зобов'язань щодо заходів із зміни клімату. Попри відновлення зобов'язань на 27-му засіданні Конференції ООН зі зміни клімату (COP27) у 2022 році, нові інвестиції в чисту енергію загальмувалися. Пандемія COVID-19 неоднозначно вплинула на енергетичний перехід. Хоча плани стимулювання забезпечили поштовх інвестиціям у чисту енергію, особливо в розвинених країнах, остаточний вплив на усунення інвестиційного розриву був досить обмежений. Витрати на відновлення після пандемії відвернули кошти від інвестицій у кліматичні проекти, особливо в країнах, що розвиваються. Рекордна інфляція та зростання відсоткових ставок обмежили фінансування інвестицій в

чисту енергію, також підвищення вартості приватних інвестицій збільшилося. Зростання вартості запозичень обмежує здатність країн, зокрема найменш розвинених, до збільшення інвестицій в енергетику. Війна в Україні та стрімке зростання цін на енергоносії посилили занепокоєння щодо енергетичної безпеки, що змусило країни шукати дешеві та швидкі рішення для задоволення короткострокового попиту. З іншого боку, ті самі чинники створили стимули для збільшення енергопостачання за рахунок альтернативних і більш надійних джерел енергії, включаючи відновлювані. Країни, що розвиваються з низьким рівнем доходу далекі від загального доступу до чистої та безпечної енергії для приготування їжі, опалення та все інше. Лише 2,1 мільярда людей у всьому світі все ще готують їжу на дровах та відходах, що призводить до забруднення приміщень і погіршення здоров'я. Більшість країн прагнуть збільшити використання вуглеводнів, щоб задовольнити свої потреби в енергії та покращити рівень життя.

Зміна клімату є такою ж економічною проблемою, як і екологічною. Оскільки кліматична криза посилюється, це створює дедалі більші проблеми для управління впливом на життя та засоби існування. Наслідки зміни клімату, включаючи зміни погодних умов, підвищення рівня моря, більш частіші та інтенсивні посухи та повені, спричиняють величезні витрати для економіки. За Паризькими кліматичними цілями, прогнозується, що підвищення глобальної температури на 2°C і 2,6°C у порівнянні з доіндустріальним рівнем призведе до зниження глобального ВВП на 11% і 14% відповідно. За оцінками Міжнародної групи експертів зі зміни клімату, вона може призвести до бідності ще 100 мільйонів людей до 2030 року за відсутності заходів з адаптації до клімату. Перш за все, перехід є важливим для досягнення Порядку денного сталого розвитку до 2030 року. Це пов'язане з кількома цілями сталого розвитку (ЦСР). Енергетичний перехід знаходиться на перетині ЦСР 13, яка закликає країни вжити заходів для боротьби зі зміною клімату, також ЦСР 7, яка прагне забезпечити загальний доступ до сучасних енергетичних послуг. Станом на 2023 рік, 675 мільйонів людей все ще не мають доступу до електроенергії.

Енергетичний перехід має потенціал для одночасного досягнення чистого нуля, забезпечення енергетичної безпеки та сприяння економічному зростанню та розвитку.

Інфляція, яка виявилась вищою, ніж прогнозувалась, особливо і Сполучених Штатах Америки та ключових європейських економік, призводить до ускладнення глобальних фінансових умов. Уповільнення економіки Китаю виявилась більш серйознішим, чим очікувалась, через спалахи COVID-19 та пов'язаний з ним карантин. Також можна побачити негативний вплив війни в Україні, що призвело до скорочення глобального виробництва у другому кварталі поточного року. Згідно з прогнозами, зростання економічного зростання вповільняться з минулорічних 6,1% до 3,2% у цьому році та 2,9% у наступному. Це свідчить про припинення росту в трьох найбільших економіках світу – Сполучених Штатах Америки, Китаї та Євразії. У Сполучених Штатах Америки, очікується зниження купівельної спроможності домогосподарств і більш жорстка грошово-кредитна політика, яка призведе до зниження темпів зростання до 2,3% у цьому році. У Китаї введені нові карантинні заходи та поглиблення кризи на ринку нерухомості призвели до зниження темпів зростання до 3,3% у цьому році, що є найповільнішим показником за понад чотири десятиліття. У Євразії темпи економічного зростання переглядаються до 2,6% у цьому році. Відображаючи вплив війни в Україні та жорсткішої монетарної політики.

Висновки. Проблеми в світовій економіці залежать від криз, інфляцій, змін кліматичних умов, війн та пандемій. На даний час, актуальними проблемами та головними є пандемія COVID-19 та економічні труднощі які з'явилися в енергетичній галузі на шляху до чистої енергії. Слабка економічна динаміка та конфлікти ускладнюють перехід до відновлювальних джерел. Хоча існують стимули для розвитку чистої енергетики, економічні труднощі та нестача інвестицій можуть уповільнити цей процес. Зміна клімат, яка тісно пов'язана з економікою, представляє загрозу для глобального ВВП та може наблизити до збільшення бідності, щоби це уникнути потрібна правильна адаптація до цих

змін клімату. Також, правильні інвестиції в країни, що розвиваються та підтримання рівня країн які вже є розвинуті, для їх подальшого розвитку.

Список використаних джерел

1. World Economic Situation and Prospects: September 2023 Briefing.
<https://www.un.org/development/desa/dpad/publication/world-economic-situation-and-prospects-september-2023-briefing-no-175/>

2. Global Economic Growth Slows Amid Gloomy And More Uncertain Outlook.
<https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2022/07/26/blog-weo-update-july-2022>

3. The Global economy is under pressure.
<https://www.weforum.org/agenda/2023/01/davos23-the-global-economy-is-under-pressure-but-how-bad-is-it-two-experts-share-insights/>

G20* ПРОТИ G7*: ПОРІВНЯННЯ ПОТЕНЦІАЛІВ (РЕСУРСИ, ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА, ГЕОПОЛІТИКА)

Поп Валерія

*студентка 1-го курсу, факультету міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Панов Ален Володимирович

*кандидат історичних наук, доктор філософії, завідувач кафедри
міжнародної політики, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

1. Велика Двадцятка, або Група Двадцяти (G20) – це група міністрів фінансів та голів центральних банків з 20 країн: 19 найбільших економік світу та Європейського Союзу. Загалом на країни G-20 припадає 90% світового ВВП, 80% світової торгівлі (включаючи торгівлю в межах ЄС) та дві третини населення світу. Членами G-20 є Аргентина, Австралія, Бразилія, Канада, Китай, Франція, Німеччина, Індія, Індонезія, Італія, Канада, Мексика, Південна Корея, Південна Африка, Росія, Саудівська Аравія, Південна Корея, Туреччина, Велика Британія, США, Франція, Японія та Європейський Союз. МВФ, Європейський центральний банк і Світовий банк є постійними учасниками зустрічей G20 [1].

2. Велика Сімка, або Група Семи (G7) – клуб урядів семи високорозвинених країн світу (*США, Японія, Німеччина, Британія, Франція, Італія, Канада*).

Основним викликом для формату G7 є те, що група семи найрозвиненіших країн поступово втрачає монопольне становище центру генерування глобальних рішень. Глобальним претензіям провідної "сімки" розвинених країн все частіше кидають виклик найвпливовіші представники групи країн, що розвиваються, та країн з перехідною економікою - E7: emerging market economies (Бразилія, Китай, Індія, Індонезія, Мексика, Росія, Туреччина, Мексика) [1].

3. Згідно з прогнозами, країни E7 стануть основними генераторами ВВП у світовій економіці до 2050 року. Це означає, що їх розмір економік перевищать

розмір економік G7 майже до половини світового ВВП. Це може призвести до зміни геополітичного ландшафту та розподілу глобальної влади.

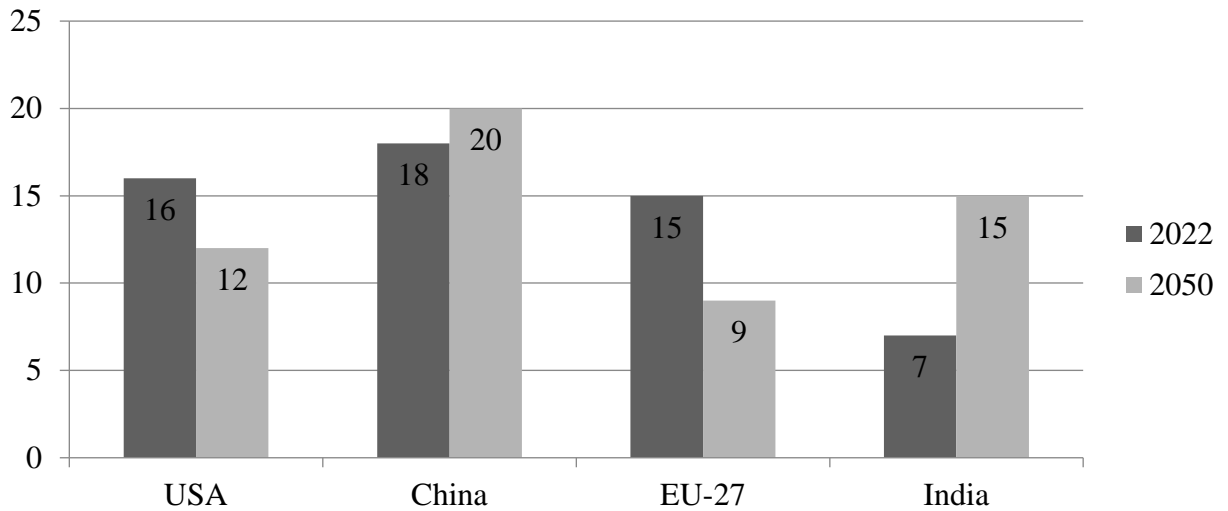

Рисунок 1 – Прогноз PricewaterhouseCoopers стосовно частки різних країн та регіонів у продукуванні світового ВВП: 2050 рік у порівнянні з 2022 р. (за паритетом купівельної спроможності – ПКС) [2]

4. Технологічний потенціал країн E7 стає дедалі більш залежним від фахівців, що мають походження з інших країн. Це ставить під питання технологічне лідерство країн G7, оскільки країни E7 можуть почати конкурувати з ними на світовому ринку технологій. Це також може призвести до зміни балансу сил у глобальному інноваційному просторі, а технологічний лідер цієї групи – США [3].

5. Країни G7 також повинні бути уважними до можливих викликів, пов'язаних з ростом країн E7, таких як екологічні проблеми, соціальні нерівності та геополітичні конфлікти. Спільна робота з цими питаннями може стати ключовим елементом забезпечення стабільності та процвітання у всьому світі.[4].

6. Важливо, щоб країни G7 та G20 спільно працювали над розв'язанням глобальних проблем, боротьбою з бідністю та сприяння мирному врегулюванню конфліктів. Тільки через спільні зусилля цих двох груп країн можливо досягнення значущих результатів у цих сферах.[4].

Список використаних джерел

1. Геоекономічні виклики для країн G7: збірник матеріалів міжнародної наукової конференції / відп. ред. д.е.н., проф. О.О. Борзенко; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. Київ, 2019. 128 с.
2. Міжнародна економіка: інтеграція науки та практики: Збірник наук. праць: КПІ ім. І. Сікорського, 2018 р. 164с
3. Геєць В. М., Гриценко А.А. «TERTIUM DATUR» Гжегожа В. Колодко. Економічна теорія. 2019. № 1. С. 16–17.
4. Сучасні тенденції розвитку світової економіки : збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної конференції, 18 травня 2018 р., м. Харків. Харків: ХНАДУ, 2018. 308 с.

ВПЛИВ COVID-19 НА ЕКОНОМІКУ ТА СОЦІАЛЬНУ СФЕРУ (НА ПРИКЛАДІ 2-3 КРАЇН)

Свирида Ангеліна

*студентка 1-го курсу, факультету міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Панов Ален Володимирович

*кандидат історичних наук, доктор філософії, завідувач кафедри
міжнародної політики, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Глобальна пандемія COVID-19 повністю перевернула світові політичні, соціальні, економічні, релігійні та фінансові інституції. Поширення коронавірусної хвороби COVID-19 у світовому масштабі призвело до скорочення обсягів торгівлі між країнами, зайнятості та падіння виробництва в окремих секторах економіки (туризм, харчова промисловість, ресторанний бізнес, торгівля).

Вперше захворювання на covid-19 було виявлено у китайському місті Ухань, провінція Хубей.

За цей час пандемія суттєво вплинула на світові економічні тенденції, не залишивши осторонь жодну країну. Було вжито таких заходів: закриття торгових центрів, заборона на відвідування всіх публічних заходів, обмеження на пересування як всередині країни, так і при перетині її кордонів, скорочення виробництва. Деякі компанії перевели своїх співробітників на роботу з дому, інші були змушені відправити своїх працівників у відпустку.

За результатами аналізу даних, середній приріст ВВП у 2019 р. склав 1,6 %, тоді як у 2020 р. він впав на 5,5 %. Проте, починаючи з III кварталу 2020 року більшість країн демонструють суттєве відновлення економічної активності. Наприклад, у Китаї ВВП у III-му кварталі відносно II-го збільшився на 4,9 %, у Німеччині – на 1,1 %, у Бразилії – на 7,2%

З 470 мільйонами безробітних у всьому світі внаслідок масових звільнень під час епідемії, економіка зазнала найбільшої шкоди. Сфера послуг зазнала скорочень, особливо в таких секторах, як подорожі, роздрібна торгівля, готельно-ресторанний бізнес і транспорт, які потребують особистої взаємодії. Як наслідок, рівень безробіття зріс.

На прикладі Польщі. У другому кварталі 2020 року ВВП Польщі впав на 8,9%. З огляду на поточну ситуацію, Польща виглядає однією з найменш постраждалих країн, хоча багато її карантинних заходів були схожими на ті, що були запроваджені в Україні або в західних країнах.

Експорт за січень-липень знизився на 6%, імпорт – на 10%

Для польських споживачів останні місяці принесли і зниження цін на одяг та продукти харчування, а також підвищення на транспорт та нерухомість.

На прикладі Німеччини. Незважаючи на успішну боротьбу уряду Німеччини з епідемією, її вплив на бізнес-середовище залишився значним. Загалом ВВП Німеччини скоротився більш ніж на 5% у 2020 році.

Хоча на початку року поширення коронавірусу ще не мало значного впливу на європейські економіки, з середини березня 2020 року економічний спад став суттєвим. Наприклад, ВВП Європейського Союзу скоротився на 11,3% у другому кварталі 2020 року порівняно з першим кварталом, а ВВП Німеччини впав на 9,5%, що є найнижчою точкою в таблиці показників.

Приклад на Україні. За даними Державної служби зайнятості, станом на 1 липня в Україні було зареєстровано 517 284 безробітних. Ця цифра то зростала, то зменшувалася з плином часу.

Запровадження карантинних обмежень одразу ж позначилося на заробітних платах. У квітні, вперше з березня 2016 року, реальна заробітна плата знизилася на 0,5%. Третина українців повністю втратили дохід або роботу, а у понад третини зменшився регулярний сімейний дохід. Соціально-економічні наслідки коронавірусної кризи призвели до необхідності зупинити вірус та пом'якшити його негативний вплив на суспільство. Це вимагає глибокого аналізу

тенденцій у суспільстві та пошуку відповідей на виклики. Найбільш суттєві наслідки пандемії можуть бути у трьох сферах.

Система охорони здоров'я. Саме вона зазнала найбільшого навантаження під час пандемії і потребувала мобілізації всіх наявних ресурсів.

Підтримка найуразливіших груп населення. Епідемії непропорційно впливають на різні верстви населення, поглиблюючи нерівність. Саме пандемія дозволила привернути увагу до тих людей, які особливо потребують допомоги.

Трансформація зайнятості та цифровізація. Нова економічна реальність - це унікальна можливість по-новому поглянути на суспільні відносини загалом. Пандемія запустила низку процесів, пов'язаних з діджиталізацією суспільства та впровадженням нових технологій.

Висновок. Таким чином, можна зробити висновок, що через епідемію COVID-19 зростання ВВП у багатьох провідних країнах світу є від'ємним. Вплив вірусу на світову економіку є досить руйнівним, тому урядам та міжнародним організаціям необхідно співпрацювати для зменшення економічних наслідків пандемії в майбутньому, як з точки зору економічних, так і людських втрат, особливо в контексті третьої хвилі. Основними викликами, з якими зіткнувся світ у зв'язку з пандемією COVID-19, є: недостатня готовність систем охорони здоров'я більшості країн до біологічних загроз; майже повна зупинка всіх основних економічних процесів у країнах, які запровадили карантин, формування нової моделі життя та діяльності суспільства; стрімке занурення населення в кіберінформаційний простір та перехід на дистанційну роботу і навчання; недостатня вакцинаційна грамотність тощо.

Список використаних джерел

1. Голіч В. Економічне диво під час covid-19. Як пережила пів року пандемії Польща [Електронний ресурс] / В. Голіч // Твоє місто. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: https://tvoemisto.tv/exclusive/blagopoluchna_polshcha_yak_perezhylya_pivroku_pandemii_naubylyzhcha_susidka_ukrainy_113402.html
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Денков Д. 1. Вплив COVID-19 та карантинних обмежень на економіку України Кабінетне дослідження / Дмитро Денков. // Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні: підручник. – 2020. – 56 с.
4. Долбнєва Д. Вплив COVID-19 на економіку країн світу: Світова економіка та міжнародні відносини / Д. Долбнєва. // JEL Classification. стаття. – 2020. 20-26 с.
5. Каверіна К. О. Вплив пандемії COVID-19 на складові зовнішньоекономічної діяльності Німеччини / К. О. Каверіна, Л. І. Григорова-Беренда. // Бізнес Інформ: стаття. – 2022. – №10. – С. 14–20.
6. Кузнец Д. Если эпидемия затянется, мир ждет новая Великая депрессия. Но даже если все будет не так плохо, коронавирус все равно повлияет на мировую экономику [Електронний ресурс] / Д. Кузнец // Meduza. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://meduza.io/feature/2020/02/01/ne-zatyagivat-esli-epidemiya-zatyanetsya-mir-zhdet-novaya-velikaya-depressiya-no-dazhe-esli-vse-budet-ne-tak-ploho-koronavirus-vse-ravno-povliyaet-na-mirovuyu-ekonomiku>.
7. Макалюк, І. В. Наслідки пандемії COVID-19 для національних економік світу / Макалюк І. В., Кисіль А. П. // Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи : збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції, 22 квітня 2021 р. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. – С. 180–181. – Бібліогр.: 4 назви.

8. Міжнародна організація праці. [Електронний ресурс] // International Labour Organisation. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>.
 9. Міжнародний валютний фонд [Електронний ресурс] // International Monetary Fund. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.imf.org/en/Home>.
 10. Проценко В. Життя на відстані: як локдауни допомагають боротися з пандемією. [Електронний ресурс] / В. Проценко // Вокс. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://voxukraine.org/zhittya-na-vidstani-yak-lokdauni-dopomagayut-borotisyu-z-pandemiyeyu>.
 11. Світовий атлас даних. [Електронний ресурс] // knoema. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://knoema.com/ATLAS>
 12. Соціально-економічні наслідки коронакризи – Київ: Заповіт, 2021. – 236 с. – (1). – (ISBN 978-966-2050-19-5).
 13. Федик М. К. Макроекономічні наслідки впливу пандемії covid-19 на світову економіку / М. К. Федик: стаття. – 2021. – №7. – С. 40–46.
 14. EU-Monitor COVID19. [Електронний ресурс] // Statistisches Bundesamt. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.destatis.de/Europa/DE/Thema/COVID-19/COVID-19-Artikel.html>
 15. Marek K. The impacts of the COVID-19 pandemic on EU cohesion and EU cohesion policy / K. Marek. Manual – USA: European Union, 2022. – 118 с. – (Requested by the REGI Committee). – (1).
 16. Protsenko V. Living at a Distance: How Lockdowns Help Fighting the Pandemic [Електронний ресурс] / Protsenko // Vox. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://voxukraine.org/en/living-at-a-distance-how-lockdowns-help-fighting-the-pandemic>
- WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard [Електронний ресурс] // World Health Organization – Режим доступу до ресурсу: <https://covid19.who.int/>

ТРАНСПОРТНА СИСТЕМА ФРАНЦІЇ

Таран Мирослав Володимирович

студент 1-го курсу, факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Панов Ален Володимирович

кандидат історичних наук, доктор філософії, завідувач кафедри

міжнародної політики, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Франція має одну з найрозвинутіших транспортних систем в Європі. Париж є центром французької транспортної системи. Залізниці та автомагістралі простягаються від Парижа в усіх напрямках. Основними пунктами призначення є Гавр, Лілль, Страсбург, Ліон-Марсель, Тулуза, Бордо, Нант і Брест.

Автомобільний транспорт.

Парк нараховує близько 30 млн. автомобілів, з них 21 млн. - легкових. Франція характеризується досить високою насиченістю автомобілями. Наприклад, на 1000 жителів припадає майже 442 легкових автомобіля, що є п'ятим показником у Європі. Вантажівки, яких у Франції налічується 3,7 мільйона, щорічно перевозять величезний обсяг вантажів. Він становить 120-130 млрд т/км. Рух у Франції правосторонній (кермо зліва). Мережа автомагістралей покриває всю територію країни. Вона є найдовшою в Європі - 1,3 млн км, з щільністю доріг 160 км/100 км². Загальна довжина доріг: 951 500 км.

Основні дороги Франції ділять на наступні групи:

1. Автотраси - максимальне можливе обмеження швидкості - 130 км / год, обов'язкова наявність заправок кожні 50 км, бетонна розділова смуга, відсутність світлофорів, пішохідних переходів.
2. Національні автомобільні дороги - гранична швидкість обмежена 110 км / ч при наявності бетонної розділової смуги і 90 км / год - при її відсутності.

3. Департаментські дороги - допустима швидкість не більше 90 км / год.

Крім платних ділянок автотрас, де по суті ми оплачуємо забезпечення Для забезпечення безпеки на високих швидкостях існують також платні ділянки звичайних доріг. Зокрема, платні великі мости, віадуки та тунелі. Швидкість пересування на них може бути не такою високою, але зате вони економлять багато часу. Але перед тим, як їхати платною дорогою, варто зважити всі "за" і "проти". Адже якщо не звертати уваги на вартість проїзду, то за кілька годин можна легко "набігти" на сотню євро і більше. Всесвітньо відомі марки автомобілів: Citroen, Renault, Peugeot Bugatti (один з найшвидших автомобілів у світі). Вони займають 5 місце з виробництва електромобілів у світі.

Залізничний транспорт.

Залізничний транспорт посідає 2-е місце за вантажообігом (50 млрд тонн на кілометр). Довжина залізничних колій становить 34 тис. км, з яких 15 687 км електрифіковані. Північний вокзал у Парижі є найбільшим залізничним вокзалом у Європі. Найшвидший потяг у Франції - Automotrice à grande vitesse, який може розвивати швидкість 575 км/год. Високошвидкісні поїзди TGV є візитною картою французьких залізниць. Сьогодні мережа TGV охоплює міста на півдні, заході та північному сході Франції. Деякі сусідні країни, зокрема Бельгія та Швейцарія, побудували власні лінії TGV і з'єднали їх з французькою мережею. TGV дозволяє подорожувати з Парижа до Брюсселя за кілька годин. Існує два типи поїздів з вагонами для автомобілів AutoTrain: TAA - власник і автомобіль подорожують в одному поїзді; TAS - поїзд перевозить лише автомобілі. Власники можуть доїхати до місця призначення швидшим потягом. Такі поїзди курсують тільки з травня по вересень, з Парижа до Дордонь, Тулузи, Нарбони, Авіньйона та Ніцци. У Франції є система метро в Парижі, Ліоні, Марселі, Ліллі, Тулузі, Ренні. Крім системи метро, в Парижі є мережа RER (Reseau Express Regional), яка з'єднана з системою метро і мережею приміських поїздів. Середня ціна квитка становить: 20-150 євро. Залежить від маршруту, класу обслуговування, типу поїзда.

Авіаційний транспорт.

Авіаційний транспорт обслуговує в основному пасажирів - щорічно перевозиться близько 30 млн.пасажирів.“Air France” - головна авіакомпанія серед провідних у світі. Air France пропонує своїм клієнтам 1 700 щоденних рейсів по більш ніж 200 напрямам в 93 країни світу. Центр авіаперевезень є Париж. Тут є такі аеропорти: "Орлі", "Бурже", "Шарль-де-Голь". Франція володіє великою промисловістю літаків. Такі як Airbus, яка спеціалізується на виробництві літаків. 11 вересня 2020 року вони стали повітрянокосмічними силами. Франція є 3-я країна у світі за розвитком космічної галузі. Франція займає 10 місце в світі за наявністю військових літаків та гелікоптерів(1055 од., 2%).

Морський транспорт.

Морський транспорт відіграє вагомую роль у зовнішній торгівлі Франції. Найбільші морські порти країни - Марсель (вантажобіг 100 млн тонн), Гавр, Дюнкерк, Руан і Нант. Найбільші пасажирські порти - Кале, Булонь і Дьєп. Військово-морські порти - Брест і Тулон. Франція займає 3-є місце у світі з експорту круїзних суден. Станом на 2022 рік вони побудували найбільший круїзний лайнер світу під назвою «Чудо морів». Одним з найважливіших водних шляхів у Франції є річка Сена, яка протікає через Париж. Bateaux Mouches - компанія здійснює як звичайні річкові прогулянки, так і повноцінні круїзи по Сені, суміщені з обідом або вечерею в ресторані річкового судна. Річка Сена також є важливою для вантажообігу.

Висновок: Подорожувати Францією на автомобілі зручно і просто приємно. На автобанах і в містах можна побачити красиві ретро-автомобілі. Особливо багато ретро-автомобілів на північному сході Франції. Кабриолети і мотоцикли досить поширені, в тому числі і на автобанах. Рівень безпеки на французьких дорогах досить високий, і влада постійно намагається його підвищити. Наприклад, одразу впадає в око величезна кількість кільцевих розв'язок. Статистика показує, що це значно зменшує кількість аварій зі смертельними випадками або серйозними травмами. Однак багато французів їздять на компактних автомобілях, що не підвищує їхню власну безпеку. Не

кажучи вже про мотоциклістів і велосипедистів. Одне з останніх нововведень - обов'язкова наявність алкотестера в автомобілі. І, звичайно, дотримання швидкісного режиму: французькі штрафи досить суворі.

Список використаних джерел

1. Авіакомпанії Франції <http://avia77.ru/aero-company/air-france/>
2. Автомобільний транспорт у Франції
3. Загальна характеристика господарства. Транспорт Електронний режим - www.novageografia.com
4. Тема "Прості шаблони" Клас 6-Б.. На платформі Blogger.
5. Транспорт в Франції. Geograf

ОСНОВНІ ЕТАПИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КИТАЮ

Федьо Вікторія

студентка 2-го курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Савка Віталій Янович

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Постановка проблеми. Економічний розвиток Китаю починаючи з 1978 року, початку реформ, викликає науковий інтерес як в українських науковців так і в зарубіжних, оскільки за такий короткий термін Китаю вдалося досягти значних економічних успіхів. Світ змушений говорити про "китайське економічне чудо", і, як це робиться завжди, шукати причини його появи. Зміст "чуда" полягає в тому, що КНР, починаючи з кінця 70-х років, демонструє надзвичайно високі темпи розвитку економіки, які у 2 рази переважають темпи промислово розвинутих країн.

Мета дослідження. Дослідити етапи розвитку економіки Китаю.

Виклад основного матеріалу: До 1978 року Китай підтримував командну (планову) економіку протягом 30 років. За цей час велика частка економічного виробництва країни спрямовувалася і контролювалася центральним урядом, який ставив перед собою виробничі цілі, контролював ціни і керував ресурсами економіки. Іншими словами, саме уряд, а не вільний ринок, визначав, що виробляти, як його виробляти і для кого. Ця економічна система призвела до багатьох питань, включаючи продукти, які було важко адаптувати до постійно мінливих соціальних потреб, що призвело до існування як недостатнього, так і надлишкового постачання; уряд, який працював єдиним мобілізатором ресурсів і пропагандистом економічного і соціального розвитку, пригнічував ентузіазм і креативність підприємств; панувала також відсутність конкуренції, а внаслідок цього низька ефективність. [1]

Китай розробив модель, описану як «перетин річки, торкаючись каменів» (англ: «crossing the river by touching the stone»), щоб зробити реформу крок за кроком. З 1978 року Китай створив кілька спеціальних економічних зон, таких як Шеньжень і Чжухай, для виконання пілотних проектів. Успішний досвід та практики з них потім поширювалися ширше. Наприкінці 1970-х років також відбулися ключові реформи в сільськогосподарських і побутових установах; 1980-ті роки принесли підтримку підприємництву, селищним і сільським підприємствам і більше підтримки спеціальних економічних зон. У 1990-х роках фінансовий сектор був реформований зі зростанням спеціалізованих банків і створенням банків розвитку, а в 2000-х роках фокус перемістився в людський капітал, зі змінами в освіті і більшим забезпеченням соціального страхування. У всьому світі зростає акцент на ринкових механізмах і на взаємодії зі світовою економікою. [2]

У 2005 році Державна рада Китаю випустила документ «Висновки Державної ради щодо прискорення розвитку циркулярної економіки», який визнав економічні та екологічні ризики важкої експлуатації ресурсів країни. У 2008 році Закон про стимулювання циркулярної економіки був виданий Китаєм, визначивши циркулярну економіку як «діяльність, пов'язану із скорочення, повторне використання та переробка (3R: reduction, reuse, recycling) у виробництві, обігу та споживанні продукції» (Global Legal Monitor, 2008). Цілий розділ 11-го п'ятирічного плану країни (2006-2010) був присвячений циркулярній економіці, а потім був обраний і модернізований до національної стратегії розвитку в 12-му п'ятирічному плані 2011-2015 років (Mathews and Hao, 2016). Тому екологічний та економічний розвиток були пов'язані в єдиному інструменті політики, з супутньою метою поліпшення соціального добробуту (Geng et al., 2016). [2]

У 2013 Китай став країною з середнім рівнем доходу.

Державна власність на економіку, яка збільшувалася з початку правління Ху Цзіньтао в 2003, ще більше зросла після світової фінансової кризи. В епоху Сі Цзіньпіна китайський уряд продовжує використовувати державне підприємство

(далі – ДП) для обслуговування неринкових цілей, а контроль КПК над ДП збільшився, роблячи деякі обмежені кроки до лібералізації ринку, такі як збільшення змішаної власності на ДП. Хоча Китай просував свої національні компанії-чемпіони з часів адміністрації Цзян Цземіня, він зробив це особливо сильно з 2017 року, особливо в технологічному секторі. [3]

З 2015 року КПК випустила кілька промислових планів, покликаних підкреслити високотехнологічні інновації та цифровий розвиток. Ці промислові плани включають Made in China 2025, «План дій для сприяння розвитку великих даних» та «Трирічний план дій для сприяння розвитку нового покоління індустрії штучного інтелекту». Тринадцятий та чотирнадцятий п'ятирічні плани також підкреслили високотехнологічний та інноваційний розвиток.

До 2020 року Китай став найбільшим торговим партнером понад 120 країн. Наприкінці того ж року Китай підписав великі угоди про вільну торгівлю з Європейським Союзом, а також п'ятнадцятьма різними країнами Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Станом на 2023 рік Китай є найбільшим експортером у світі, статус, який він постійно зберігає з 2010 року. [4]

У 2020 році ВВП Китаю зросло всього на 2,3 %. [5] Значною мірою, це було пов'язано з карантинними обмеженнями, коли жителі Шанхаю були змушені фактично на 2 місяці зачинитися вдома, а підприємства припинили роботу, масштаби негативного впливу на економіку лише збільшилися. Пандемія призвела до блокування роботи провінцій. Так, у провінції Цзілінь закрили автомобільні заводи, відбулися порушення в роботі агросектору. Знизилася економічна активність в інших містах і регіонах Китаю. Чотири регіони, яких торкнулися обмеження на пересування на рівні міст, повідомили про пряме скорочення порівняно з попереднім роком. Виробництво в Шанхаї та Цзіліні впало на 13,7% та 4,5% відповідно. А Пекін і Цзянсу також зафіксували річний спад економічної активності. [4]

У 2021 зростання ВВП Китаю досягло 8,1% (свого максимуму за десятиліття), а його позитивне сальдо торгового балансу досягло рекордно високих \$687,5 млрд. [5]

Висновки. Економіка Китаю спостерігала швидкий розвиток з тих пір, як її реформа і стратегія відкриття були розпочаті в 1978 році. Сильна економічна експансія за останні чотири десятиліття перенесла Китай з низького доходу в статус верхнього-середнього доходу. Озираючись на трансформацію, яку здійснив Китай, ми повинні визнати, що стара історія зростання добігає кінця. Фаза розвитку, обумовлена інвестиціями у фізичний капітал, буде все більше витіснятися інвестиціями в такі активи, як знання та соціальний капітал, а також інвестиціями у збереження природного капіталу. Китай зосередиться на технологіях з якісними перспективами зростання: сучасних секторах послуг, включаючи охорону здоров'я, освіту, транспорт, зв'язок та ІТ, штучний інтелект, фінанси, логістику, стійку міську інфраструктуру та нові системи харчування та землекористування.

Список використаних джерел

1. Arrow, K. (1962). *Economic Welfare and the Allocation of Resources for Invention*. In Universities-National Bureau Committee for Economic Research, Committee on Economic Growth of the Social Science Research Council (eds) *The Rate and Direction of Inventive Activity: Economic and Social Factors* 609–625. New Jersey: Princeton University Press.
2. Chow, G. C., & Li, K. W. (2002). China's Economic Growth: 1952–2010. *Economic Development and Cultural Change* 51(1), 247–256.10.1086/344158
3. Qiao, Kunyuan (2022-11-15). *Mao and Markets: The Communist Roots of Chinese Enterprise*. Yale University Press. doi:10.2307/j.ctv3006z6k. ISBN 978-0-300-26883-6. JSTOR j.ctv3006z6k. S2CID 253067190.
4. Economic history of China (1949–present) [https://en.wikipedia.org/wiki/Economic_history_of_China_\(1949%E2%80%93present\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Economic_history_of_China_(1949%E2%80%93present))
5. National Bureau of Statistics of China <http://www.stats.gov.cn/english/>

ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Цап Василь

*студент 2-го курсу факультету міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Савка Віталій Янович

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Постановка проблеми. Економічний добробут більшості держав створений завдяки високому рівню розвитку економіки, зокрема у галузі промисловості. Для формування цього благополуття держави світу залучають здобутки інноваційних технологій, наприклад, покращені засоби праці, зокрема, станки, машини та верстати. Розробка, впровадження та використання даних інноваційних технологій залежить певною мірою від ступеня розвитку інвестиційного клімату даної держави. Для України питання інвестиційних процесів є дуже важливим. Вирішення проблем дасть можливість залучити більше іноземних капіталовкладень у розробку та реалізацію нових великих проєктів, що може принести Україні значний приріст ВВП.

Мета дослідження. Дослідити проблеми та перспективи інвестиційних процесів в Україні.

Виклад основного матеріалу. Ефективне залучення прямих іноземних інвестицій можливе лише за наявності скоординованої економічної політики та створення сприятливого інвестиційного середовища. Так як Україна є країною з перехідною економікою, вона, по суті, існує у стані економічної та соціальної кризи, з якої самостійно не здатна вийти. Тому багато провідних держав світу звертають на неї увагу, але вони в свою чергу не повинні розглядати її як придаток інших держав щодо сировини.

Україна має привабливий інвестиційний клімат через її вигідне географічне положення, сегментованість ринку, багатство корисних копалин, освіченість та працелюбність громадян та ін. Проте інвестування з-за кордону залишається на низькому рівні, що не сприяє економічному зростанню країни.

До основних проблем, що гальмують залучення іноземного капіталу в Україну, можна віднести: корупцію, монополію, постійні інфляційні очікування, збільшення держ. боргу (58% ВВП у 2021р, а у 2022 — 63%) [1], ріст кількості безробітних та широкомасштабна війна росії. Але поряд з мінусами можна знайти й плюси даної країни: розташування в центрі Євразії, багато природних ресурсів, спеціалізованість на с/г, дешева та якісна робоча сила, якість освіти.

Аби залучити більше іноземних інвестицій Україна ініціює масштабні проекти, наприклад, переробка та зберігання зерна, рибна промисловість, металургійна промисловість з безперебійним розливом сталі та ін.

З 2002 по 2018 потік прямих інвестицій надходив нерівномірно. Все це певною мірою спричинене станом та зміною політ.керівництва та економічного напрямку в країні. До прикладу, 2005 рік приніс Україні іноземних інвестицій на 7 808 мільйонів доларів США, оскільки з приходом В. Ющенка, інвестори зрозуміли його політичну та економічну політику, що й зумовило зріст вкладень приблизно у 5 разів порівняно з минулим роком (1 715 млн.). Найбільший обсяг іноземного капіталу був у 2008 — 10 913 мільйонів доларів, тоді як у 2009 через глобальну економічну кризу кількість інвестицій зменшилася на 56%, тобто їх було лише 6 100 мільйонів. До 2013 року інвестиційний клімат України залишався на нормальному рівні, але через політичну нестабільність інвестори вклали лише 410 мільйонів доларів, що становило 9% кількості 2013 року [2;3].

2015 та 2016 роки характеризувалися покращенням обсягів капіталовкладень — 2 961 й 3 130 мільйонів доларів відповідно. У 2017, через безрезультатність боротьби з корупцією, впровадження економічних реформ, діяльність політ.влади, іноземні інвестиції склали 939 мільйонів, а у 2018 — 1 090. 2019 рік характеризувався зростанням прямих іноземних інвестицій практично у 6 разів більше, що склало 5860 млн.

У зв'язку з пандемією Covid-19, у 2020 році ППІ склали -868 мільйонів, але уже у 2021 році, так як ситуація захворюваності покращилась, відповідно, інвестори вклали 6690 млн. Розгортання широкомасштабної війни зумовило значний спад капіталовкладень, і внаслідок цього вони становили 1150 мільйонів долларів США [2;3].

Сьогодні, під час російського вторгнення, Україні було завдано великих збитків, було підірвано її економічну систему, інфраструктуру, навколишнє середовище та засоби існування для українців. Через це було розроблено Цільовий план економічного відновлення, який допоможе не лише відбудувати країну, а й буде сприяти залученню інвестиційного фонду та підприємництва [4].

У вересні 2022 було створено нову інвестиційну ініціативу Верховною Радою — Advantage Ukraine, що буде демонструвати широкі перспективи розвитку ключових секторів для післявоєнного періоду. Вона охоплює оборонну промисловість, обробку та виробництво металів, с/г, електроенергію, фармацевтичну промисловість, корисні копалини та ін. [5].

Війна ускладнила інвестування з-за кордону та погіршила їх умови. Але не зважаючи на минулі та наявні труднощі України загалом, Німеччина, Великобританія, Сполучені Штати, Польща та ін. цікавляться можливостями с/г, фінансового сектору, логістики, енергетики і т.д для подальшого інвестування у післявоєнний час.

Висновки. Сьогодні й у найближчому майбутньому пріоритетом України залишатиметься її перемога. Але не потрібно відкидати думки про те, що буде після. Майбутнє має зробити її відкритішою до міжнародного бізнесу, що відродить діяльність не лише промисловості і внаслідок цього кількість безробітних людей зменшиться, а й буде сприяти розвитку економіки за рахунок збільшення кількості виробництв, що зберігатимуть вичерпні ресурси, на базі найновіших технологій, які відродять Україну, зробивши її технічно розвиненою.

Список використаних джерел

1. Мінфін. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://minfin.com.ua>
2. Іноземні капіталовкладення в Україні. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://insiders.com.ua>
3. Мінфін. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://minfin.com.ua>
4. Цільовий план економічного відновлення. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://planforukraine>
5. Перевага України. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://advantageukraine>

ДЕМОГРАФІЧНИЙ ДИСБАЛАНС У СВІТОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Шимоняк Владлена

*студентка 2-го курсу факультету міжнародних економічних відносин
ДВНЗ “Ужгородський національний університет”*

Савка Віталій Янович

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Постановка проблеми. Демографічний дисбаланс у світовому господарстві виникає внаслідок нерівномірного розподілу населення за віковими групами та географічними регіонами, що призводить до ряду важливих економічних та соціальних викликів. Зростання або зменшення кількості населення в конкретних регіонах та його структурні зміни мають вплив на економічну активність, ринки праці, соціальні служби та демографічні тенденції загалом.

Мета дослідження. Дослідити демографічний дисбаланс у світовому господарстві.

Виклад основного матеріалу: Перед демографією постає завдання пояснити явище демографічного вибуху, показати механізм дії факторів, що його спричинили, розробити шляхи подолання труднощів, які виникають у зв'язку зі швидким зростанням чисельності населення у найменш розвинених країнах. Важче пояснити сповільнення цього процесу в багатьох розвинених країнах. В деяких країнах приріст припинився, в інших природний приріст став від'ємним (Австрія, Данія, Угорщина, Україна)

У процесі відтворення населення відбуваються складні процеси його руху, які здійснюється в трьох формах: природний, міграційний, соціальний.

Природний рух населення – забезпечує його оновлення за рахунок смертності і народжуваності, завдяки безперервності яких відбувається зміна поколінь і досягається безсмертя населення як популяції.

Соціальний рух населення – відтворення його соціальних якостей через кожен людину як члена суспільства, а також зростання суспільної якості поколінь, що відбиває соціальний прогрес людства.

Завдяки міграційному руху населення, тобто руху, що пов'язаний зі зміною місця проживання, відбувається колонізація територій, виникають нові поселення, здійснюється розвиток індустрії, сільського господарства.

Основними законами відтворення населення є закони швидкої і повільної зміни поколінь. Закон швидкої зміни поколінь діяв упродовж усієї історії людства, майже до ХХ ст. Йому відповідає традиційний тип відтворення населення. Закон повільної зміни поколінь відповідає сучасному типу. Перехід від традиційного до сучасного типу відтворення населення є демографічним переходом.

Традиційний тип відтворення населення характеризується такими рисами: висока смертність; висока народжуваність; коротка середня тривалість очікуваного життя при народженні; повільне зростання чисельності населення.

Сучасний тип відтворення населення має такі особливості: низька смертність; низька народжуваність; велика середня тривалість очікуваного життя при народженні; повільне зростання чисельності населення, перехід до нульового приросту.

Проблема демографічного дисбалансу має значущий вплив на економічний розвиток, ринок праці та соціальні системи різних країн, викликаючи численні виклики та необхідність у вирішенні.

Одним із основних аспектів демографічного дисбалансу є старіння населення. В розвинених країнах спостерігається зростання середнього віку та зменшення рівня народжуваності, що призводить до збільшення частки людей похилого віку. Це ставить під загрозу фінансову стабільність пенсійних та

медичних систем, а також підвищує соціальні витрати на догляд за літнім населенням.

Географічний аспект демографічного дисбалансу проявляється у нерівномірному розподілі населення між регіонами світу. Одні регіони стикаються зі старінням та зменшенням кількості людей, тоді як інші мають високий рівень народжуваності та молоде населення. Країни з високим рівнем народжуваності та молоді населення стикаються з іншими труднощами. Це створює напругу в розподілі ресурсів, веде до економічних труднощів та нерівномірного розвитку регіонів. Ростуча кількість молодих людей може створювати тиск на економічні та освітні ресурси, викликаючи необхідність у створенні робочих місць та наданні якісної освіти.

Демографічний дисбаланс також виявляється в нерівномірному розподілі населення за географічними регіонами. Деякі регіони мають стрімкий приріст населення, тоді як інші стикаються з його зменшенням. Це може впливати на рівень розвитку, економічну активність та розподіл ресурсів.

Зростання демографічного дисбалансу також може викликати міграційні труднощі, коли люди шукають кращі економічні та соціальні умови у інших регіонах або країнах.

Висновки. Демографічний дисбаланс у світовому господарстві є актуальною та складною проблемою, яка впливає на економічний розвиток, соціальні структури та загальну стійкість сучасного світу. Зростання середнього віку населення, різниця у рівнях розвитку регіонів та вплив на ринок праці та соціальні системи створюють виклики, які потребують невідкладної уваги та системних рішень. Зокрема, розвинуті країни повинні розглядати можливості стимулювання народжуваності та удосконалення систем соціального забезпечення для ефективної підтримки старіючого населення. В той час як країни з великою кількістю молодих людей повинні розвивати освітні та економічні можливості для забезпечення сталого розвитку. Тільки шляхом спільних зусиль міжнародної спільноти можна досягти рівноваги у світовому господарстві та забезпечити сталість для майбутніх поколінь.

Список використаних джерел

1. Бегун С. І. Демографія: методичні вказівки для студентів економічного факультету. Луцьк, 63с.
2. Голіков А. П. Глобальна демографічна проблема сучасності: стан та перспективи / Голіков А. П. *Вісник Харківського Національного Університету імені В. Н. Каразіна. Сер.: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. №5, 2016.* – С. 8-12.
3. Колосова Р. П. Глобалізація економіки та ринок праці *Демографія та соціальна економіка. Науково-економічний та суспільно-політичний журнал. №1, 2005.* Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України, Київ, 2005. С. 141-152.
4. Макарова О, В. Демографічна політика: сучасні реалії та перспективи. *Демографія та соціальна економіка. № 1, 2007.* - С 3-11.
5. Малиновська О. А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії: монографія / О.А. Малиновська. Київ: НІСД, 2018. 472 с.

УКРАЇНСЬКО-ІЗРАЇЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ

Крістіан Шипляк

студент 4-го курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Казакова Людмила Олександрівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Українсько-ізраїльські відносини є елементом зовнішньої політики обох країн. З їх виникнення після розпаду СРСР та визнання незалежності України в 1991 році ці відносини пройшли різноманітні етапи, відзначаючись дипломатичними досягненнями, економічним співробітництвом та культурним обміном.

Перший етап відносин між Україною та Ізраїлем характеризувався встановленим дипломатичним відносин. Ізраїль офіційно визнав незалежність України 25 грудня 1991 року, і вже наступного дня, 26 грудня, були встановлені дипломатичні відносини між обома країнами. У жовтні 1992 року Україна відкрила своє посольство в Тель-Авіві, а Посольство Ізраїлю в Києві відкрилося на початку 1993 року [2].

Наступний етап полягає у здійсненні постійної комунікації між державами, що триває донині. З 11 по 13 січня 1993 року Президент України Л. Кравчук здійснив перший візит до Ізраїлю, під час якого був підписаний «Меморандум про взаєморозуміння та основні принципи співробітництва між двома країнами». Також було укладено ряд міжурядових угод, охоплюючи освіту, культуру, науку, технології, сільське господарство та повітряне сполучення. У результаті цих переговорів також було підписано «Протокол про консультації між МЗС України та Ізраїлю», закладаючи основи договірно-правової бази відносин. Того ж року з 14 по 17 червня голова ізраїльського парламенту (Кнесету) Ш. Вайс відвідав Україну з офіційним візитом [1].

З початку жовтня 1994 року в Кнесеті Ізраїлю та Верховній Раді України діють парламентські асоціації дружби під назвами «Ізраїль-Україна» і «Україна-Ізраїль». Ці асоціації роблять акцент на важливості спеціального розвитку та підтримці двосторонніх парламентських зв'язків між країнами. Їхня діяльність спрямована на сприяння взаєморозумінню та співпрацю між парламентами обох держав, сприяючи розвитку та зміцненню дружби між Ізраїлем та Україною.

У вересні 1995 року відбувся офіційний візит Прем'єр-міністра Ізраїлю І. Рабіна до України. Під час цього візиту відбулися зустрічі з Президентом України Л. Кучмою, Головою Верховної Ради та Міністром закордонних справ України. В рамках візиту також було підписано ряд міжурядових угод між Україною та Ізраїлем, зокрема: «Спільну заяву Прем'єр-міністрів України та Ізраїлю»; «Протокол про лібералізацію торговельно-економічних зв'язків»; «Угоду про співробітництво в галузі медицини»; «Меморандум про взаєморозуміння з питань безвізових поїздок громадян з дипломатичними паспортами» [1].

У період 1991–1999 років відбулися робочі візити на рівнях керівників міністерств і відомств, а також депутатів парламентів обох країн. Під час цих візитів обговорювалися питання щодо реалізації конкретних спільних проектів та визначення напрямків подальшого розвитку двостороннього співробітництва. Обговорення включало аспекти політичної, правоохоронної, гуманітарної та економічної сфери. Таким чином, Україна отримала можливість співпраці в легкій і харчовій промисловості, сільському господарстві, медицині, освіті, будівництві, зв'язку, науці та технологіях та інших сферах.

30 листопада – 1 грудня 2011 року Президент України Янукович здійснив державний візит до Держави Ізраїль. Цей візит відбувся в рамках відзначення двадцятої річниці встановлення дипломатичних відносин між Україною та Державою Ізраїль, яке припало на грудень 2011 року [1].

30 листопада 2021 року відбулося пленарне засідання Спільної Українсько-Ізраїльської Комісії з питань торгівлі та економічного співробітництва. Засідання проходило під головуванням співголів Міністра оборони України та Міністра

будівництва та житлової політики, Міністра у справах Єрусалима та національної спадщини [4].

На етапі економічного співробітництва обидві країни активно розвивають торговельні та інвестиційні зв'язки, обмін технологіями, енергетичні та аграрні проекти стають стійким стимулом для економічного зростання. Ізраїль, відомий своєю інноваційною галуззю, та Україна, зі своїм великим потенціалом, спільно працюють над створенням взаємовигідних умов для створення спільних проектів.

Обидві країни співпрацюють у питаннях боротьби з тероризмом, обміні розвідувальною інформацією та вдосконалення стратегічної безпеки в регіонах.

Культурний обмін змінює важливу роль у зміцненні відносин між народами. Взаємопроникнення мистецтва, музики, літератури та наукових досягнень сприяння взаємному розумінню та збагаченню культурних традицій. Важливе значення відіграє релігія, адже в Умані знаходиться могила хасидського цадика Нахмана з Брацлава, яка є місцем паломництва багатьох жителів Ізраїлю.

У сфері охорони здоров'я відбулася співпраця, яка включала проходження курсів навчання основам самопомоги та надання допомоги в кризових ситуаціях для психологів Міністерства внутрішніх справ. Також українські фахівці з психічного здоров'я пройшли навчання в ізраїльському центрі травми і стійкості NATAL. У цій рамках взаємодії Міністерства охорони здоров'я ізраїльські клініки приймають поранених українців на лікування та надають допомогу у лікуванні хворих на онкологію [5].

За інформацією Митної служби України, у 2022 році обсяг товарообігу між Україною та Ізраїлем склав 627,7 млн. дол. США, що на 34% менше від показників минулого року. Експорт досягає 328,7 млн. дол. США, тоді як імпорт склав 299 млн. дол. США [3].

Отже, Українсько-ізраїльські відносини представляють собою комплексний спектр взаємодій між двома країнами, що розвиваються з моменту визнання незалежності України в 1991 році.

Країни співпрацюють у різних сферах, включаючи економіку, культуру та гуманітарну діяльність. Важливо зауважити, що країни мають спільні інтереси та позитивні моменти у відносинах, зокрема в галузі медичної співпраці та гуманітарної допомоги. Підтримка України ізраїльським суспільством у контексті війни та активність президента України у взаємодії з ізраїльською аудиторією свідчать про наміри всіх країн у збереженні та розвитку взаємовигідних відносин.

Список використаних джерел

1. Політичні відносини між Україною та Ізраїлем [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://israel.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/429-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-izrajilem>
2. Нота МЗС України про встановлення дипломатичних відносин між Україною і Державою Ізраїль [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376_201#Text
3. Українська призма: Зовнішня політика 2022. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка» — Київ, 2023. С. 111-115.
4. Україна та Ізраїль обговорили розширення співробітництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://armyinform.com.ua/2021/11/30/ukrayina-ta-izrayil-obgovoryly-rozshyrennya-spivrobotnyctva/>
5. Українські фахівці з психічного здоров'я пройшли курс в ізраїльському центрі NATAL [Електронний ресурс] // Міністерство у справах ветеранів України. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://mva.gov.ua/ua/news/ukrayinski-fahivci-z-psihichnogo-zdorovya-projshli-kurs-v-izrayilskomu-centri-natal>.

РОЗДІЛ 3.

ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА

«СЛОВО РОКУ 2022» ЯК ЛІНГВІСТИЧНИЙ МАРКЕР СУСПІЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ У НІМЕЧЧИНІ

Ільків Андріяна

*студентка 3-го курсу факультету міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Мільо Андріанна Василівна

*Phd з філології, доцентка кафедри прикладної лінгвістики
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Глобалізаційні процеси у світі зумовлюють постійні трансформації і впливають на зміну суспільно-політичних, економічних і соціальних чинників держав. У зв'язку з повномасштабним вторгненням росії в Україну, 2022 рік відзначений переломом у геополітичному ландшафті світу. Ця подія зумовила зміну парадигми як глобалізованого світу, так і більшості держав, переформування політичного і громадянського дискурсу.

Суспільні процеси відіграють суттєву роль у виникненні нових іменувань суб'єктів дискурсивних практик суспільств. На думку А. Мільо, «надання певним лексемам статусу “слово року” можна вважати процесом концептуалізації значущих для певних лінгвокультур понять. Системність таких процесів у різних країнах є свідченням глобалізації певного концепту» [1, с. 51].

Вперше концепція «слово року» (нім. – «*Wort des Jahres*») з'явилася в 1972 році в Німеччині з ініціативи «*Gesellschaft für deutsche Sprache*» (укр. – «*Товариство німецької мови*»), провідної наукової організації у сфері розвитку німецької мови, її значенню в глобальному контексті. Представники цієї

інституції є офіційними редакторами промов та радниками з мовних питань в Бундестазі, Бундесраті та представників Федеральних земель [3]. Одним із напрямків досліджень «Товариства німецької мови» (GfDS) є вибір «слова року». Мовознавці, соціологи, медіаексперти та культурологи, які входять в експертну раду, послуговуючись думкою громадськості в соцмережах та опитувань населення Німеччини, обирають слово року шляхом чесного і відкритого голосування [4]. Професор «Товариства німецької мови» (GfDS) П. Шлобінські вважає, що «слово року» є наче «капсулою», що зберігає усі найважливіші події, лише в одній мовній одиниці. Йому та іншим експертам доводиться аналізувати близько 140–150 слів для того, аби створити перелік з десяти найбільш релевантних [5]. Ці слова не завжди є найчастотнішими у вжитку носіїв певної лінгвокультури протягом року, навпаки – при виборі трендового слова науковці зазвичай послуговуються його семантичними та конотаційними характеристиками і якостями.

«*Zeitenwende*» («переломний момент»; укр. дослівно – «зміна часів» і означає перехід до нової ери) – слово, обране у Німеччині «словом року 2022», відзначеним змінами, важких рішень та швидкого розвитку подій у світі [6]. У словнику «*Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache*» [7] подано такі визначення: 1) переломний момент, поворот в історичних подіях; 2) початок християнського літочислення. Останнє значення чітко вказує на етимологію цього слова, на його давність. Тобто, первинно це слово використовували для опису подій, які відбувалися близько 2000 років тому, початку Нової ери, ознаменованої народженням Христа [8, с. 26–27]. Очевидно, що перше значення спонукало лінгвістів сфокусувати свій вибір саме на цій лексемі. Передусім на це рішення вплинуло повномасштабне вторгнення російської федерації, найбільший збройний конфлікт у Європі з часів Другої світової війни.

Лексема «*Zeitenwende*» стала «червоною лінією» у промові канцлера Німеччини Олафа Шольца від 27 лютого 2022 року: «24 лютого 2022 року окреслює зміну епохи в історії нашого континенту» [2]. День вторгнення росії

стало відправною точкою змін у геополітичних, економічних та дипломатичних відносинах між країнами, початком нової ери.

Вислів «Krieg um Frieden» (укр. – «війна за мир») зайняв другу позицію в списку «слово року 2022» [6] і також визначає ставлення носіїв німецької лінгвокультури до подій в Україні. Цей вислів є закликком та спонуканням до надання військової та фінансової допомоги Україні, підтримкою у здобутті перемоги і встановленні миру.

Йоган А. Бер, член експертної ради «Товариства німецької мови» (GfDS), вбачає в лексемі «*Zeitenwende*» й іншу конотацію: зростання інфляції, збільшення цін на енергоносії, газ, нафту стали фінансовим тягарем для більшості німців, різкою зміною їхнього завжди стабільного добробуту [8, с. 26–27]. Два інші слова-номінанти – «*Gaspreisbremse*» (укр. – «гальмо цін на газ») та «*Inflationsschmerz*» (укр. – «інфляційний біль»), що зайняли 3 та 4 позиції в списку, всеосяжно описують ці економічні труднощі, найважчі для Німеччини за останні 50 років [6].

Отже, суспільні процеси сьогодення змінюють нашу реальність, наше буття у світі, а мова є віддзеркаленням цих змін, у процесі яких продукуються нові реалії, концептуалізуються нові значущі для певних лінгвокультур поняття. «Слово року» є лінгвістичним маркером, що відображає політичні, економічні соціальні та культурні процеси суспільства. Поглянувши на декілька лексем через десятки років, наші наступники зможуть безпомилково схарактеризувати цей період в історії та осмислити еволюційні процеси розвитку людства.

Список використаних джерел

1. Мільо А. В. Концепт БІЖЕНЕЦЬ у німецько-, угорсько- та українськомовному дискурсах (на матеріалі міжнародних і національних законодавчих документів та нових медіа) : дис. ... д-ра філософії : 10.02.15 / Нац. акад. СБУ; Київ. Нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2021. 472 с.
2. Bundeskanzler Scholz O. Reden zur Zeitenwende. URL : <https://www.bundesregierung.de/resource/blob/992814/2131062/78d39dda6647d7f835bbe76713d30c31/bundeskanzler-olaf-scholz-reden-zur-zeitenwende-download-bpa-data.pdf>.
3. Gesellschaft für deutsche Sprache. URL : <https://gfds.de/ueber-die-gfds/geschichte-der-gfds/#>.
4. Gesellschaft für deutsche Sprache. URL : <https://gfds.de/wort-des-jahres-hintergruende-und-wissenswertes/>.
5. Gesellschaft für deutsche Sprache. URL: <https://gfds.de/aktionen/wort-des-jahres/>.
6. Gesellschaft für deutsche Sprache. URL : <https://gfds.de/wort-des-jahres-2022/>.
7. Gottschalk H. Die Wörter des Jahres 2022 Zeitenwende. *Kultur Leben*. 2023. №2. P. 26–27 URL : https://www.aski.org/dokumente/upload/35a5d_kultur_leben_23_2_online_231005.pdf.

DIFFICULTIES IN TRANSLATING ENGLISH PROVERBS AND SAYINGS INTO UKRAINIAN

Sophia Kucheryava

*III-d-year student, Applied Linguistics Department,
Uzhhorod National University*

Maryana Tomenchuk

*PhD in Philology, Associate Professor, Applied Linguistics Department,
Uzhhorod National University,*

Various languages have different levels of informational correspondence when it comes to the same contents representation which creates a lot of problems. This is particularly apparent when translating proverbs and sayings because the contents of the proverb or saying captures the meaning of the entire language unit.

Proverbs and sayings are a product of folk art. Gaining knowledge about them through study advances our comprehension of their culture, language, customs, and beliefs [1, p. 177].

There are many differences in expressions, cultural nuances, and structural peculiarities when translating proverbs and sayings from English into Ukrainian. This makes the translation process difficult and frequently calls for minor changes to maintain sense and style. The following are some difficulties that you may face: cultural difficulties, idiomatic difficulties, geographical and historical context, puns and wordplay.

Proverbs and sayings carry ethno-cultural knowledge and contain both what is specific to each nation (a nation's mentality) and what is universal to humanity (which explains why many proverbs have similar meanings across languages) [2, p. 549].

Every proverb conveys a specific meaning within the framework of a particular circumstance. Sayings and proverbs should be accurately and attentively conveyed in order to maintain the cultural norms of the original proverb. Translating them

necessitates not only the discovery of linguistic equivalents, as well as the communication of the deeper cultural nuances contained in the expressions. In the target language, certain cultural concepts might not have direct equivalents. To discover an acceptable analog or equivalent, or to be certain that no such analog exists and employ a descriptive translation, the translator must be conversant with both English and Ukrainian proverbs. For example, the English expression "Every cloud has a silver lining," when literally translated into Ukrainian as "у хмаринки є світла підкладка," lacks coherence. A more fitting equivalent in Ukrainian would be "немає лиха без добра."

Many proverbs and sayings are idiomatic, which means that their meanings cannot be derived from their literal words. Finding equivalent expressions in Ukrainian, which is not always easy, is required for translating these idioms.

Even if the meaning of each word is known and the grammatical construction is evident, each language includes phrases and idioms that cannot be understood literally. The entire meaning of such a sentence remains enigmatic and weird. Attempts to translate proverbs and sayings word for word might produce surprising and frequently ludicrous results.

An example that illustrates the idiomatic nature of proverbs is the English proverb "Don't cry over spilled milk." This proverb is idiomatic because its literal meaning is straightforward — there is no need to cry over milk that has been accidentally spilled. However, the deeper, idiomatic meaning conveys a broader lesson: do not waste time worrying about things that have already happened and cannot be changed. When translated into Ukrainian as "не плач над розлитим молоком" this proverb loses consistency when translated into Ukrainian. In Ukrainian, a more appropriate version would be "сльозами горю не допоможеш".

Also, proverbs and sayings are an inexhaustible linguistic resource that has evolved over time and now comprises centuries of national philosophy. Proverbs and sayings preserved conception, a word of the past, but today they have disappeared. When researching them a researcher encounters many challenges studying the origins

of a proverb requires specialized historical-ethnographic etymological and linguistic analyses which in turn do not always produce the desired results [3, p. 89].

For instance, the English proverb "Don't throw the baby out with the bathwater" has historical origins, dating back to a period when taking a bath was an uncommon and social practice. Family members used to bathe together, one after the other, in the same water. The water would be muddy and murky by the time the final individual took a bath. The admonition to not dump the infant together with the bathwater served as a warning against throwing away anything valuable with something unwanted. A formal equivalent in Ukrainian could be "позбуваючись небажаного, втрачати цінне".

Wordplay in proverbs and sayings refers to the creative or amusing use of language, frequently including the use of multiple meanings of words or the creation of puns. While proverbs are well-known for their wisdom and concise articulation of universal truths, wordplay may lend a layer of wit or comedy to these linguistic phrases. However, translating puns or wordplay presents distinct obstacles, particularly when the pun or wordplay is based on specific language subtleties or cultural allusions [4, p. 128].

Wordplay in proverbs frequently involves skillful use of words, for example: "Time flies like an arrow; fruit flies like a banana." This proverb exploits the dual meaning of "flies." In the first half, "time flies" refers to how rapidly time passes, as compared to the speedy movement of an arrow. The term "fruit flies" refers to little insects drawn to ripe fruit in the second half, but the play on words makes it seem like the fruit itself is capable of flying and favors bananas. The equivalent of this expression in Ukrainian could be: "час летить, як стріла; мухи летять на фруктах, як на банані."

In conclusion, translating English proverbs and sayings into Ukrainian involves a number of complex issues due to linguistic, cultural, and idiomatic variations between the two languages. The variety of cultural subtleties, historical circumstances, and the proverbial use of idiomatic terms may all impede translation. After all, the proverb represents the people's worldview, their grasp of emotions, and their interpretation of

numerous events and concepts. They assist them in immersing themselves in the original speaker's mental environment and seeing him in all of his daily manifestations.

References:

1. Kutsyk O. Pryslivia i prykazky z onomastychnym komponentom yak lnhvokulturni teksty (na materiali rosiiskoi ta ukrainskoi mov) / O. Kutsyk // Ridne slovo v etnokulturnomu vymiri. 2013. С. 176-186. http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsev_2013_2013_25 [In Ukrainian].
2. Soldatova, L. The Vector Of Informational Correspondence Determination In Interlanguage Translations Of Proverbs. In E. Soare, & C. Langa (Eds.), Education Facing Contemporary World Issues, vol 67. European Proceedings of Social and Behavioural Sciences. 2019. P. 549-550. <https://doi.org/10.15405/epsbs.2019.08.03.64>
3. Schvachko, S., ; Khaba, N. Peculiarities of the paroemiological units vs translation. 2017. P. 87-93. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/59527>
4. Delabastita, Dirk, ed. Wordplay and translation. St. Jerome, 1996. P. 127-139

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ, МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ В СВІТІ

Матеріали доповідей Студентської науково-практичної конференції

(м. Ужгород, 17 листопада 2023 року)

За заг. ред.: Л.М. Пузяк, Д.С. Васько

Ужгород

2023